

1995eko urriak 22 - 1.548 zenbakia - 265 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

NEKANE ALZELAI

«Legebiltzarrean
denak zurrunduta
baleude bezala
egon ohi dira»

RAUL CARMONA

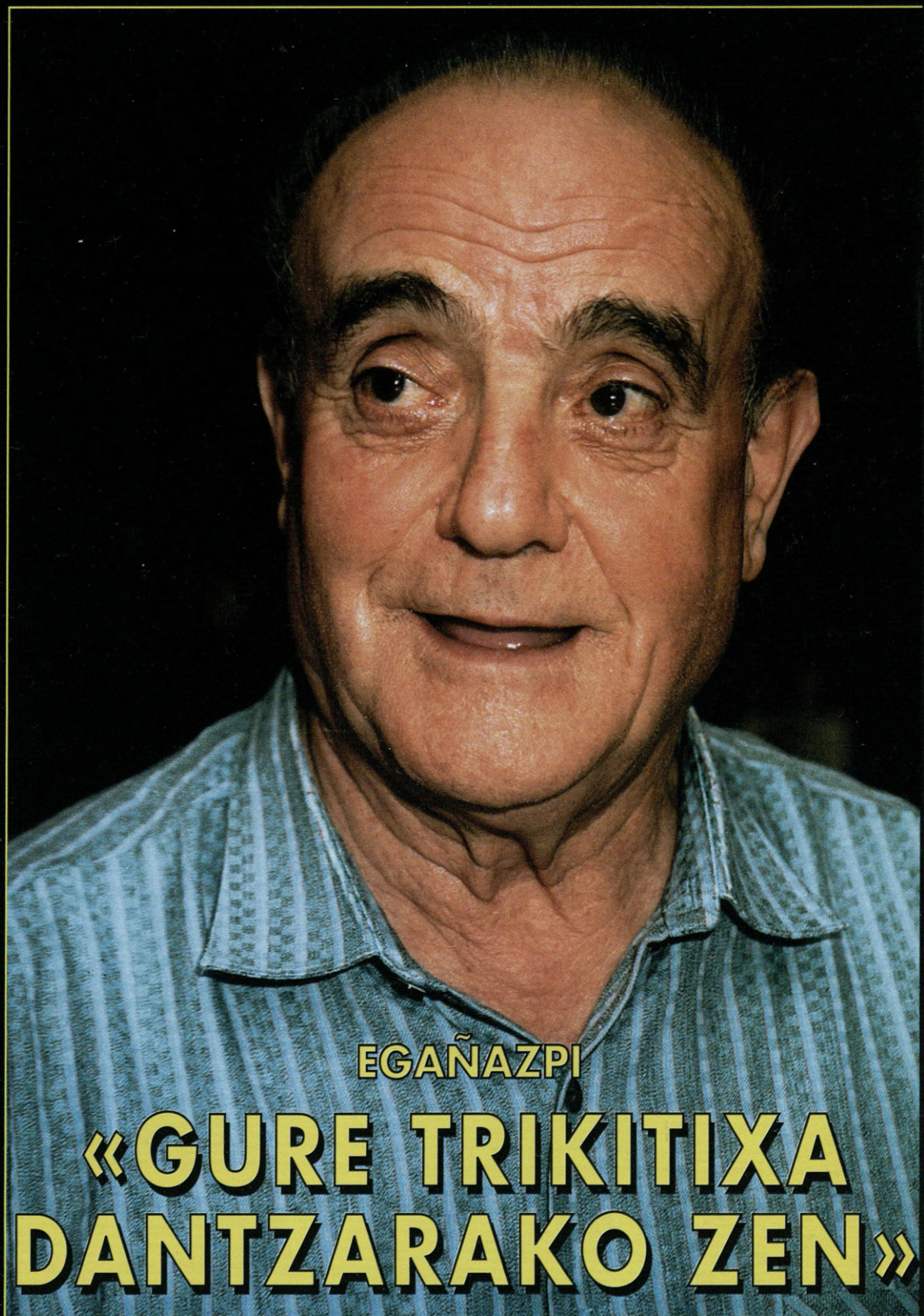
«Herriak gure
sistema
sostengatzen du
Kuban»

EUSKARA

Euskal txoko
erraldoia Bilbon
Zenbat Gara
elkartearen eskutik

ANTZERKIA

Euskarazko sei
obra berri
estreinatuko dira
abenduan

EGAÑAZPI

«GURE TRIKITIXA DANTZARAKO ZEN»

MUNDUKO AHOTS GORENAK TOLOSAKO ABESBATZEN LEHIAKETAN

ZURE KLASIKOEN BILDUMA

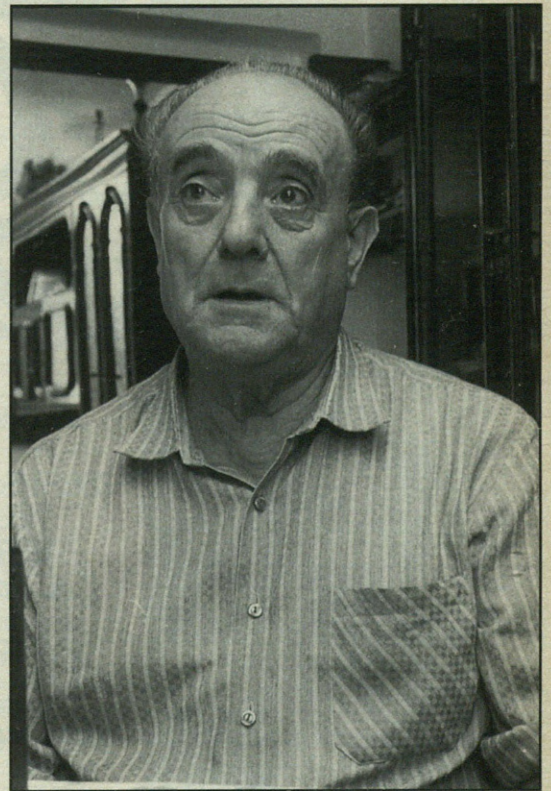
Igandero eta asteartero, urte bukaera arte, egunkariarekin batera EGINek disko konpaktoz osatutako bilduma bikaina eskainiko du. Musika klasikoaren jenero desberdin eta autore onenak heldu dira, esate baterako, beste batzuen artean, Vivaldi, Handel, Mahler eta Debussy.

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Nekane Alzelai, Eusko Alkartasunako legebiltzarkidea. «Legebiltzarrean denak zurrunduta baleude bezala egon ohi dira». MIKEL JAUREGI eta PELLO ZUBIRIA.
12. Asteazken zehar. XABIER LETONA.
14. Raul Carmona, Kubako Batzar Nazionalako diputatua. «Herriak gure sistema sostengatzen du». JOXE JOAKIN DEL CURA.
16. Pello Olhagarai, Iparraldeko Garapen Kontseiluko kudeatzailea. «Proiektu sozio-ekonomikoa lehenbailehen behar dugu». JOJO BIDART.
18. Euskal txoko erraldoia Bilbon. XABIER LETONA.
22. Soin eta soineko berria «Euskaldunon Egunkaria-k. AINHARA ZUAZABEITIA.
26. Gaurko mahatsa, biharko ardoa. MYRIAM GARTZIA.
29. J.M. Urbieta «Egañazpi»: «Kontrarioak handienak txistulariak ziren, 'txapuzeroak' deitzen ziguten». MIEL ANJEL ARANA eta PELLO ZUBIRIA.
34. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
37. Hilaren 26tik azaroaren 5a bitarte mundu osoko abesbatzak izango dira Tolosan. JOXEMI SAIZAR.
40. Antzerkia abenduaren zain. JOSU ARANBERRI.
42. Jon Alonsok, «Idiaren eraman handia» saiakeraren egileak, eleberrira prest. «Egun alferrik da eleberririk batekin bazterrrak nahasi nahi izatea». PATXI LARRION.
45. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.
48. Irrati-telebista. IDOIA TORREGARAI.
52. Aukeran. MIKEL JAUREGI.
56. Denborapasa.
58. Gezurrez barne (?). IÑAKI GOROSTIDI.

JOXE MARI URBIETA «EGAÑAZPI»:

Izen bera daraman baserrian jaio zen, Zestoako Aizarna auzoan. Zestoara jo dugu, beraz, aste bukaera honetan omentzen duten Sakabi trikitilariarekin plazarik plaza ibiltzen zen pandero-jole honekin solasalditxo izatera. Garai haietako trikitilarien ofizioaren gora-beherak, orduko giroa, plazetan zituzten lagun eta kontrarioak, trikitixa eta musikaren munduko aldaketak nola ikusi dituen azaldu dizkigu aizarnarrak, Sakabirekin igarotakoak gogoan. Honen trikitixaren soinu bizia, konpas ederra nabarmendu nahi dio gazteriarri, dantzarako musika baitzen beraiek egiten zutena. «oraingoa aditzeko da»./ 29

POLITIKA: Legebiltzarreko aurpegiak gazteenetakoa dugu Nekane Alzelai. Politikagintzan lehen urratsak ematen ari da: Legebiltzarrean eserlekua lortu aurretik, ez zuen kargu politikorik bete. Donostiako EAKo egoitzan elkartu, eta berak aitortu legez, bere lehen elkarrizketari ekin genion. Gaztea izan eta, ilusioa eta freskotasuna sobera ditu. /8

ABESBATZAK TOLOSAN: Hilaren 26tik azaroaren 5era bitarte, mundu osoko abesbatza onenen plaza izango da Tolosa. 32 abesbatza eta milatik gora kantari hurbilduko dira bertara. Honetaz, eta antolakuntzaz aritu gara, lehiaketa aurrera atera dadin hainbat bolondresak egiten duten lan eskergaz./ 37

Urriaren 21ean, larunbata, gaueko 11tan
BERBENA egongo da moila inguruan,
TXAKUN TALDEA eta
GOZATEGI ANAI-ARREBEKIN.

æki eguna

1995eko urriaren 22an
ZuMAiAn

12.00etan:

AEKren EKITALDI NAGUSIA.

12.30ean:

Zarautzko **ALPROJA ANTZERKI TALDEA.**

Iparraldeko **HERRI KIROLAK.**

BERTSOLARIAK: M. Lujanbio,
E. Arozena, J.M. Irazu, I. Maia.

13.30ean: **ESTROPADA.**

14.30ean: **BAZKARI HERRIKOIA.**

Egun osoan zehar **HAURREN PARKEA,**
SEBASTOPOLEKO TITIRITEROEN eskutik.

15.30ean: **KANTALDIA**

NEREA eta MIKEL

TXANBELA TALDEA.

16.00etan: **ERROMERIA**

MAIXA, ITZIAR eta GARBIÑE.

18.00etan moilan: **ROCK KONTZERTUA**

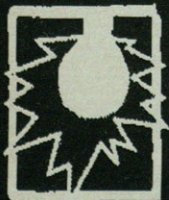
AMA SAY eta E.H. SUKARRA.

18.00etan: **BERBENA, DRINDOTSekin**

Eta **TRIKITILARIAK, TXARANGAK,**
HANKALUZEAK, TXALAPARTARIAK,
ARTISAU FERIA, BANDA, DANTZARIAK eta...
ZUK ZEUK EGINGO DUZUNA
ZEU BAITZARA GURE PROTAGONISTA !

ZATOZ ZUMAIARA !!

laguntzailea:

ARGIA

Euskal Herri
osoa

æki
AURRERA

Euskararen militanteak

Leire Lizarrusti baikorra eta tolesgabearen iritziz garaiak asko aldatu dira eta «bere burua militantetzat ez duen euskaldun askori esker doa B. Etxeparearen untzia aurrera». Sinetsi nahi nuke. Euskararen osasuna neurtzeko, gure hizkuntza eta erdal hizkuntzen arteko gatazka nola doan aztertzea dela onena deritzot. Eta galdera hau izango litzateke: euskararen erabilera aurrera doa ala ez? Hemen Hegoaldean D eredu guztiak alferrikakoak baitira eredu hori ez badago lotuta nazio kontzientzi bati eta zoritxarrez ikasketak eredu horretan egindako askok eta askok, herri anitzetan, erdaraz hitz egiten dute. Funtzionariak aurrera? Hogeitaz urte dira Franco hil zela, funtzionariak euskalduntzeko nahiko denbora nire iritziz, baina zoritxarrez oso sarritan erdara erabili beharrean aurkitzen gara. «Goenkale» jende askok ikusteak posible egiten al du kalean euskal hiztunen portzentaia handitzea? Nahiago nuke hala balitz. Euskal telebista badugu, baina hor dugu ETB-2 ere. Datu asko daukagu, noski, euskararen zabalkundea gero eta sendoago doala ikusteko. Bai. Baina jakintza mailan. Euskara jakiteak, soilik, ez du egiten euskaldun pertsona bat edo herri bat, jakiteak eta erabiltzeak baizik. Ez dezagun ahantzi diglosia egoeran bizi garela eta hizkuntza bat ez dela liburuetan (egun grekoa eta latina bezala) gordetzeko bakarrik. Noski, zenbat eta euskal liburu gehiago hobeto. Baina, nire galdera hau da: zergatik euskaldun askok erdaraz hitz egiten dute elkarrekin? Portzentaia beldurgarriak dira, batez ere gazterian. Beti euskaldun izan den ni bizi naizen herritxo honetan gazteriak askoz gutxiago hitz egiten du euskaraz orain hogeita bost urte baino. Eta ez dut uste herri bakar baten fenomenoia izan daitekeenik. Baina, tira, ez gaitezen kikildu. Leireri eskutik helduz aurrera egingo dugu. Gertatzen dena zera da: Zumaian euskararen alde egiteko orain-

dik militante izan behar dugula. Andoainen hizkuntzen arteko gatazka euskararen alde badoa, nire zorionik beroenak.

**ABELIN LINAZISORO
ZUMAIA (GIPUZKOA)**

Euskal selekzioa

Zalantzarik gabe, gure herri honetan politika da eguneroko ogia, eta politikak markatzen ditu hemen izan ohi diren ekimen, gertakari eta ekitaldi gehientsuenak. Berdin gertatzen da euskal selekzioaren gaiarekin ere.

Beti esan izan da kirola kirola dela, kirolariak profesionalak, eta profesional diren neurrian, beren karrerari begiratu behar diotela. Hori dela eta, Hegoaldeko kirolariak Espainiako selekzioa joan ohi dira eta Iparraldekoak Frantziakora. Polemikari ihes egitea da egokiena kirolari batentzat, baina baita erosoa ere. Bi estatu indartsuren pean egotearen eta muga artifizia baten ondorioak.

Baina euskal kirol-zaleok besterik dugu buruan. Horren adibide nagusienetakoa Kolonbian izandako Munduko Txirrindulari Txapelketa izan da. Erlojupeko nahiz errepideko probetan bi euskaldun garaileen podiumean: Miguel Indurain eta Abraham Olano, Abraham Olano eta Miguel Indurain. Eta euskal txirrindulari eta kirol zaleak, eta oro har euskal herritar guztiak, pozez gainezka, neu barne. Baina era berean, amorrazioa eta tristura nagusi bi euskal txirrindulariak podiumean ikusita: Espainiako koloredun maillotak, Espainiako ereserkia, Espainiako bandera... Eta jasanezinena, hurrengo egunean kasik komunikabide guztiak «betikoa» esanez: «espainiar txirrindulariak, Indu-

rain eta Olano espainiarrak, Espainia, Espainia...». Hau da buruko mina.

Kirola ere horrelakoetan politika hutsa bilakatzen da. Nola uler daiteke bestela, komeni zaienean «espainiar txirrindularia» esatea, eta besteetan «euskal terrorista»? Horrelakoen aurrean ez al da normala gure kirolariak «gure» nahi izatea? Eta «gure» diodanean, Euskal Herriko selekzioarekin edozein txapelketetan parte hartzen ikustea esan nahi dut, ikurrinaren koloreekin, gure Herriaren, Nazioaren izenean parte hartuz. Hegoaldekoak eta Iparraldekoak selekzio berean. Sokatiran badugu euskal selekzioa; zergatik ez gainontzeko kirolean? Euskal jatorria duten pilota bezalako kirolean munduko txapelketak edo Olinpiadak heltzen direnean zergatik ordezkatu behar dituzte euskal pilotariek Espainia eta Frantzia?

Guztiok bultzatu beharreko gaia da: euskal federazioek, gure agintariek, kirolzale garen eta ez diren euskal herritarrok, eta kirolariek beraiek. Gure kirolaren eta herriaren beraren onerako.

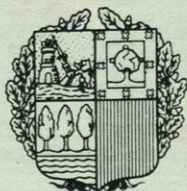
**JOXEAN SEGUROLA
GETARIA (GIPUZKOA)**

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15. pabiloia. 20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre. 31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 59 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

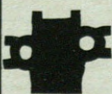
INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra sozial
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Anoetatik Tuterara, Itoizen barrena

NOIZEAN behin poz txiki bat ematen dio herritarrari politikariren batek, gutxiagitan aukeran. Baina Anoetako udalak alkatea buru duela askori poztu digu astea bere jokabidearekin. Mila herriren artean bat behar zuen, eta honi ere ohera historiak behin bakarrik eskainiko dio: munduko txapeldun bat edukitzea alegia. Abraham Olano herriko seme-meari gorazarre egin eta honen aldamean ibili den Miguel Indurain ere kontutan hartzea bada keinu polita. Eta poza aldarrikapenari hain era dotorean lotzea izan da bigarrena. Euskal Herria kirolaren arloan ere bere buruaren jabe izan dadin aldarrikapena.

Tristeagoa izan da jai eta eskakizun publiko horretan HBk eta Eak lortu duten adostasunetik EAJko zinegotziak kanpo gelditzen ikustea. Udazken honetan egin behar duten kongresurako eztabaidagai polita daukate, autodetermi-

nazio eta burujabetzaren puntura iristen direnean. Edonola ere, askok hartu beharko lukete berentzako Anoetako udalaren erabakia den desafioa. Minimo horietan ere ados etortzeko gai ez diren politikariek, hasteko. Kirolean zeresan handia duten instituzioek. Eta kirolarekin zuzenean lotutako jendeek ere bai. Urratsak ematen hasteko.

BAINA politikan aritzeko modu ezberdinak daude. Moduak, estrategiak, arierak... edo politikari izakerak. Egoerara moldatu eta gertatzen diren aldake-

tak gestionatzea da politika egiteko modu bat. Dagoenetik egoera berriak sortzen ahalegintzea beste bat. Zein izpiriturekin azaldu ziren Tuterako «Nafarroa Oinez»-era hainbat politikari? Institutuzio eta alderdietako buruak legez kanpoko ikastola bati beren presentziarekin oniritzia luzatzen diotenean, zer ulertu behar dugu dagoela keinu horren atzean?

Euskararekiko atxikimenduak ez dio inoren irudiari kalterik egiten, mesede baino. Alde horretatik, jakitunek hizkuntza aurrera atera dadin markatutako hiru lehentasunetako batean —hiztunak ugaltzea, irudia hobetzea eta erabilpena

■ **«EAJko gazteek diote: Jarraikoak bezain erradikalak gara baina bortizkeriarik gabe. Hola izatekotan, Jarrai-EGI harremanen hasiera ikusi beharko genuke laster»**

Joxean Lasa eta Joxi Zabala tolosar gazteei omenaldi hunkigarria egin zieten pasa den larunbatean Busot herrian (Alacant). AAB antolatutako ekitaldira 50 lagun inguru bildu ziren. Gorpuzkinak agertu ziren tokitik metro gutxira dagoen muino batean Juan Gorriti eskultoreak eginiko monolitoa jarri zuten, bi gazteen argazki bana, ikurrina eta lore sortekin batera. Aurrekua, txalaparta, Eusko Gudariak eta AABetako kide baten hitzak ere ez ziren falta izan. (Arg.: Egunkaria).

handitzea — urteotan aurrerakada handia izan da. Aurrerakada hori ez genuen mesprexatu Tuteran bildu ginenok, halako poza ematen zuen jende uholdeak. Baina beste gatazka bat ere bazegoen denon buruetan, Itoizko urtegi madarikatuarena, eta politikarien eskuzabaltasuna ez da iritsi hartaraino. Autobidearen auzia konpontzeak ekologiaren inguruko beste gatazkei erreferentzia bazterrezinezkoa ekarriko ziela ziotenek horretan petto egin dute.

RAMON Jauregik langabezia gutxitzekotan enplegua banatzeak izan dezakeen eragina aztertzeko antolatu duen biltzarra zenbat ote dauka iruditik eta zenbat benetako apostutik? Ondorengo urteetan urratsik ematen den ikusteak emango du neurria. Eta orduan jakingo dugu ziur zergatik ez den joan Ardanza lehendakaria bere lehendakariordearen ekitaldian parte hartzera. Edo ezer gutxitarako balio zuelako. Edo Jaurilaritzan partaide izanez sozialistek beren ezker-tiar irudia hobetzeko prantatua zelako. Bietara ere, interesak tarteko daudenean errez iresten direla holako itsusikeriak. Tuterakoan bezala: hemendik ziria sartu eta argazkian denok irrifartsu.

Atutxaren seme Axierrek EGiko gazteekin Intxaurrendoko koartelaren aurrean egindako ekintzarekin gelditu zaio askori zalantza bera. Baina hor daude EAJko gazteen ekintza, argazkia eta argudioak: Jarraikoak bezain erradikalak gara baina bortizkeriarik gabe. Eguberriak baino lehen entzun beharko dugu oihartzun gehiago, eta gauzak hola bada dira sindikatuen, alderdi politikoen eta gizarte mugimenduen arteko elkarriketen ondoren Jarrai-EGI harremanen hasiera ikusi beharko genuke. HBkoak ez dira gehiegi fidatzen, nonbait, eta bada ezpada ere Tuterakoaren bezperan Tafallan burutu zuten euskararen eta independentziaren aldeko ibilaldia. Tuteratik ez urrun, eta Itoiztik hurbil samar.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

XABIER RETEGI SAILBURUAREN ARAZOAK BIZKAIKOEKIN

Madrilgo Industria sailak Sidenor erosteko negoziaketetan GSB par-tzuergoa baztertu izana salatu zuen gogor Xabier Retegi sailburuak, eta horrek zenbait arazo gogor sortu dio bai Bizkaiko enpresarien artean —publikoki gaitzetsi dute Retegi metalgintzako patronalekoek— eta baita EAJren hango hainbat burukideren artean ere. EBBn entzun dira Retegiren aurkako kritikak, Josu Bergara Diputatu Nagusiarenak tartean. Retegik, aldiz, bere jarreran Ardanza lehendakariaren babes osoa dauka.

LUX BARINAGARREMENTERIAREN TARTEA

NOLA ULERTU BARNE SAILAREKIKO EPAILEEN KRITIKAK?

«Marketingaren mina»

Bakearen Usotik Artzain Onerako besteon hegaldi berbera eta bertan konzentratzeko HBk eta Ezker Abertzaleko taldeek hartutako erabakia dela eta, Atutxak neurri polizial ikusgarri eta frankistak agintzeaz gain, printzipioz, epaitegietara ere eraman ditu HBko arduradunak, neronek «marketing-aren mina» deituko nukkeen bere ohiko estrategiari jarraituz.

Atutxa jaunak badaki jakin, tarteratu duen salaketarekin ez duela HBko inoren errugabetasun printzipiorik hausterik erdietsiko, ez baitago Kode Penal espainolean salaketa horretan aditzera ematen dena bere baitan har dezakeenik.

Horra, bestela, Demokraziarako Epai-leak Elkarteak plazaratu berri duena, Atutxari ipurdian tas-tas emateko imintzio xamurra bailitzan, HBren deialdi-egite nahiz konzentrazioa burutzean ez legokeela inolako delituri esanaz.

Hargatik, marketing-aren mina dela diot, Atutxak bazekielako Ezker Abertzalea prozedura eta abarretan lardaskatzeko, eritzi publiko mediatizatuaren aurrean bere aldeko puxtarri mixerable erdia eskura zezakeela marketing-a erabiliz.

Den dena publizitate merke eta hutsala. Paktoaren labela den lazito urdina saltze-

ko marketing-a. Komunikabide gehienek, amen, irentsi eta Atutxaren hatxeberoek aurkako azken berba lerdetsu eta ekimen historikoa hiritarroi saltzen saiatuko direna. Eta gehienok, hausnarketa sakonik gabe, amen, eta produktua erosi-irentsi.

Horri deritzot marketing-aren mina, nahiz Atutxak badakien HB eta Ezker Abertzalearen proiektuari min zuzenik egiten ez diola. Atutxak duen min sortze desira paranoikoak ordea, ez du hor amairik, marketing-aren minarekin eskutik bait darama ia beti poltsikoaren mina. Behin epaitegietako bidea itxi, errudunik ezean, poltsikoaren minaren bide administrati-boa jorratzen has daiteke, 1/92 Lege Organikoa baliatuz, hots, «Corcuera Legeaz».

Hau da, epaileak delituri ikusiko ez balu HBkoen egintzetan, nolazpaiteko errua eta hala izanik, ordaina (zigor ekonomikoa) ahalbideratzen duen legeaz baliatuko omen da Atutxa. Edo, agian, Demokraziarako Epaileen Elkartearen tas-tas saioak gupidan min egin dio eta HBkoen aurka bere azken paranoiaren pean egindakoaz damu da. Tristeena, damu izanaren arrazoia horixe izatea litzateke eta ez, hiritar guztion eskubideak berdintasunean gozatu daitezkeela uste izatea.

Atutxaren funtsik gabeko erabaki hau egungo egoera ez normalizatuaren jarrera baten erantzun bortitz eta traba-jartzailearen adierazgarri tristea besterik ez da. Tamalez, ordea, nahikoa minak sofrizten jarraitu beharko dugula konturartzeko.

Nekane Alzelai, Eusko Alkartasunako legebiltzarkidea

«Legebiltzarrean denak zurrunduta baleude bezala egon ohi dira»

Legazpiarra, Telleriarte auzokoa, aspalditik Donostian bizi den arren. 28 urte. Enpresa ikasketetan lizentziatua Sarrikon. EAko legebiltzarkidea Gipuzkoatik pasa den urtetik. Nekane Alzelaik ilusioa, bederen, sobera du berarentzat oraindik oso berria den politikaren mundu korapilatsuan.

Hain gaztea izanik, nola sentitzen zara Eusko Legebiltzarrean politikari profesional adinduen artean?

Gizarteak politikariei buruz duen irudia betikoa da: jende heldua, korbataaduna... Esteriotipo hori dago. Politika, ordea, edonork egin dezake, eta ez da soilik pertsona helduen eginkizuna, bai zik eta gazteena, emakumea..., guztiona.

Hasieran beldur piska bat ematen dizu, beraiek urte asko baitaramatzate. Baina interesa izanez gero, sartu eta aurrera. Gaztea izan eta beraiek asko jakinda ere ez dago zertan kokildu.

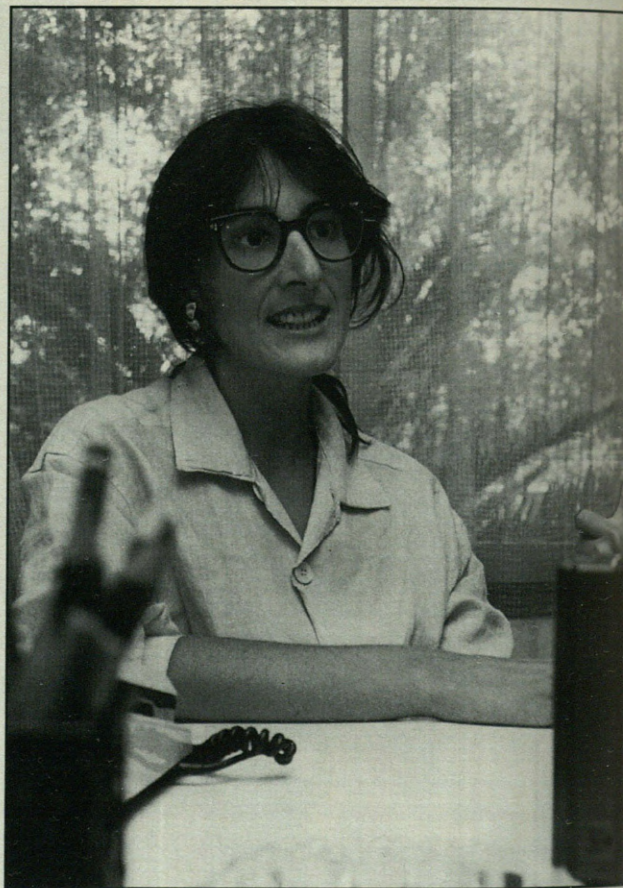
Zer ekar dezake Nekane Alzelaik Legebiltzarrerara?

Legebiltzarrak gazteon freskotasuna behar du, gazteon ikuspuntua. Oso serioa da,

serioegia, protokolaria; denak zurrunduta baleude bezala egon ohi dira. Gauzak askozaz naturalagoak dira eta beste modu batera hitz egiterik badago. Hainbesteko formalismorik gabe gauzak atera daitezke aurrera, agian, errazago. Legebiltzarrari gizartearen naturaltasuna eta freskotasuna eman behar zaio.

Politikariak ospe onegirik gabe ageri dira azkenaldion. Hala izanik, zergatik sartu zara politikari?

Politikari batzuek soilik desprestijiatu dute euren burua, eta azken batean, zikinduta daudenak gutxi batzuk dira. Gauzak ez konpontzeak ere badu eraginik irudi txar horretan. Hori politikarien agilitate faltaren ondorio da. Almidoi guztiak ahaztu eta po-

«Nafarroa eta EAeko gobernuen arteko elkarlana indartzeko formularen bat bermatu behar da». (Arg.: Alberto Elozegi).

litika dinamikoagoa egin behar da. Legebiltzarrean na- goenetik guztia oso mantso doan irudipena daukat eta gauzak askoz azkarrago

joan daitezkeela.

EAn zein ikusten duzu belburu nagusitzat?

Bakoitzak gizarte ideala du buruan, eta horixe lortu nahi

«EAJ eta EA elkartu eta alderdi bakarra osatzea ez da komenigarria». (Argazkia: Alberto Elozegi).

du. Alderdi ezberdin asko dago, eta azken hauteskundeetan azaldu da Euskal Herria oso anitza dela. EAn ikusi dut nigandik gertuen dagoen alderdia, eta hori da gizarte honi nire eskuhartze txikia emateko bidea.

Eta zer eman diezaioke, zure gizarte ideal borren arabera, EAk Euskal Herriari?

Hasteko, eta garrantzitsuenak, gizarte bake-bidean jarri. Denok osatzen dugu gizarte eta guztiok parte hartu behar dugu bake-bideratzean, nahiz eta gehiegi kostatzen ari den. Denon elkartasuna lortu behar da. Hori lortzeko epea? Ez dago esaterik; oso urrun ikusten dut. **Autonomi Estatutua egin zenean oso gaztea zinen. Nola ikusten duzu bo-**

rren etorkizuna?

Aurrerapausoak ematen ari dira. Eusko Jaurlaritzak jada lehentasunak jarri ditu, eta horri buruz urriaren 20an Legebiltzarrean jardungo dugu. Oraindik urrun ikusten dudana gaia da Estatutuaren erabateko garapena. Baina okerreina zera da: hitz egiteko esertzea zenbat kostatzen den.

Nola moldatzen zara EGIko eta Jarraiko gazteekin?

Oro har ondo. EGIko zein Jarraiko lagunak baditut. Ideia politikoak eta ezberdintasunak hori dira, baina pertsona bakoitzaren izaera da kontuan hartu beharrekoa, eta bata ez du bestea kentzen.

Asko hitz egin da azkenaldian kaleko istiluez

eta gazteek berorietan izan duten partehartzeaz. Zer gertatzen da?

Istilu horiek aipatzen direnean gazteei buruz hitz egiten da, baina gazte zehatz batzuk dira indarkeria bultzatzen dutenak. Jarraikoek edo istiluak eragiten dituztenek diote euskal gazteria elkartu dela eta abar, eta gazte batzuk baino ez dira. Istiluak eragitera zerk bultzatu di-tuen? Etsipenak eta manipulazioak eragin handia dute.

Mundu guztia orain HB-rekin bizketan hasteko ados dagoela dirudi. Zer eman dezakete elkarriketa horiek?

Lehen urratsa, eta ezinbestekoa, hizketan hastea da. Hitz egiten jarri gero, bakoitzak zer nahi duen jakin daiteke. Ez bagara sekula eseri eta hizketan hasten, uste soiletan ibiliko gara eta horrela ez gara inora iritsiko. Eseri eta gardentasunez jokatu behar da, bakoitzak zer pentsatzen eta zer nahi duen adierazi,

HAMARREKOA

ENRIQUETA BENITO

«Espainolismo gordina, foralismoz moztortua»

JONE GOIRIZELAIA

«Parlamentari ona izateko gai litzatekeen emakumea, HBk partehartze normalizatua izango balu»

MAITE PAGAZAURTUNDUA

«Sozialista eta euskalduna. Eskertu beharreko salbuespena»

ESTHER LARRAÑAGA

«Emakumeok merezi eta lortuko dugun etorkizunaren laboraria»

ROSA DIEZ

«Sozialismoaren jatorritik urrun samar dabil»

MARI KARMEN GARMENDIA

«Hitz samur eta irizpide aldagaitzeko politikaria»

JASONE IRARAGORRI

«Oraingo bizitzan konpondu ez dituen arazoak konpontzeko haragizatu nahiko lukeen politikaria»

JOSE MARI GORORDO

«Demagogiak ekar dezakeen arriskuaren lekuko»

MIKEL ZUBIMENDI

«Intolerantziaren aurpegia»

JOSEBA AZKARRAGA

«Galez hitz egitea modan ez zegoenean ausardia azaldu zuen bakarrenetakoa»

«Gobernuan egoteko aukerari ezin genion muzin egin; gobernu abertzalea nahi badugu, bertan egon behar dugu»

«Gazteek kalean eragiten dituzten istiluen atzean etsipena eta manipulazioa dago». (Arg.: A. Eloseggi).

eta modu horretan elkar eza-
gutuko dugu. Hori abiapun-
tutzat hartuta eta bakoitzar-
en nahiak zein diren jakin-
da, nolabaiteko negoziake-
tetan hasi eta irtenbidea bila-
tzen hasteko moduan izan-
go gara.

Gutxieneko borondatea
ageri da orain bi aldeetatik,
baina borondate hori prakti-
kan jarri behar da. Benetan
borondatea badago, hizke-

tan hasi behar da, inolako
aurre-baldintzarik gabe.

Zertaz hitz egin daiteke?

Lehenengoz, argi utzi behar
da bakoitzak zer nahi duen.
Ondoren, nahi horiek batu
egin behar dira eta irtenbi-
dea bilatu. Zertaz hitz egin?
Lehenik, bake-bidez. Be-
hin bakea nola bideratu ja-
kitean gainontzeko guztia
jarraian etorriko da.

Presoen senitartekoak

ezagutuko dituzu. Zer egin dezake parlamenta- ri batek horien egoera hobetu edo konpontzeko?

Euskal presoak Euskal He-
rriratzearen aldekoa naiz,
eta bergizarteratzearen alde-
koa. Pertsona batek gizar-
tearentzat kaltegarria den
zerbait egiten badu, kaltea-
ren ordainetan gartzela-zi-
gorra jartzen diote. Gerta-
tzen dena da pertsona hori

«Euskal Herrian
bakea bideratzeko
borondaterik
baldin badago,
inolako
aurre-baldintzarik
gabe hizketan hasi
behar da»

gartzelan dagoen artean al-
datu eta garatu egin daite-
keela. Gizartearentzat kalte-
garri ez den norbait bihur-
tzen bada, zergatik ez bergi-
zarteratu?

Zein itxura eman zizun Jose Antonio Ardanazak kurtso politikoari basie- ra eman zion Legebiltza- rreko plenoan?

Gauza batekin geratu nin-
tzen: behin eta berriz «nire
governua» esaten zuen.
Governua ez da berea, de-
nona baino. Egia esan, niri
askozaz gehiago gustatu zi-
tzaidan Joseba Egibar.

PSE-EEkoekin eroso sen- titzen zaren galdetuko zi- zuten jada herrian...

Abertzale gisa, gobernuan
egoteko aukerari ezin ge-
nion ihes egiten utzi. Gober-
nu abertzalea nahi dugun
neurrian, bertan parte hartu
behar dugu. PSE-EE eta PPri
elkartu eta gobernuan sar-
tzen utzi behar al zaie, ala?
Abertzaleok elkartu egin be-
har dugu eta irtenbideak bi-
latu eguneroko arazoei. Go-
bernua osatzeko, baina, ez
genuen gehiengoa osatu, hi-
rugarren bat behar zen, eta
sozialistak sartu ziren. Pro-
grama hiruron artean osatu
eta onartzen bada, zergatik
ez? Gainera, oro har, gaur
egun gobernu abertzalea
osatzen dugu.

Azken hauteskundeek aurrean, Gipuzkoan izan zen EUE, EA eta EAJkoen

artean konbergentzia burutzeko abalegina. Nola ikusten duzu jelki-deekin bat egitea?

Elkartu eta alderdi bakarra osatzea oso zaila da, eta ez dut uste komenigarria denik gainera. Gauza bat da aber-tzale izatea, baina abertzaleen artean badago eskuina, badago ezkerra eta badago zentroa, eta guztiek eduki behar dituzte euren auke-rak. Horregatik sortzen dira arazoak, eta horregatik zati-tu zen EAJ eta EA sortu. Koa-lizioa osatzea? Agian posible da, ez dut ezeztatzen. Baina gero bakoitzak bere norta-suna mantendu behar du.

Hirukoaren formulak EAren etorkizunari la-gunduko dio ala EAJren aldamenen zuen irudia abultzen eta suntsitzen joango da?

Argi dago EA non dagoen eta non EAJ. Ez zait iruditzen gu ahuldu eta beraiek indar-tuko direnik. Ezberdintasunak hor dira eta horiek egu-neroko adierazpenetan isla-tzen dira. Gobernuan elka-rrekin egon arren, nork bere nortasuna mantentzen du.

EAE eta Nafarroako go-bernuetako kide da EA. Bion arteko erlazioa in-dartzeko zer egingo du?

Horretan ari gara. Urriaren 29an EAK Alkartasun Eguna

T A N T O A

Everesterako bidean

Eusko Legebiltzarrerako, Gipuzkoako hautagai izateko eta are gehiago, lege-biltzarkide izateko erronka, hasiera hasieratik tinko hartu duen gaztea dugu Nekane Alzelai.

Kargu publikoa izatea ausardia osoz hartu badu ere, ez da atzera gelditu Eusko Alkartasunak eska-tu dizkion barne lanak aurrera eramateko or-duan.

Beraz, ausardia eta ke-mena izango lirateke Ne-kanek dituen ezaugarrie-tako batzuk. Nola uler daiteke bestela Everesteko lehenengo kanpamendu-ra heltzeko izan duen gai-tasuna?

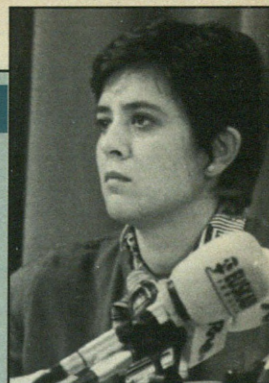
Bestalde, gipuzkoarrek Nekane legebiltzarkide hautatua izatearekin zor-

terik hoberena izan dutela aipatu behar dut, berak, egungo arazoak jasotzeko eta Legebiltzarrean plan-teatzeko dituen gogoei es-ker, aurki helbideratuak geratzen direlako.

Edozein arazotarako Nekane prest izango du-zue Legebiltzarrean edota Ferrerriaseko egoitzan, eta konponbide bat lortu arte behar den guztia egingo duela jakinez. Lana eta ho-rren ondorioak bermatuta ditzue.

Giza-eskubideekin eta ingurugiroarekin amets egiten duela ziurtatzen di-zuet, baina honekin bate-ra, ekonomiaz eta diru pu-blikoetaz zur arduratzen dela esan beharra dago.

Ez zaizkio azpijokoak eta horrelakoak gustatzen.

**Igone Martinez de Luna
EAKo parlamentaria**

Gauzak argiak, garbiak, gardenak, Everesteko pai-saiak bezala, nahiago ditu, bere iharduera halakoa delako.

Eusko Legebiltzarrerara freskotasuna, apaltasuna eta politika egiteko modu eta jarrera berriak ekarri ditu Nekane, horregatik eskerrak eman nahi dizkio Eusko Alkartasuna Lege-biltzar Taldeak.

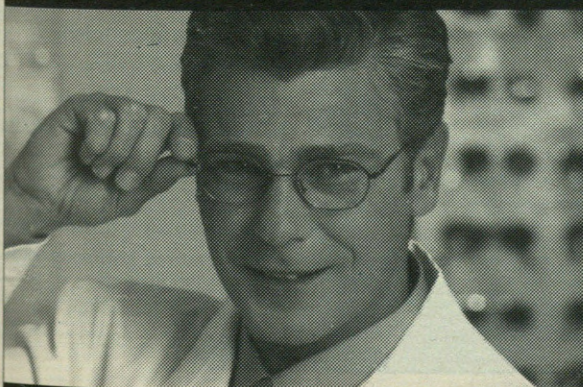
egingo du, aurtan Nafar-roan. Horrekin gure ustea azaldu nahi dugu: EAE, Na-farroa eta Iparraldea bat ga-rela. Datorren abenduan gure laugarren batzarra bu-rutuko dugu. Hor bada po-nentzia bat «Politika institu-zionala» deritzona, eta be-

ronetan aipatzen da Nafar-roa eta EAEko gobernuen arteko elkarlana eta harre-mana sendotzeko formula-ren bat bermatu behar dela. **Itoizko urtegiaren ka-suan Nafarroako gober-nua ondo jokatzeko ari de-la iruditzen al zaizu?**

Epaia hor dago eta Nafar-roako Gobernuak bete egin beharko luke. Bat na-tor epaiarekin. Nafarroako Go-bernua errekurritu egin du, baina epaia hor dago.

**MIKEL JAUREGI
PELLO ZUBIRIA**

"EZ DUZU EZER HOBETO IKUSIKO"

VARILUX LENTE PROGRESIBOAK

HURBILEKO NAHIZ URRUNEKO, IKUSMEN EZINOBEA

Lente progresiboetako teknologia aitzindaria espezialista onenek zeuri egokitua. Zure ikusmena edozein distantziara ezinobea izateko. Berme onenarekin. Aitzindariarenarekin. Varilux. Ez duzu ezer hobeto ikusiko.

BERMEAREKIN:

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ POBREZIA GORA
LATINOAMERIKA

IBEROAMERIKAKO V. gailurra bukatu ondoren, Castrok berriro bereganatu du bere arreta informatiboaren zati handi bat. Zalantza barik, Castoren urte askotako esperientziak abilezia berezia ematen diote eremu horretan. Gailurra dela eta denetatik egiten da berba, baina aurtengo benetako gaiak espazio gutxien hartu du: hezkuntza latinoamerikan. Hezkuntza ikutzean ezinbestekoa da eremu soziala aipatzea eta honek azken urteetan, politika neoliberalen eraginez, jasan duen jipoia. Hegoamerikako estatu askoren ekonomi azkundera horretan oinarritu da. Hazkundera medio hezkuntzarako baliabideak handitu beharrean, behera doaz.

■ JOSPIN ETA JUPPE
GORAGO ORAINDIK

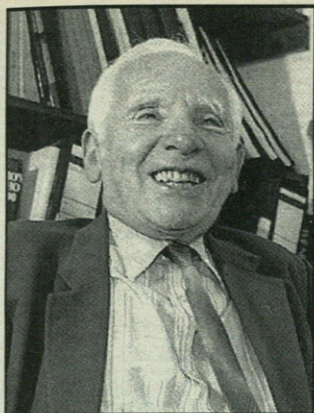
PSF-K eta RPRko errepublikarrek beren lehen idazkaria eta lehendakaria aukeratu dituzte. Igoera maratonianoa egin ondoren, lehendakaritzarako hauteskundeetan lortutako emaitza onen ondoren, Lionel Jospinek alderdian zegoen lekua hartu du. Bi zeregin nagusi izango ditu, alderdia berrantolatzea eta sei urte barruko Eliseorako asaltua prestatu. Ez du ez lan makalik. Batez ere eskuina, azkenengoetan ez bezala, batuta aurkezten bada. Eta hori izango da hain zuzen, RPRko lehendakari berriaren lan garrantzitsuenetako bat, balladurzaleak berriro alderdiaren baitara ekartzea. Botereak badu erakarpenerik eta zenbait hurbilketa hasi dira bada.

■ SADAM HUSSEIN
2002. URTERA ARTE

SADAM HUSSEIN-EK berak eramanez Irak Golkoko Gerrara, txarto egindako kalkuluekin EEBBen erabaki irmotasuna gutxietsiz. Era batera ala bestera ere, EEBBek topatuko zuten Irak indartsua eta aurreratua —horra hor arriskua— jipoitzeko modurik. Ekialde Erdiaren EEBBen estrategian zegoen, eta Husseinek bidea samurtu zien. Baina Husseinek eta Baaz alderdiak Irakeko populazioari aurrerapen handiak eman zizkieten. Jakina, oraingo erreferendumean ezin zitekeen besterik gertatu baina aurrekoa ere baloratu behar da. Dena den, Husseinek suposatzen duen guztiarekin ere, Irakentzat arazo nagusia horren apropos mantendu eta izkututzen den enbargoa da.

J. Wolfensohn eta M. Camdessus Mundu Bankuko lehendakaria eta FMiko zuzendari gerentea dira, urtero Washingtonen erakunde biak egiten duten bilera. Denetarik egin zuten berba baina batez ere erakunde biek iragan dituzten finantz zailtasunen konponbideei buruz. Oraindik dena den, aipatu ere ez gobernua zein horrelako erakundeak edozein unetan egoera larrian jar ditzaketen egunero aldenik alde ari diren diru kopurutzar horien mugimenduak kontrolatzeko sistemei buruz.

**Nobel Bake
antinuklearra**

JOSEP ROTBLAT eta berak zuzentzen duen Pugwash Zientzia eta Nazioarteko Arazoetako erakundea izan dira aurtengo Bake Nobel Saria jaso dutenak. Chiracek, beraz, zeharkako beste zartateko berri bat jaso behar izan du. Poloniarra eta 86 urte sorbalda gainean, Rotblat arma nuklearren aurkako lehen aktibistatzat hartzen da, 1944an Estatu Batuek arma nuklearra aurkitzekotan zeudenean, berau lantzen zuen Manhattan Proiektua bertan behera utzi zuelako. Hiroshima eta Nagasakiko bonbaketak gertatu eta berehala sortu zen Pugwash mugimendua eta harrezkero arma nuklearren desagerketaren alde jardun du isilean. Eraginkorra izan den? Arma nuklearrak hor darraite, estatu boteretsuenen esku, baina beren funtzio nagusienetako Gerra hotzaren garaiko ikerlarien kontzientzia lantzea izan zen. Arma antinuklearraren borrokaren bere hondar ale sendoa jarri dute Roblatek eta Pugwash erakundeak. Besteak beste, Chiracek edo edozeinek hurrengoan zerbait erabaki aurretik ondorioetan hobeto pentsatuko dute, kontzientzia antinuklearra gero eta hedatuago dago eta.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

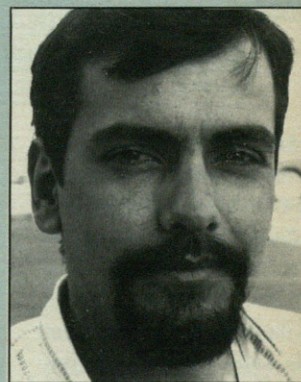
503 urte edo ahanzdura

E**GUNOTAN** komunikabideen errepasoa eginez gero, arreta erakarri beharko ligukeen gertakizuna dago, dena den oharkabean pasatzen ari da. Duela hiru urte 'Amerikako aurkikuntza' zela eta espazio zabalak bete ziren, entseiu, eztabaida eta elkarriketa ugariarekin. Data hura eta kontinente oso baten inguruan zabalduko prozesuari buruzko era guztietako elkarriketak eta komentarioak entzun zitezkeen.

Gaur egun, gertakizun haietatik 503 urtera, gaiari eskainitako espazioa horren urria izan da, medio askok komentario txikirik ere ez dutela egin. Mendebaldeko denboraren neurria nagusitzen da: 500 zenbaki esanguratsua da, 503k ez du ezer esaten, beste urte bat gehiago da. Hala eta guzti ere, Amerikan hil egiten dira eta data historiko haren ondorioak pairatzen jarraitzen dute.

HERRI Indigenek ikustezinak izaten jarraitzen dute. Amerika kriolaren, edota txuriaren, ikuspegia eskaintzen zaigu, nahiz eta albiste diren gertakizun ugariaren protagonistak indigenak izan.

Historia errepikatu egiten da. Chiapaseko prozesuan Marcos subkomandantea eta Samuel Ruiz gotzaia dira komunikabideetan nabarmenduenak; haien, 'ahaztutakoen', eskarien igorleak direla izkutatzen da. Baina urte honek izan ditu beste izkutatze garrantzitsuak. Ekuador eta Peru arteko gerra ez zen muga kilometro batzuegatiko gatazka anonimoa bakarrik izan, lurralde horretako benetako jabeak elkarren aurka borroka egitera behartu zituzten; besterik gabe, estatu horiek jarritako lerroaren alde batean ala bestean egotearen zoritxarra izan zuten. Hildakoak eta desplazatuak berriro Herri Indigenak izan ziren.

JESUS GONZALEZ PAZOS
Antropologoa eta Mugarik Gabeko kidea

AZKENIK, Guatemala izan da 'gerra izkutu' honen ezkenatoki gertuenetakoa, han duela 35 urtetik hona gatazka zibila bizi dute. Hilaren hasieran armadak 'nekazarien' aurka egindako hilketa berri bat ezagutu zen, baina hildakoak indigenak direla oharkabean iragan zen. Guatemalako maya herriek diotenez hiru holokausto jasan dituzte: 1524ko konkistakoa, beren lurren % 70eko galera ekarri zien 1871ko 'erreforma liberala' omen zena, eta hirugarrena, bake prozesu eta guzti gaur egun oraindik bizi dutena.

Dirudienez Amerika eta bere Herri Indigenek ahanzduran jarraitzen dute, akaso hilketa gehiegirekin sentiberatasuna galtzen dugulako, 'zelanbaiteko normaltasunaz' ikustera bultzatzen gaituztelako. Hala eta guzti ere, bada zer azpimarratzerik: behar bada hemengo komunikabideek seigarren mendeurrenara arte berreskuratu nahiko ez duten arren, Amerikan ez dira 503 urteak ahaztu eta data hori gogora erazten jarraituko dute.

Raul Carmona, Kubako Batzar Nazionaleko diputatua

«Herriak gure sistema sostengatzen du»

Aitona bilbotarra zuen Raul Carmona diputatu kubatarra Cienfuegos herrialdean dagoen nekazari kontingente baten arduradun nagusia dugu. Azken urteotan ezagututako zailtasunez eta gaur egungo hainbat arazoz berarekin hitz egiteko parada izan dugu. Raul Carmonak oso ikuspegi pragmatikoa azaltzen du Kubako arazoen aurrean.

Mendebaldeko ikuspuntu nagusitik, norbaiti berrigarria gerta lekioke Kuba demokrazia bat dela entzutea.

Lehenik eta behin, esan behar da demokrazia herriaren erabakiak hartzeko partaidetzan oinarritzen dela. Kuban gure hauteskunde sistemak herriaren boterea bermatzen du. Lehenik, Herri Boterearen Batzar Nazionala herriak zuzenki hautatutako ordezkariak osatzen delako. Ordezkari hauek herriaren interesei erantzuten diete. Hauteskunde sistema hau, bere akatsak eta guzti, ez da kanpotik potentzia batek egingandako inposaketa baten ondorioa, Iraultzaren emaitza baizik. Sistema hau, 1959 aurretik zeuden gobernuen ustelkeria ezagutu duen herri kubatarrarentzat, neurria egindako jantzia da.

Ordukoentzat bai, eta gaur egungoentzat?

Kuban hautesleen % 99 baino gehiagok parte hartzen du hauteskundeetan. Ez da ohikoa herriak honelako partaidetza izatea parlamentuko hauteskundeetan. Erresuma Batuan azkenengo parlamentuko hauteskundeetan % 30eko abstentzioa izan zen, Alemanian % 20tik gorakoa, Suedian % 14... Hauteskundeetako partaidetza mailak adierazten duenez, herriak gure sistema sostengatzen du.

Nazio subiranotasuna, gizarte justizia, nazio batasuna, herriak bere ordezkariak hautatzea baina baita proposatzea ere bermatzen duen printzipioa. Kontzeptu hauek guztiak demokrazia-tik banaezinak dira gaur egungo kubatarrarentzat.

«Kuban demokraziarik egongo ez balitz, gaur egun herriaren erantzuna ezberdina litzateke»

Zer pentsatzen duzu Mendebaldean egiten den demokrazia eta alderdi aniztasunaren arteko parekotasunaz?

Martik Kubako Alderdi Iraultzailea gehiengoaren interesen ordezkari zilegitzat jotzen zuen; sustrai haiek behar diegulakoan nago.

Zertarako bi alderdi, batekin nabikoa bada?

Nire ustez alderdi aniztasuna ez da benetako demokrazia baten oinarria, horren bidez gizarteak zatikatzen baitira. Bost alderdi existitzen diren nazioa bizitzari buruzko bost pentsamolde ezberdinetan banatuta dago, eta bost alderdi hauetatik batek, hauteskundeak irabaziko dituenak, eskura-

tuko du boterea. Alderdi honek gizarteko beste lau zatietei aginduko die nahiz eta hauen pentsamoldeak ezberdinak izan. Gure ustez, hori ez da benetako demokrazia.

Komandanteak zioen Kubako Alderdi Komunistaren indarra masekiko duen lotura estuan oinarritzen dela. Eta alderdi batek masekin bat egiten badu, masen arazoez arduratzen baldin bada, zertarako bi alderdi?

Alderdi aniztasuna izateko erabakia hartu baino lehen nago nazio kubatarra suntsitu egingo litzatekeela uste dut.

Zein neurritan eragozten du blokeoak Kubaren garapena?

XXI. mendearen atarian pentsaezina da herri bat baskartzea, uztea eta zigortzea helburutzat duen honelako politikarik izan daitekeenik. Blokeoak EEBBekiko merkatu harremanak debekatzearaino gain, beste nazioekiko komertzioa ere eragozten du, txantaiak eta zigorraren bidez. Hau giza legearen aurkakoa da, herri honetan hazkuntza, osasuna, arreta

Raul Carmona
Cienfuegosko
nekazari
kontingente
bateko
arduraduna da.
(Argazkia: Jordi
Blasi).

bereziak behar dituzten haurrak eta adineko jendea daudelako.

90 miliara dagoen eta munduko herririk garatuenetakoa den Estatu Batuekiko merkatu harremanak eragozten dizkigu blokeoak. Horrek, ehundaka kilometrorra dagoen Europaraino produktuak eta garatzeko teknologiaren bila joatera behartzen gaitu. Trukea, merkatu harreman normala besterik ez dugu eskatzen.

Enpresa mistoen agerpena kapitalismoari egindako kontzesioa al da?

Ez dut uste horrela denik. Bi blokeo jasaten ari gara. Iparramerikarren blokeoa, baina baita herri sozialisten

blokearen suntsipenak eragindako blokeoa ere. Gure merkatu harremanen % 90 hartzen zuen. Bizitzak gel-dirik dagoen gure ekonomia aurrera ateratzeko beste bide batzuk inposatu dizkigu. Atzerriko kapitalen sarrera dago, baina kapital horietako zenbait baldintzapean sartzen dira. Herriaren subiranotasuna eta defentsa, estatuen segurtasuna, hezkuntza edo osasuna moduko arloetan atzerriko kapitala ez da sartzen; Iraultzaren ondorioz izandako lorpenak ez baitira negoziatzen.

Atzerriko kapitala errealtatea da gaur egun. Kubak ezin du kristalezko kutxa batean sartu eta mundutik aparte bizi. Gaurko mun-

duan sartu behar dugu baina gure aukeratutako moduan, inork ekonomi eredurik ezarri gabe, Estatu Batuek egiten duten bezala. Eta mundu honetan sartzeko dagoen bide bat kapital atzerritarra bilatzea da, gure fabrikak martxan jar daitezkeen.

Atzerriko kapital honekin *zafra*-ren emaitzak gora egingo du. Datozen *zafre*-tan gutxienez bost milioi tona azukre lortu nahi ditugu. «Denboraldi bereziaren» aurretik, ekoizpena zazpi milioi tonakoa zen. Iaz hiru milioi tonako *zafra* lortu genuen; eta herriaren ekonomiarentzat nahitaezkoa da azukre ekoizpena.

Zein da Fidel Castoren garrantzia gaur egungo Kuban?

Fidel oso garrantzizkoa da gaurko Kuban. Fidel beste gizaki bat da, baina Kubako herria aurrera eramateko beharrezko ezaugarriak eta

adimena dauzkana. Fidel lider ukazina da, baina ez propaganda aparatu handi batek egindako kultuari esker, bizi izan dituen urteetan zehar egindakoari esker baizik. Raul Castrok orain gutxi adierazi zuenez, Fidel izan zen «Granma»-n etorri zen lehena, Sierra Maestran borrokan jardun zuen lehena, Girongo inbasioa gertatu zenean tanke batean hara joan zena, gertakari bat izan denean beti bertaratu izan den lehena. Arazo hauetatik guztietatik atera gaituen Fidelek bakarrik atera gaitzake «denboraldi berezitik». Fidelek dena eman du herri kubatarraren ongizateagatik, horretaz zalantzarik ez izan. Bere bizitza pribaturako ere ordu gutxi gelditzen zaizkio, dena ematen baitu Kubaren alde, Iraultzaren alde, Horregatik herriak Fidel jarraitzen du.

JOXE JOAKIN DEL CURA

«Hezkuntza, osasuna... Iraultzaren ondorioz izandako lorpenak ez dira negoziatzen»

Peio Olhagarai, Iparraldeko Garapen Kontseiluko kudeatzailea

«Proiektu sozio-ekonomikoa lehenbailehen behar dugu

Ipparraldeko Garapen Kontseiluko kudeatzaile berria da Peio Olhagarai. Zenbait urtez Akitaniako Kooperatiben Federazioko arduraduna izan eta ongi daki proiektuen azkartzen; gaitasun premiazkoa duela bi hilabete hartu duen karguarentzat. Atea ideki digu duela 3 urte abiatu Iparraldearen geroa bideratzeko xedea duen desmartxa zertan den jakin nahi ukan dugularik.

Euskal Herria 2010 izeneko bilkurak Donapaleun abiatu ziren 1992ko buruilean. Oroitarazten abal diguzu laburki zer eginga izan den biru urte baitetan?

Donapaleuko lehen bilkura honetan argiki erakutsiak izan ziren Ipar Euskal Herriko egoeraren joera orokorrak. Barnealdetik kostalde-irainoko jendeen konzentrazioa handitzen ari eta laster arranguragarria bilakatuko zela; denbora berean Iparraldeko jendaldea beste lekuetan baino lasterrago zahartzen ari zela: 60 urtetik gorako jendeen kopurua 20 urterainoko gazteena baino

handiagoa duen eskualde bakarra da Frantzia guztian. Problematika horri buru egiteko, sektore ekonomiko sozialeko ehun eta larogei pertsona bildu dira lehen urrats batean Iparraldeko garapenaren oinarria finkatuko zuten funtsezko faktoreen eztabaidatzeko.

Zein dira nagusienak?

Partehartzale guztien artean hautatuak izan diren irizpide nagusienetako lehena da BAB deiturikoa, Angelu-Miarritz-Baiona herri multzoaren erakarpina. Nola kontrolatu eta nora bideratu? Bazter eginga den kriterioa. Bigarrenik hemengo herritarrek euskaldunak di-

«Mugaren bi aldeetako garapen koordinaketa gero eta irizpide indartsuagoa da».

relako sendimendu azkar bat dutela. Euskal gizartean gazteek duten tokia ondotik heldu da, zer egin gazteak egon eta jin daitezen Euskal Herrirat?

Barnealdeko jendeen nahikeriak eta tokiko jendeak beren geroa eskuetan hartzeko gaitasuna kontuan harturik, beste irizpide bat ere ari da nagusitzen: mugaren bi aldeetako garapen koordinaketa.

Diagnosticoko zebatza egin eta zein izan dira

ondoko urratsak?

Diagnosticokoarekin, aipatu faktoreak integratuz Ipar Euskal Herriak ukaiten ahalko dituen garapen posibleak aurkeztuak izan dira 1993ko abenduan. Ondoko urtean sortu da Garapen Kontseilua. Bost lan taldetan ari diren 90 partaideek ikerketak egin eta garapenerako proposamenak egin dituzte. Azkenik, Hautetsien Kontseilua moldatua izan da aurtan 65 hautetsirekin. **Hilabeteko bastapenean**

«Euskal gizartean, gazteek duten tokia ondotik heldu da; zer egin gazteak egon eta jin daitezen Euskal Herrirat?»

proposamen bat aurkeztu duzu Hautetsien Kontseiluari, zer erabaki du?

«Lurraldea» izeneko txostena aurkeztu dugu bere lau ardatz nagusiekin. Ardatz nagusi horiek onartu dituzte hautetsiek, baita aurkeztu duten Ipar Euskal Herriaren antolakuntzarako plangintza proiektu bat ere.

Lehenbailehen aztertu eta antolatu beharko diren txostenak baditugu eskuetan: lurraldeen arteko harremanak eta Baiona-Donostia konurbazioaren perspektiba, abiadura handiko trenak edo bigarren autopista legaleko azpiegiturak, Euskal Herri barnealdearen egituratzea eta abar. Urte batez epea emana izan zaigu plangintza osoaren gorpuzteko. **Norabideak onartu eta zer gaitasun ukanen du Hautetsien Kontseiluak hautatu politika gauzatzeko?**

Barne dauden hautetsiek hartu nahiko dutena: herrietako ahalmen zenbait, nahiz ez den deus deliberatua izan oraino, adibidez aipatu proiektuarentzat beharrezkoak diren lur komun biltzea eta kudeatzea. Dena den, presio indar bat izanen da gaurko instituzioei buruz: departamendua, Akitania, Frantziako Gobernua, Europa.

Ipar Euskal Herriaren instituzio berria izanen da?

Nik ez dezaket erran. Hautetsiek dute ikusiko. Lehen eztabaidak doi-doi agertzen hasiak dira bideratu nahi dugun proiektuaren lurral-

detasunaren inguruan: batzuentzat Ipar Euskal Herria baino lurralde egokiagoa daitaie hiru nagusiek hunkitzen duten lurralde ekonomiko osoa, Landetako hegoaldea barne. Hiru probintzia historikoez ez dute garrantzia berdinik haien begietan. Ikusten duzun bezala, debatea hasten baizik ez da.

Zein izanen dira burbileko hitzorduak?

Lehena datorren larunbatean. Urriaren 21ean bildu beharra da Garapen Kontseilua eta hautetsiek hartu erabakiak beharko ditugu elkarrekin antolatu eta blokatuak dauden zenbait proiektu aitzinarazi. Halanola Iparraldeko Unibertsitatearena: formakuntza egitura bat eta horri lotua den ikerketa zentro bat baitezpadakoak dira garapenarentzat. Baina dosierra aitzinarazi nahi badugu ikusmolde eta indarrak bateratu beharko ditugu. Ez gara barreiatzen ahal, anitz jende mintzo da gai horretaz, batzuek gehiegi. Ordezkarik bat hautatu dugu gure artean boz bakar bat entzuna izan dadin Parisen. Espero dut horrela gure mezua hobekiagotzea ulertua izanen dela.

Beste gaientzat egiten dugun analisisa ere berdina da: elkarte batek edo auzapez batek ezin izanen du bakarrik proiektu baten finantziamendurik ukan. Ez da beste biderik, elkarrekin lan egiten ikasi beharko dugu.

JOJO BIDART

DIRUAREN HOTSA

Javier Mongelos bost urteko balantzea

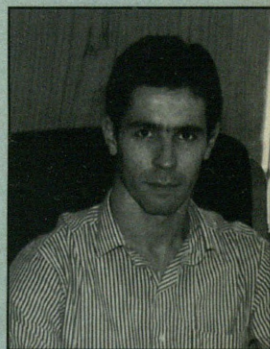
JAVIER MONGELOSEK MCCko lehendakaritza igaro dituen bost urte hauetako balantzea egitean bi ikuspuntu ezberdin aztertu behar dira. Alde kuantitativoari dagokionez zenbakiak dira nagusi. Erreferentzi bezala bi urte hartuko ditugu: 1991, MCC sortu zenekoa, eta 1994, bere gestioaren azken ekitaldi osoa. Epe horretako daturik esanguratsuenak hauek dira: salmentak %60 hazi; esportazioak (talde industrialean noski) 1991ean fakturazioaren %25ekoak baziren, 1994an %35koak; eta bere agintaldian 3.188 lanpostu berri sortu dira. Guzti hori kontutan hartuta 1992. eta 1993. urteetan krisiak gogor eragin zuela kooperatibetako kudeaketa. Kuantitatiboa beraz ezin ukatu positiboa izan denik.

ETA balantze kualitatiboarekin beste horrenbeste gertatu da. Nire ustez Mongelosaren sasoiaren burutu diren proiekturik potoloenak MCCren sorrera eta kapital merkatura ateraldia izan dira. MCC sortu ahal izateko bi izan ziren gairak beharrekiko oztoporik nagusienak: alde batetik kooperatibak egitura komarkal batetik sektorekako egitura batera pasatzea, are gehiago kontuan harturik talde komarkalak finkatzeko urte asko pasa behar izan zirela. Hainbat talde komarkalen kasuan proiektu enpresariala eta soziologikoa guztiz finkaturik zegoela, zail! 1991etik aurrera beste egitura batetara moldatu behar izan dira.

Eta beste aldetik gizakiok aldakuntzari diogun segurantzazak nabarmen eragin du MCCren proiektua. Halere, bi oztopo horrei ederki asko hartu zien neurria Mongelosek eta gaur egun MCC finkapen fase batean eraba sarturik dago.

MCC kapital merkatura ateratzeara ere Mongelos eta berekin batera lan egin duen zuzendari taldearen meritua izan da. Kartera sozietate honen helburua kapitala errazago eskuratzea da, kooperatiben baliabide propioak eta finantza gaitasuna sendotzea, oraingo eta etorkizuneko jarduerak ahalik eta gehien gara-tzea, eta lanpostuak sortzea. Kooperatibak kapital merkatura ateratzen diren lehen aldi honetan 12.825 milioi eskuratzea aurreratu da, eta guzti hori Kooperatiba Esperientziaren oinarriko printzipioak aldatu gabe eta kooperatiben autonomia eta burujabetza zainduz egingo da.

Beste erakunde batzutan ere jakin izan dute baloratzen Mongelosek buruturiko lana. Egund TENEKO taldeko kontseilaria da eta CESEko lehendakaria.

JAVIER MARCOS

«TU Lankide»ko zuzendaria

Zenbat Gara kultur elkarteak Kafe Antzokia prest izango du Gabonetarako

EUSKAL TXOKO ERRALDOIA BILBON

Orain arte ere ez dira geldo ibili Zenbat Garakoak, eta zazpi solairuko Kafe Antzokiaren proiektuak erakusten duen legez, geratzeko asmorik ere ez. Helburua, Bilboko euskaldungoari bazka eskaintzea, alaitasunez trinkotzea, bizitzea: antzerkia, musika, taberna, jatetxea, irratia... Guztia Gabriel Aresti Euskaltegiaren doinuaz hornitua.

«Ekitaldia hasi besterik ez da egin, aurrera jaun-andreak!». «Zenbat gera, lau,

bat, hiru, bost, zazpi. Zer egin degu? Ezerrez...». Benito Lertxundiren Ez Dok

Amairu sasoietako kantuak jarraitzaile ugari izan ditu bi hamarkadatan zehar, eta

oraindik ere baditu. Dena den, Orio eta Gipuzkoa aldean baino, Bizkaian eta zehatz-mehatz Bilbon egin dugu topo beraiekin.

Bertso afariak, trikitrixak, dantza ikastaroak, jaialdiak, bidaiak... Kultur elkarte moduan antolatuta, ideia mordoska dabilkie jira biran buru aldean. Euskal jendea batu eta trinkotzeko ahalegin zaharrean murgilduta, ekimen ugari agertarazi dute jada, gehiago plazaratuko dute aurki eta patrikatik ideia berri mordoa dariela ari dira Bilboko erdigunean gora eta behera.

Zenbat Gara kultur elkarteak dira, iaztik hona Bilboko koadro grisean euskal kulturaren paisaia apur bat gehiago bizitu dutenak; Al Gara-ko konpartsakideak, mozerro, kantu, ikurrin eta alaitasun tanta batzuekin, Bilboko jai giroaren euskalduntzean dihardutenak; eta, besteak beste, «Lantzen» aldizkaria, bere hastapenetan oraindik baina indarrez kaleratu dena.

Aurrera hobeto edo txar-

Al Gara konpartsa da Zenbat Gara kultur elkarteko aurpegirik alaiena.

Zenbat Gara kultur elkartekoak dira, iaztik hona Bilboko koadro grisean euskal kulturaren paisaia bizitu dutenak

toago eraman daitezkeen ekimen eta ideiak dira, lehenago ere behin eta berriro saiatuak —isil-isilean desagertu den Bilbo Euskalduntzen lekuko— baina euskararekiko Bilboko lur antzuetan osasunez inoiz hazi ez direnak. Zenbat Gararen ekimenerako indarrak sakonean aztertuz molde berriak ageri dira: ez dago bazkide kopuru zehatzik, elkartekideak beren partaidetzaren arabera sailkatzen dituzte, oraindik ez dago zuzendaritza ofizial argirik, euskararen zabalkunde eta normalizaziorako eremuan ari dira baina bizitzaren filosofia berezi batekin landu gura dute hori guztia...

Gabriel Aresti

BAINA nondik, bada, horrenbeste ekimen eta... ekimenok aurrera eramateko jende eta diru? Bilboko Gabriel Aresti Euskaltegia. Hori

da erantzuna: euskaltegi eta enpresa indartsua eta antolatua, euskalduntze alfabetatzean arrakastaz diharduena. Bertan jaio zen Zenbat Gara sortzeko ideia eta, juridikoki desberdinak badira ere, Gabriel Arestiren muina eta Zenbat Gararen muina jende beretsuz osatua dago. Ez da dena, jakina, baina laguntza materialak sarritan adierazten du konpromezu maila: 1994an Gabriel Arestik 12 milioi pezeta (480.000 libera inguru) eman zizkion Zenbat Garari.

Ibilbide luzea

GABRIEL Aresti 1977-1978 ikasturtean sortu zen gau eskola moduan eta euskalduntze alfabetatze munduak jasandako zatiketa desberdinek izan zuten eraginik han. Egungo euskaltegiaren moldea 1989ko urtarilean landu zen eta duela hiru urte, enpresa kontuak tartean

JABEGOA

Kafe antzokiaren jabego nagusia Toiti S.L. rena da, eta Toitiko kideak Txerren kooperatibakoak dira. Txerren da Gabriel Aresti euskaltegiaren (Gabriel Aresti izen komertziala da) jabea.

FINANTZIAZIOA

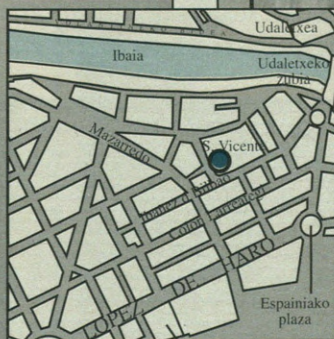

Kafe Antzokiaren proiektuak 150 milioi pezetako inbertsioa eskatu du (6 bat milioi libera). Kopuru honetatik % 75 Toiti S.L.k jarri du eta gainerakoa zenbait partikularrek. Kapitalaren % 20 "patrikatik" jarritakoa da eta % 80 maileguen bidez.

LANPOSTUAK

1995 eta 1996 artean, Kafe Antzokiko proiektu osoa dela eta Zenbat Garak 100 bat lanpostu sortuko ditu. Horietatik 60 aurtan eta dagoeneko 22 hartuak izan dira.

ZENBAT GARA-REN KAFE ANTZOKI PROIEKTUA

7 SOLAIRUA

- Abendurako martxan
- Hiru pertsona egun osoz lanean
- 5-6 orduko igorpena egunero

6 SOLAIRUA

- 1993an sortutako ideia eta 1994an gauzatua Euskaraz eta modu berrian bizitzea du helburu
- Jarduerak: Irratia, aisialdia, bidaia, Al Gara konpartsa, S. Vicente akademia...
- Hiruhilabetekaria, bi zenbaki kalean 3.500eko tirada

5 SOLAIRUA

- 1977-78 ikasturtean sortu zen
- 1.750 ikasle homologatuak (1995-96). Urtean zehar 2.300-2.400 pasatzen dira
- Ikastaro desberdinetan aparteko 300-400 ikasle ari dira
- Irakasleak: 75
- Izaera juridikoa: kooperatiba
- Zenbat Gara-ren buztatzaila nagusia da

* Orain arteko egoitzak Gran Vian jarraitzen du

4 SOLAIRUA

- 95-96 Ikasturterako sortua
- Ikasgaiak: matematika, fisika, kimika, euskara; musikan txistua eta trikitixa, hizkuntzak...
- Aisialdia: ludoteka, tailer desberdinak, irteerak...
- Irakasleak: 5
- Ikasleak: 150

* San Vicente akademia hasi besterik ez da egin eta ikasle beriek matrikulatzen jarraitzen dute.

1-3 SOLAIRUAK

- Jatetxea eta taberna izango ditu Abenduaren erdi-aldera zabalik egongo da
- 32 lanpostu aurrirakuten dira sukaldari, zerbitzari, garbitzaile eta musika eta argi teknikarien artean
- Antzokia: 500 eserlekurako lekua dago
- Kultur eskaintza: era guztietakoa, Euskal Herrikoa zein atzerrikoa (estatutik gabeko nazioen lehentasunarekin). Musika (% 85) eta antzerkia nagusi izango dira hasieran
- Zenbat Gararen eskaparatea da

Teo Etxaburu, Zenbat Garako kidea: «Kafe Antzokia euskaldungoa batzeko da»

Nondik atera duzue Kafe Antzokia moduko muntaia antolatzeke ideia?

Aldizkaria, irratia eta tabernaren esperientzia gehiago ere badaude, baina Kafe Antzokia modukorik ez, eta guk horren falta genuen. Gure jai eta parranda giroetatik, eztabaidetan sortutako kontua da.

Proiektua ez al da erraldoiegia bat-batean aurrera ateratzeko, eta ondo gainera?

Orain publikora dena batera aterata akaso bai, baina gu aspaldi ari gara proiektuarekin lanean eta, beraz, guretzat ez. Proiektuaren inguruan hausnartzen hasi ginenetik euskaltegia ere hirukoiztu egin dugu, pisu desberdinetatik ere

joan behar izan dugu, eta «*hau guztia nolabait lotu beharra dugu*» pentsatzen genuen. Oraindik, dena den, proiektuko zenbait alor garatu barik dauzkagu.

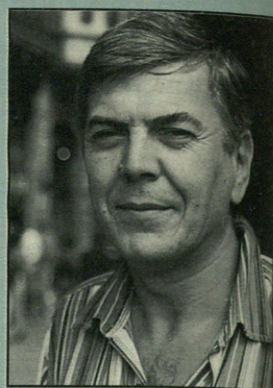
Kafe Antzokia hondoratzen bada berarekin eramango al du Gabriel Aresti?

Ez, Gabriel Arestirendako zartateko ekonomiko galanta litzateke baina besterik ez. Zartateko handiena Zenbat Garak jasoko luke, baina batez ere animoaren aldetik. Zenbat Gararen abiada geldotuko luke, baina azken batean euskararendako danbatekoa litzateke. Dena den, aurrera aterako dugu. Bilbon horrelako gauza bat

ateratzeko gai ez bagara jai dugu.

Horrelako proiektu bat aurrera ateratzeko Bilboko euskararen «indar bizien» parte hartzea behar da. Ba al da besteen parte hartze bori?

Gu proiektuan bakarrik sartu gara baina, jakina, guztiontzat egiten dugu eta berau aurrera ateratzeko guztion beharra dago. Proiektua askori azaldu izan diegu eta apur bat zorotzat ere hartu gaituzte; ez dugu ikusi moral handiegirik. Zenbait jendekin egon gara; baina sarritan gertatzen da proiektua denen aurrean ipintzen dela, gero eztabaidak eta abar, eta azkenean ezer ez.

Batek ez bazuen hartzen inork ez zuen egingo, edo antzerako zerbait. Dena den, gu motibatzen ahaleginduko gara, hau guztion indarrak batzeko baita.

Gabriel Aresti euskal kulturaren mezenas bat al da?

Ez dakit zehatz zer esan gura duzun, baina Gabriel Arestin eta Zenbat Gararen euskal kulturaren alde ahal dugun guztia egiteko prest gaude.

arazoren batzuk izan bazi-tuzten ere, orduan hasi ziren Zenbat Gararen inguruko lehendabiziko hausnarketak. Pentsatu eta egin. «*Gabriel Aresti euskaltegian sentsibilitate berezia izan*

dugu geure ikasleek euskara praktika dezaten», diote euskaltegian. Horra hor Zenbat Gararen filosofia zati bat eta orain arteko kultur ekimen zaparradaren sorburua: «*Euskaldungoari*

bazka ematea bain zuzen, gaurak egin, euskal kultur jarduera bultzatu...».

Baina Teo Etxaburu Zenbat Garako kideak azaltzen duen moduan bada besterik: «*Gure euskaldungoaren*

trinkotze bide bonetan, euskararen eremua lantzeaz gain, euskaraz bizitzeko filosofia bat ere zabaldu gura dugu, pertsonen oinarritutakoa, berdintasunean, berria egingo duena, pertsonen arteko barreman orekatuak landuko dituen...».

Zenbat Gararen barne arakatzea biribiltzeko, beren jardueraren zutabe sendoenetakoa: Jose Maria

Gabriel Aresti euskaltegiak sostengatzen du Kafe Antzokiaren proiektua. (Argazkia: Xabier Letona).

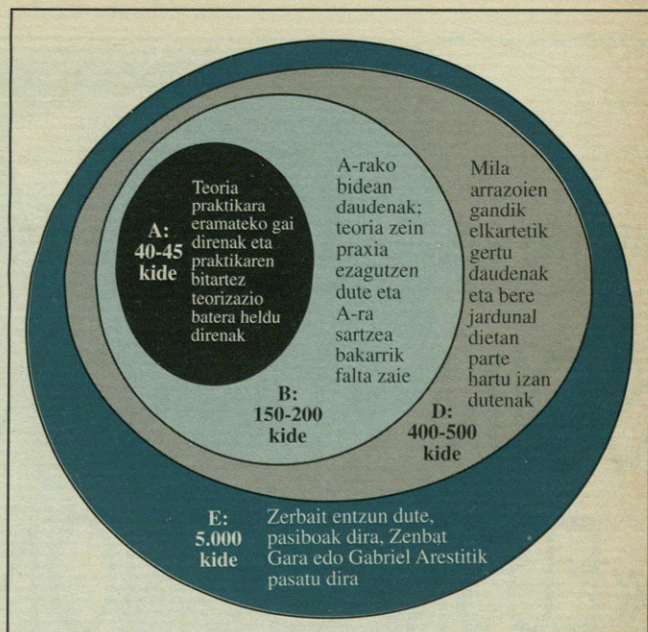

Juridikoki desberdinak badira ere, Gabriel Arestiren muina eta Zenbat Gararen muina jende beretsuaz osatua dago

Nor da partaide?

Zenbat Garan ez dute bazkide zehatzik. Par-taidetza Zenbat Garare-kin hartutako konpro-mezu mailarekin bat ulertzen dute, eta ho-rrren arabera sailkatzen. Jose Angel Irigaraik garbi azaldu digu elkar-teak euskalgintzan eta bizitzan ere ikusten duen printzipio fun-tsezkoenetakoa: «Au-toestima txiki batetik

norberari bizitzeko energia falta zaionean, gaitzak errazegi datoz, eta kate osoa eratzen da borren atzean. Baina gu nor garen konturatu eta, euskalduna izate-az gain, euskalduna izatera behartuta gau-dela konturatzean, bi-zitzeko beste energia batzuk askatzen dira, modu arrakastatsu eta osasuntsuagoan».

Sanchez Carrion «Txepetx»-ek «Un futuro para nuestro pasado» liburu mardulak lantzen duen teoria sozio-linguistikoa.

Eta orain arteko ideia jo-

kaldia biribiltzeko, joko na-gusiaren hasiera iragartzen duen proiektua: Kafe An-tzokia. Bilboko erdigunean, San Vicente ondoan dagoen Gotzaitegiaren zazpi solai-

ruko etxebizitza 25 urterako alokatu du Zenbat Garak eta bertan euskaldungoaren bil-gune berezia jarriko dute martxan Gabonetarako: ta-berna, jatetxea, antzokia,

euskaltegi zati bat, akade-mia, irratia... Bilboko eus-kaldunek inoiz izan duten euskal txokorik erraldoiena.

XABIER LETONA

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa..... P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

Urte osorako harpidetza:

Hego Euskal Herria: 6.300 pta.

Ipar Euskal Herria: 11.300 pta.

Atzerria: 11.3000 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1.goa

40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

Zergatik ez duzu nire etxera etorri nahi?

Izara berriak ditut...

Aldaketa nabarmenak izango ditu larunbata honetatik aurrera

SOIN ETA SOINEKO BERRIA

«EUSKALDUNON EGUNKARIA»K

Larunbat honetan «Euskaldunon Egunkaria»k aurpegi berria erakutsiko du. Udazken honetan Akziodunen Batzarrean erabaki bezala, goitik beherako aldaketak eginak dira, bai mamiari baita itxurari dagokionez ere. Eguneroko gehigarri bereziak eta diseinu berria izango dira «Egunkaria»ren kolore, datozen orriotan bildu dugunaren arabera.

ABENDUAREN 6 batean ikusi zuen argia lehenengoz «Euskaldunon Egunkaria»k orain bost urte, 1990ean. Euskal Herriak behar beharrezkoa zuen eguneroko euskal prentsaren esparrua betetzera zetorren eta hila-bete luzeetan isilean landu eta biribildutako lan handiaren emaitza izan zen, euskaldunon artean orain oso ezaguna dugun egunkari hau.

Lasarte-Oriako pabiloi batean eman zituen lehen-biziko urratsak, jaio berri-tan. Lau urte gazterekin Andoainera joan ziren kazetariak, ordenagailu, telefono, fax eta teletipoak hartuta, eta harrezkero han du egoi-

tza «Euskaldunon Egunkaria»k. Orain, beste pauso bat ematekotan da. Larunbat honetan, urriaren 21ean, aro berri bati hasiera emango dio, eta orain arte egunkari honek ezagututako aldaketa handienaren lekuko izango gara goizero kioskoan euskarazko prentsa aukeratzen dugunok.

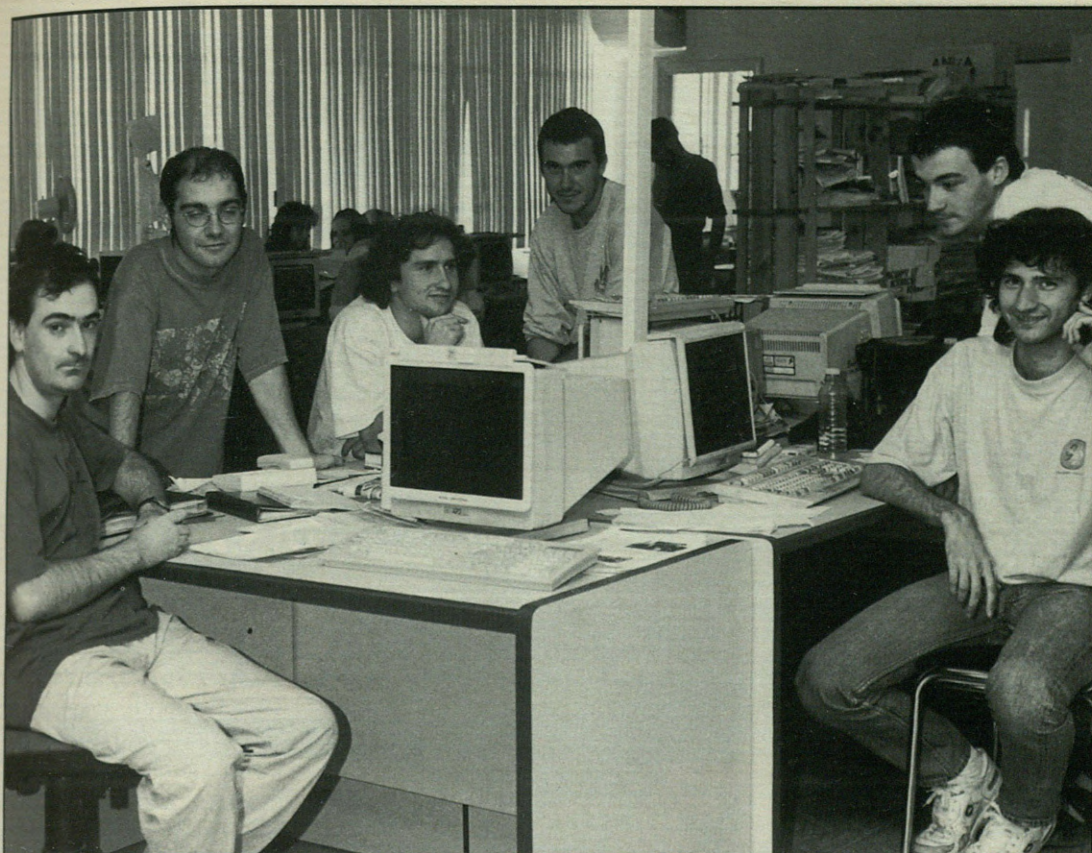
Ez dira makalak, ez, «Egunkaria»k larunbatetik aurrerako iragarritako aldaketak. Eskuan hartu, eta berehala nabaritu duzu ezberdintasuna. Deigarriena, maketazio eta mantxeta berria (urdira eta horia nahastuz eta Egunkariaren «E»a aldatuak), eta argazkien kolo-orea izango dira. Baina

Egunkaria
1995eko martxoaren 31 - VI. urtea - 1.345. zenbakia - Sarritasun: 110 pta. 5,5 librea

elkarrizketa: CARLOS BUENEN
«Indurain baino hobea izango naiz aurki»
«Txirrindularitza kirol bezala ez zait deus handirik gustatzen, baina hiruzpalau urtetan aberats naitzekela jakinda zoragarria iruditzen zait baina hiruzpalau urtetan aberats naitzekela jakinda»

Intifadaren urteurrenak ez du istilurik sortu Cisjordanian
Jexuxnai Arafatek dei egin zuen Xebax Babinek berriz ere kasu egin diezaien

Azaletik bertatik nabarmenduko dira aldaketak. (A.: A. Elozegi)

Fernandez,
Lizarralde,
Eskisabel,
Olasagasti,
Petxarroman
eta Saban
gehigarrietako
arduradunak,
ezkerretik
eskuinera.
(Argazkia: A.
Elosegi).

Udazken honetan bertan erabaki zuen «Euskaldunon Egunkaria»-ko Akziodunen Batzarrak egunkariaren itxurak eta edukiak aldatu beharra zuela. Ikuspuntu modernoagoa, eta batez ere diseinu berri baten behar-rean pentsatu zen batzar honetan. Orduantxe hasi, eta denbora laburrean egindako lan arduratsuen ondorioa da diseinu berria, Garbiñe Ubedaren ardura-pean burutua. Despieze gehiago, infograma landuak, argazki handiagoak, kronologiak... guztiak prest daude jadanik, irakurleari irakurketa azkarra eta erraza eskaintzeko, horixe izan baita «Egunkaria»-ren asmoetako bat: gainbegirada baten bitartez albistearen mamia jaso ahal izatea.

Dena dela, aldaketak ez dira kanpoko itxuran bakarrik geldituko; edukiak eta

honen berezitzeak ere izan du aipatzeko moduko eraldaketa.

Orotarako gehigarriak

GEHIGARRIAK izango dira «Egunkaria» egunez egun aldatuko dutenak. Asteartean bertan ikusiko duzuenak, euskalduntze prozesuan murgilduta daudenentzat izango da. «Erdaldunen euskalduntzeak euskararen normalizaziorako duen garrantziaz obartuta ekin diogu lan boni», adierazi digu Mikel Lizarralde, gehigarriko arduradunak. Lau orrialdez osatuta, irakasle, euskaldunberri eta euskara ikasten ari direnen arteko zubia izan nahi du, kolaborazioak, hiztegiz lagundutako testu, euskaldunberriei egindako elkarrizketa eta jokoan bitartez, besteak beste.

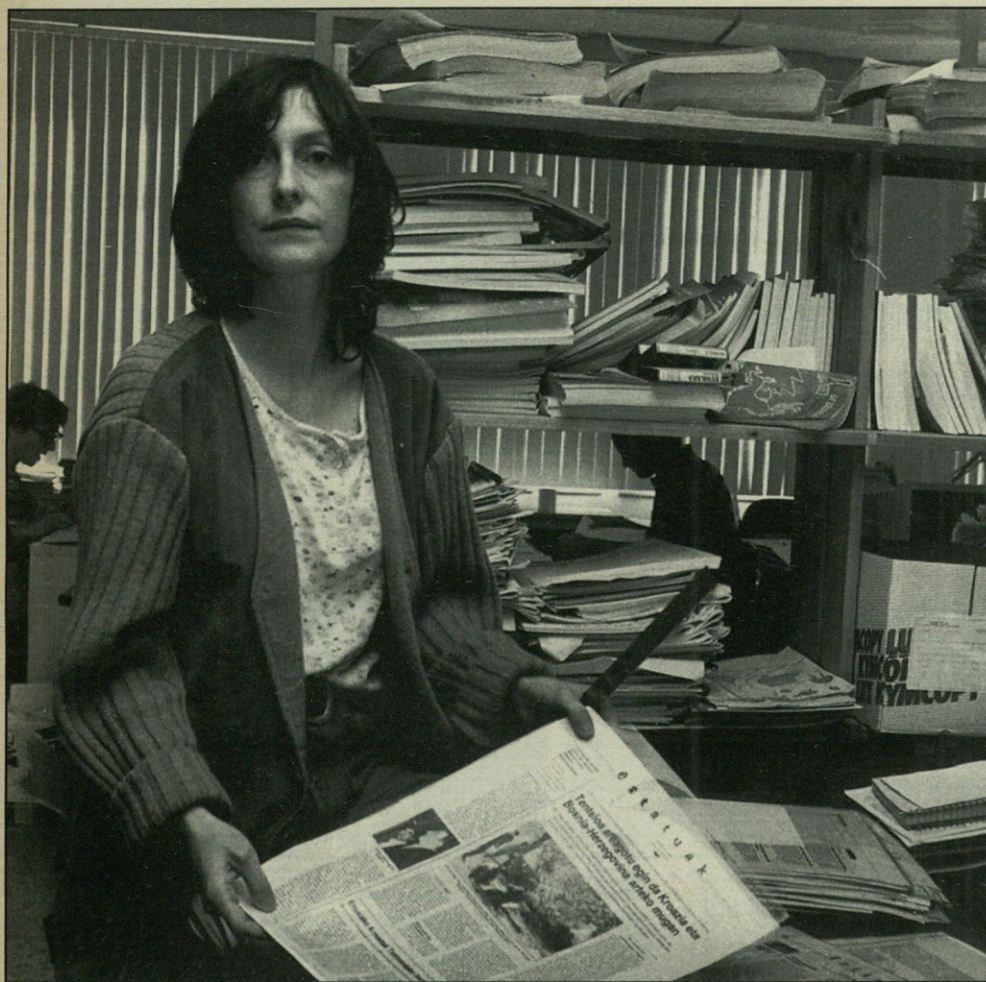
URRIA

MARGARITA IRLA	94.500 Pta	Egoitza bakarrik
PUERTO RICO	112.500 Pta	Egoitza + gosaria
S. ANDRES IRLA	109.500 Pta	Egoitza + gosaria
CARTAGENA DE INDIAS	109.500 Pta	Egoitza + gosaria
VARADERO	99.000 Pta	Egoitza + gosaria
LA HABANA	112.900 Pta	Egoitza bakarrik
PUERTO PLATA	119.500 Pta	Dena barne
CANCUN	115.500 Pta	Egoitza bakarrik
EGIPTO	78.900 Pta	Pentsio osoa

Barne: Abioiez joan etorria + Irteera-helduera
trasladoak + Aukeratutako egoitza
erregimena

TEP Bidaiak
San Martzial 1
Tel: 42 00 71
Faxa (943) 43 09 13
DONOSTIA

TEP Bidaiak
Urbietza 59
Tel: 42 06 88
Faxa: (943) 46 46 15
DONOSTIA

Garbiñe Ubedak egin du «Egunkaria»-ren diseinu berria. (Arg.: A. Elozegi).

Ikasketei atsedetik eman gabe, asteazkenetan, unibertsitariet zuzenduko zaizkie «Egunkaria»-ri gehitutako orriak. Leioako Kazetaritza Fakultatean 5. mailako ikasleak dira Iñigo Olabarri, Peru Calabaza eta Iñaki Petxarroman, eta hiruren artean koordinatuko dute unibertsitateko gehigarria. «Norberaren fakultatetik kanpo zer gertatzen den ez dugu jakiten gebienetan» -esan digute-, eta muga horiek dira orri hauekin gaundituko di-

tugunak. Askotan obarkabeen pasatzen diren beka, ekitaldi eta borrelakoen berri ere emango dugu».

Jon Eskisabelek zuzenduko du datorren ostegunetan egunkariaren barruan jasoko duzuen gazteei buruzko gehigarria. Zein izen izango duen, sorpresa izango da guztiontzat, baina zortzi orrialdetan edukia berri eman digu. Bere esanetan, «gazteei propio bideratutako informazioa lantzen dugu, baren intere-

seko gai eta pertsonaiak birlatu, kezkatzen dituzten arazoak aztertu eta euren ikuspegiak jasoz». Musikak ere leku inportantea edukiko du ostegunetako txokohonetan, astebururako prebisio modura.

Baina ez da musikaren erritmoa izango ostiraletako bi orri berezienak markatuko dituenak. Mendietan tinko ematen diren urratsek bideratuko dute «Mendi Magalean». Orain urtebete sortu zen, Ramon Olasagasti kazetariaren eskutik, eta mendiko gaiei emandako tratamendu bereziari esker, beste orri baten beharra ikusi da «Egunkaria» berritzeko garaian. Orain arteko gaiak

jorratzen jarraitzeaz gain, «orain arte espazio faltatik alde batera geratzen ziren abenturako kirolak, senderismoa eta mendi txangoak sartuko dira», adierazi digu Ramonek Andoaingo erredakzioan.

Asteburu berriak

DATORREN asteburuak erakutsiko digu egunkari berriak asteko azken egunetarako prestatutako edukia zein izango den. Larunbatetan, Lubaki literaturgile taldeko Garikoitzek literaturari buruzko txokoa eskainiko digu, literatur produktzioak euskarazko kulturaren duen garrantzian erreparatuz. Igandetan, Luis Fernandezek eskutik «Igandetako KZ» argitaratuko du «Egunkaria»-k. Magazin moduko zortzi orrialdetan barreiatutik, asteko gai garrantzitsuenaren azterketa sakona, analisiak, erreportaiak bilduko ditu orrietan. Atal finkoak ere izango ditu honek, hala nola «Berde bizi» ekologia domestikoari dagokiona, gastronomia eta elikadurari zuzendutako «Ase ta gose» eta azken orrialdean literatur ukitua emango dion narrazioa. Guztia, astero berrien klabeak emango dituzten kronikaz hornituta. «Ofizioaren funtsa berreskuratu gura dugu, 'kazeta' asko erabiltzen ez den hitza da, baina gure lanbidearen izena hortik dator».

Egunkarian denak presaka dabilta egunotan; atzerako zenbaketa hasia dute, eta atean egunetik egunera zenbaki bat gutxiago agertzen duen papera ageri da, gehien urduritasunerako.

AINHARA ZUAZABEITIA

Egunkarian denak presaka dabilta egunotan; atzerako zenbaketa amaitzeardago

GIPUZKOAKO BERTSOLARI TXAPELKETA

95

Azken laurdenak

USURBIL

Bertsolariak:

Jon Eizmendi
Joxe Munate
Iñaki Murua

Juan M. Narbaiza
J.A.Salegi "Lizarreta"
Aitor Sarriegi

Eguna: Urriak 20 Ordua: 22:00 Lekua: "OIARDO" Kiroldedia

ARRASATE

Bertsolariak:

Bixente Gorostidi
Jesus Iribar "Olalde"
Alfonso Jimenez

Jose L.Urdangarin
Xabier Zeberio
Iñaki Zelaia

Eguna: Urriak 22 Ordua: 17:30 Lekua: "AMAIA" Antzokia

ZUMAIA

Bertsolariak:

J.J.Eizmendi "Loidisaletxe"
Jon Garmendia
Jexus M.Irazu

Juan M.Lopez
Jon Maia
Aitor Mendiluze

Eguna: Urriak 29 Ordua: 17:30 Lekua: "M^a eta JOSE" Ikastetxean

ALEGIA

Bertsolariak:

Bittor Agirre
Mikel Aranburu
Andoni Larrañaga

Andoni Otamendi
Jokin Soroazabal
Millan Telleria

Eguna: Azaroak 1 Ordua: 17:30 Lekua: Pilotalekua

ATAUN

Bertsolariak:

Unai Agirre
Joxe R.Elorza
Ibon Karrera

Maialen Lujanbio
Mikel Mendizabal
Martin Rezabal "Olaso"

Eguna: Azaroak 5 Ordua: 17:30 Lekua: "AUZOETA" Kiroldedia

Babesle nagusia:

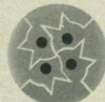

fundazioa
fundación

Laguntzailea:

Egunkaria

Antolatzailea:

Gipuzkoako
Bertsolari
Elkarte

Aurtengo mahats bilketan 140 milioi kilo mahats jasoko dira

GAURKO MAHATSA, BIHARKO ARDOA

Goizeko zazpitan Labarkako enparantza jendez gainezka dago. Portugaldarrak, kroaziarrak, argeliarrak, euskal herritarrek... Bitartekari eta mahastien jabeen zain daude langileak. Lan taldeak antolatuta, traktoreak, gurdiak eta autoak jendez betetzen dira mahastietara joateko.

GEHIENAK aurreko urteetan etorri dira eta mahastien jabeekin hitzartuta dute lana. Berrienek bitartekarien tratuak onartzeko beharra dute. «Lan ona eginez gero, badakite burrungo urtean lana aurki dezaketela mahastien jabeekin zuzenean», azaldu digu Felipe Madrazok, mahasti-jabea eta Labarkako Ardogileen Kooperatibako zuzendariak.

Etxeko negozioa dute Madrazotarrak. Aitonak landatutako mahatsondoak, Feliperen aitaren esku gelditu ziren. Gaur egun, bera eta semea ari dira lan honetan. Mahatsa biltzeko garaia heldzen denean, Mirandelatik etorritako hamar portugaldar hartzen ditu koadrila

bezala —bost emakumezko eta bost gizonezko—. «Azken bost urteetan niretzat lan egin dute, pozik nago eurekin. Jatorrak eta langileak dira».

Gurdian emakumeek atzeko aldean ezartzen dira. Gizonezkoak, zutik, soketara helduta doaz. Oportoko mahats bilketan aritu dira eta hura bukatu denean, bertako beste hainbat bezala, Arabako Errioxara eta Nafarroara etorri dira bizibidea egitera.

«Portugaldarrak esperientzia handiko langileak gara», adierazi dute barrezka. Gizonezkoekin batera familia osoa dator, honela lantaldea osatuz. Senar-emazteek bikoteka lan egiten du-

Labarkara 300 langile inguru hurbiltzen dira urtero. (Argazkia: Itziar Diaz de Durana).

te lan. Seme-alabek 14 urte betetzen dituztenean, koadrilan sartzen dituzte. Ema-

kumeek mahatsa moztzen duten bitartean, gizonezkoak otarreak betetzen la-

XX. mendeko uzta

«1994 eta 1995ekoak XX. mendeko uztarik onenak izan daitezke». Horrela definitzen dute ardogileek aurten bodegetan sartuko den ardoa. «Oso osasuntsu dago eta azukre maila % 15ekoa da. Oso altua. Primerakoa». Arabako Errioxan 2.300 mahasti us-tiakuntza inguru daude Labarka, Eltziego, Mai-nueta eta inguruko udale-rrietan eta aurrikuspenen arabera, 75 milioi kilo ma-hats bilduko dira. Beraz, eskualde honetan dauden 350 ardandegietatik, 60 milioi botila ardo aterako dira. Aurtengo mahatsa, beraz, bai kopuru aldetik

bai kalitate aldetik ezin ho-bea da.

Bestetik, iaz bezala, inoiz ezagutu gabeko prezioa hartzen ari da. Beste urteetan mahats kilo bakoitzeko 85 pezeta or-daindu ziren, eta aurten mahatsak 140 eta 150 pe-zeta/kiloko bitarteko pre-zio hartu du. Aragoi eta Errioxa aldean aurten bo-tatakoko izozteen ondo-rioz, herrialde hauek ma-hats falta nabarmena dute eta hauxe dugu mahats prezioaren igoeraren arra-zoia.

«Upelategietan mahats-ura behar dute eta gurea oso kalitate onekoa da.

Denok gaude oso pozik», azaldu digu Labarkako Kooperatibako zuzendaria den Felipe Medranok. Eta ez da harritzekoa. Aurten-go uzta ona, 1994an Koo-peratibak lortutako Urrez-ko Domina —1991ko ardo zaharragatik—, eta 1994 eta 1995ean jasotako ma-hatsa medio, XX. mendeko ardorik onenak egingo di-tuztela aurrikusten dute ekoizleek.

Mahatsondoak gainezka daudela, kooperatibak ezin ditu heltzen diren gurdi guztiak hartu. Ma-hatsaren azukre maila neurtzen duen makinaren ondoan, bospasei erremol-

ke daude zain —bakoitzak 4 tonako pisua izatera hel daiteke—. Labarkako Kooperatiba sortu zenean, 38 ardogilek osatzen zu-ten. Egun 65 ardogile dira kooperatibako bazkide. Felipe Medrazok, 1994an egindako ardoa dastatzera eman digun bitartean, ar-doa egiteko erabiltzen duten prozesua azaldu di-gu. 2,5 milioi mahats ja-sotzeko ahalmena izana-gatik ere —udalerriko produkzioaren % 40—, aurtengo uzta hain da emankorra ezen «ez bai-tugu beltzen den guztia bartzeko ahalmenik. Ga-rai onak dira».

guntzen dute, bizkarrean hartu eta gurdira eramaten dituzte. Otarreak 30 kilo inguruko karga har dezake eta zenbait emakumek ota-rreak eramaten laguntzen badute ere, egunero gu-txienez 1.000 kilo mahats bizkar gainean eroatea ez da makala. «Herriko errekorra gurea da. Egun batean 21.000tik gora kilo jaso ge-nituen denon artean».

Felipek 7 pezeta ordain-tzen dizkie jasotako kiloko. Bakoitzak 1.000 kilo gu-txienez jaso behar baditu egunero, eguneko soldata 7.000 pezeta ingurukoa da. Aterbea ere Feliperen esku gelditzen da. Koadrila osoak garage batean egiten du lo eta Portugaletik ekarritakoa

eta Felipek ekartzen diena jaten dute. Felipek eurekin bazkaltzen du egunero.

Emakumeak ez dira falta

MAHATS bilketan aritzen diren emakume gehienak portugaldarrak dira. Baina ez denak. Biasterira abiatu ginen Bego Jimenezen bila. Bilbon bizi da, Otxarkoaga auzoan, eta mahats bilketara hurbiltzen den hirugarren aldia da. «Ez dut lan finkorik eta mahats bilketara etor-tzen naiz sos batzuk irabaztera. Hurrengo bi bile-beteetako alokairua or-daintzeko sikiera». Eguneko soldata 7.000 pezetakoa da «iaztik lana bitzartuta bai-nuen ugazabarekin». Ne-

Gero eta gehiago dira Euskal Herriko txoko desberdinetatik lanera doazen neskak. (Argazkia: Itziar Diaz de Durana).

ketsua izan arren, ona deri-tzo esperientzia honi, «gi-zonezkoek euliek bezala inguratzen zaituzten arren. Badakizu, aurtengo maha-tsak azukre asko du eta...», komentatu du ironikoki.

Mahatsa mozten du «eta lantzean bein otarrea eraman». Baina benetan atsegin duena, gurdia betea denean eta herrirako bi-

dean, «mahatsaren gainean lo-kuluska egitea da. Txikia naizenez, ez didate ezer esaten». 10 egun eman ditu eta 70.000 pezeta irabaziko dituela kalkulatu du. «Ez da-go gaizki, ez?». Lan-talde ba-tzuetan emakumeak hartzea gustoko ez badute ere, «edo-nork balio dezake mahatsa biltzeko».

Baina denek ez dute ha-

■ Ugazabekin zuzenean tratua egiten dutenek 7.000 pezeta irabazten dituzte eguneko; heldu berriek bitartekarien txantaiak onartu behar

Magrebiarrak, portugaldarrak eta ijitoak dira arrazakeriaren pairatzaile. (Arg.: I. D. de Durana).

lako 'zori ona'. Berriak bitartekarien esku daude. Hauetako bat dugu M. A. Herrian taberna bat izateaz gain, bitartekari aritzen da mahatsa biltzeko garai eroak heltzen direnean. Ugazabekin mahatsa jasotzeko konpromezua hartzen du eta bera da langileekin tratuan jartzen dena. «Ugazabak 7 pezeta ematen dizkit jasotako kilo bakoitzeko. Nik sei ordaintzen dizkiet langileei». Bitartekari honen menpe 200 langile aritu daitezke, eskualde osoan sakabanatuta. Bakoitzak eguneko 1.000 kilo biltzen baditu, bitartekari honek ateratzen duen etekina eguneko 200.000 pezeta-koa izan daiteke.

«Beti saiatzen da zu engainatzen. Egunak kentzen dizkizu edo biderketak txarto eginda daudela esa-

ten du, eta abal duen guztia lapurtzen saiatzen da». Tabernan ere ondo moldatzen da bertan langile askok edan eta jaten dutelako.

«Nik legez jokatzeko dut, baina negozio honetan mafia handia dago», esan digu M. A.k. Eta hala da, arraza, sexua edota adina soldata txikiagoa jasotzeko aitzakia bilakatzen baita. Ijitoen artean, adibidez, gizonezkoek 4.000 pezeta jasotzen dituzte eguneko, emakumezkoek 2.000 pezeta eta haurrek, lan egiten badute, 1.500 pezeta-ko ordaina dute. Heldu berri diren magrebiarrak eta portugaldarrak ere arrazakeriazko iruzur honen pairatzaile dira. Hauek lortzen duten aterbeak ikustekoak dira, ontzi batean bildutako urarekin garbitzen dira eta lurrean egiten dute lo askotan, borda zaharretan.

Badira negozioa erraz egindako bitartekariak ere. Langileak biltzen dituzte ugazabentzat, eta ugazabak

dagokion dirua ordaindu arren, suertatu izan da bitartekari hauek langileei ez ordaintzea. «Pistola aurpegi parean ikusi nuenean, banka egin nuen. Poltsikoan dirurik gabe, noski azaldu digu langile batek. Dena den, irregulartasun hauek ez dute salaketarik, atzerititik etorritako langile gehienak paperik gabe ibiltzen baitira.

Hala ere, lan gogorraren ostean bada dibertsiorako tarterik. Mahatsa eta ardoaren erresuman, langileek izaten dute festa egiteko berta eta gogorik. Eskaini behar gorputzari nolabaiteko gogamenik hainbesteko lan gogorra leuntzeko. Geure mahaletan dastatu ahal izango dugun lan gogorraren fruitua.

MYRIAM GARTZIA

Mahatsa osasuntsu egoteaz gain, orain arte ezagutu ez den prezioa hartu du, 140 pezeta kiloko

ikusi makusi
Loteria Instantanea

MAS DE 80 MILLONES REPARTIDOS EN PREMIOS Y SEGUIMOS REPARTIENDO

100 PEZETA BOLETOA

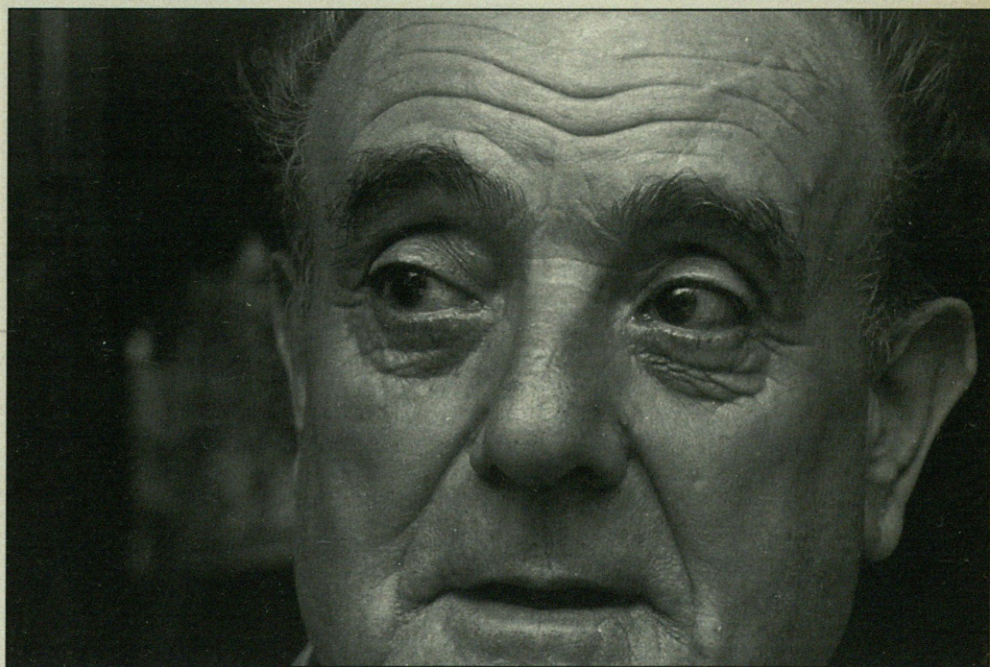
MILOITIK GORA SARITAN BANATUAK

ETA BANATZEN JARRAITZEN DUGU

GANAN HASTA... 5.000.000... ARTE IRABAZI

«Kontrariorik handienak txistulariak ziren, 'txapuzeroak' deitzen ziguten»

Zestoako bere etxean aurkitu dugu Egañazpi pandero-jolea, urriaren 22an omentzen duten Faustino Azpiazu «Sakabi»-ren lagun apartaezina. Trikitiaren eta erromeriaren munduan murgiltzea da orain dela oso gutxi arte plaza utzi izan ez duen Egañazpirekin hitz egitea.

«Askotan jendeak nahiago gintuen gu txistulariak baino, dantzarako; haiek zioten guk azkarregi jotzen genuela, baina jendeak hala nahi zuen». (Argakia Garikoitz Garaialde).

soinua jotzera, ezagunak ginen, eta haren aldamenean jarri eta jo.

Hala, Urtetatik etorri ziztaion eztei batzuetan jotzeko deia, eta han jo nuen lehenbizikoz. Nik pasatu nituen lotsak! Zarauzko Azken-Portu auzoan abiatu ginen ezkonberrien atzetik, aurrean gurdia txistuka zela, eta han ondo. Baina bazkalondoan, tarta ebakitzean jotzerakoan, hura beldurra!

Nola ikasia zara panderoa?

Nire gisara. Zilarrezko banda batzuk izaten ziren eta ardi zain sagastian jarri eta hantxe. Jende gehiagok ere jotzen zuen Aizarnan, Zestoako Baltzola soinu-jolearen lagun, oilasko biltzen... Orduan hemen soinu jotzen ibiltzen zirenak ziren Jazinto Rivas «Elgeta», Auntxa, Arbe azkoitiarra, Arroako Mardutarrak... Baltzola zaharra

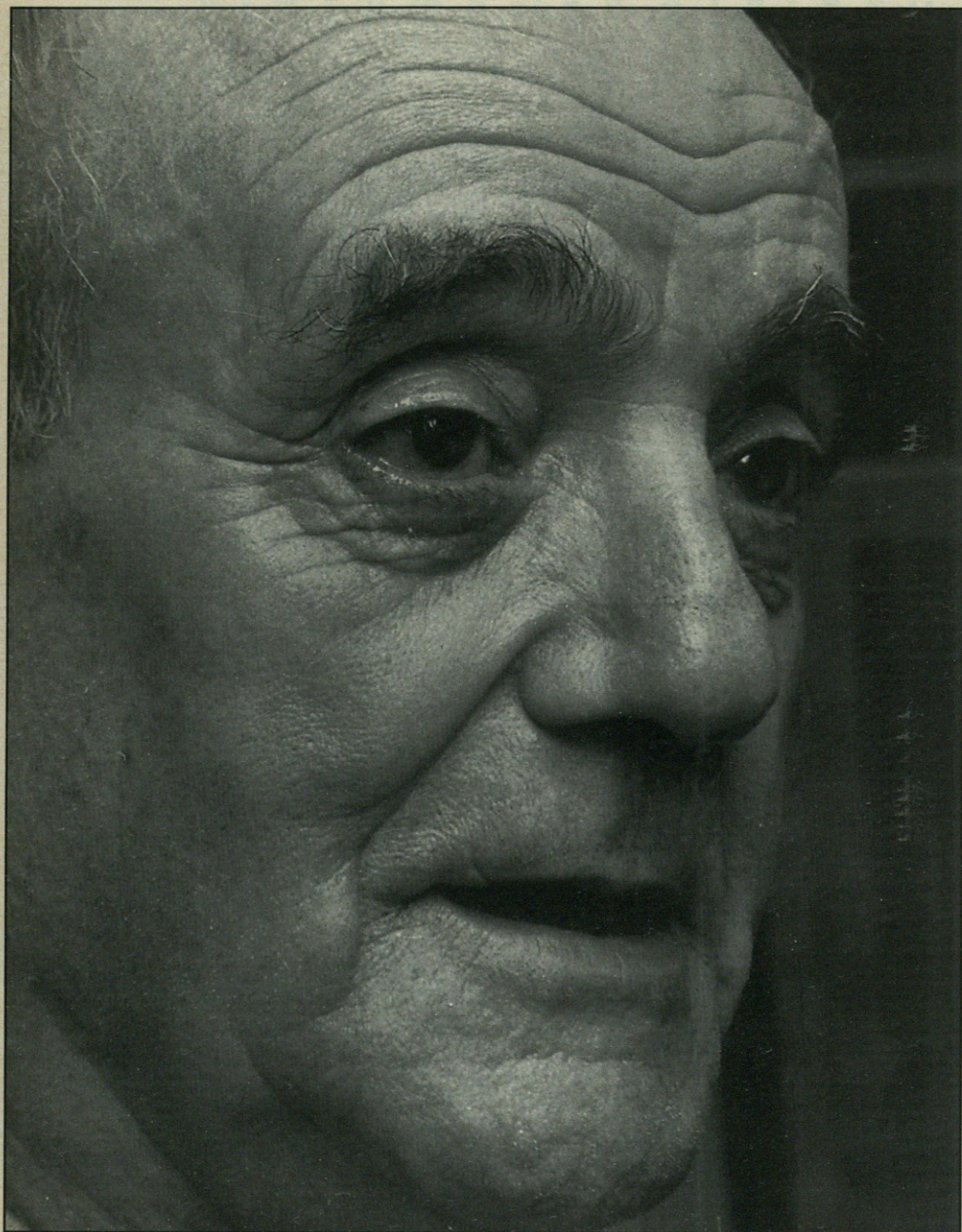
adinez gure aita bezala zen. **Garai bartako soinujo-leak zenbat pieza jotzen zituen?**

Lau-bost pieza. Aizarnazabal bazen bat soinu kromatikoa jotzen zuena, eta «Kuatropiezas» jarri zioten izena. Eta hala ere orain baino gehiago egiten zuen jendeak dantzan. Baltzolak ere dozena batetik aurrera ez zuen joko.

Bikote bezala ibiltzen Sa-

Gerra fronteaz ezagutu zenuen. Ordurako ibiltzen al zinen plazetan?

Hirurogeita hamabost urte martxoaren 30ean kunplitu nago. Eta soldadu zazpi urte egin nituen, tartean gerra zela. Ordurako jarduten nuen, lardaxkan, Aizarnako gure baserrian. Sakabi etortzen zen Santa Engrazia

«Eztarria ez zait sekula hondatuta gelditu. Eztarria izandu dut burdinazkoa. Sekula karrankatuta ez. Gero, erreparatu ere bai, e? Sekula ardo hotzik ez. Garagardorik edan gabe urte piloa pasa dut, ikaragarri gustatu arren». (Argazkia: G. Garaialde).

kabi eta biok hasi ginen aurrena. Lehenago, soinu-jolea panderoa soinutik zintzilik zuela joaten zen festara eta norbait aldamean jartzen bazen, ondo. Baina Sakabik esaten zuen trikitia ez zela pandorik gabe, eta hala hasi ginen. Gelatxo ere ibiltzen zen andrearekin, jendeak eskatu

gabe, oiher egiten-eta, polita zen hura. Pieza mordoa jotzen zuen, Elgetak bezala. **Egunotan omentzen duten Sakabiri Elgetak erakutsi zion...**

Baina gero Sakabik hautsi maisua! Sakabi ia ehun pieza jota zegoen Altzolan. Altzolarrek esan zioten «ehun pieza jo gabe ez duzu ohera

joan behar gaur», hasi ginen eta bideko eta agarrao eta... Laurogeita hemezortzi jo zituen. Hala etorri zitzaion Altzolako hura «barkatzen diot» esanez, ia erortzen zela zegoen eta. Ikaragarritzko almazena zeukan.

Ehungarrena gogoratzen ez bazuen, asmatzeko gauza igoal zen...

«**Sakabik soinu bizia jotzen zuen, eta konpas ederra, dantzarako soinu ederra. Gurea dantzarako zen**»

Pieza asmatzen ez zen ikaragarria, baina pieza bat hartzen zuenean nota bakanaka joko zizun, txistuarekin bezala. Entrenatu ere txistuarekin egiten zuen, Azpeitiko txistulari batek paperetik jo, eta Sakabik ikasi. Pieza azkar hartzen zuena ez zen, baina behin sartutakoan, betirako.

«Urruti nere menditik», «Basa txoritxo», «Anttoni» eta horiek Azpeitiko organista zahar batek liburuan bilatu eta ikasi genituen, hitzak eta musika. Beste batzuek Elgeta edo Gelatxogandik ikasitakoak dira. Erromerietan modan zeudenak ere jotzen genituen, balts, pasodoble eta abar. Irratian entzunda ikasita.

Elgeta aipatuta zer datorkizu gogora?

Soinu ttikiari zukua hark atera ziola, goiko sostenidoak eta. Gelatxok berak dena naturaletan jotzen zuen, Elgetak ekarri zuen aurrerapena. Bazituen piezak berak ateratakoak. Azkeneko grabatu dugun diskoan agarrao batzuk badira Elgetarenak, Lajak ere jotzen ditu, Zendoiak...

Zabartuta ezagutu zutenek gizon narratxa ikusi zutela diote.

Bere buruari laga egin zion eta. Bestela, pentsa hura ez zela ohean sartuko arropa denak erantzi eta ezeren xakarren bat bazuten hura kendu gabe. Baita zapatak ere aulkian tolesturan jarrita. Soinua ere kurioso dena

garbituta, putz eginda hau-
tsak kenduta.

Gero gizarajoa bakarrik
gelditu zen. Sakabik esan
omen zion behin baino ge-
hiagotan, «*etorri badi gure-
ra, guregana erretiratu ba-
di eta primeran izango
baiz*». Baina inorengana
bajatu nahi ez, temoso piska
bat ere izan eta... Baina gaz-
tetan dotorea zen, lepoan
painelu zuria jantzita. Ema-
kumezale beldurgarria. Za-
hartutakoan gizarajoa ahal
zuen bezala, taberna bazte-
rrean bandeja jarrita inork
zer botako.

**Sakabi eta Elgeta elka-
rrekin ikusiko zenituen
jotzen.**

Zumarragako Santa Luziatan
gogoan dut arkupean hiru
korro egiten zirela: batean
Sakabi eta Elgeta, bestean
Auntxa eta Arbe... Eta tar-
tean poltseroa diru biltzen.

Santa Luziatan lehiaketa
ere izan zen, gerra ondoren.
Soinu txiki eta handi, denek
hartzen zuten parte. Elgeta
zenak esaten zuen: «*Hori ez
dok trikitixa, soinu txikixa
dok trikitixa*». Soinu han-
diarekin ere ibiltzen ziren
herrietan: Mardu, Sagastu-
me, Lesakako Rafael Sanjur-
jo, Txankarta, Itzaundita Bi-
danikoa, hau ere kromati-
koarekin... Pianokoak gu-
txiago erabili ziren baina
kromatikoak asko.

**Jornal bat ateratzeko
adina irabazten zenuten?**

Ez, eta ez eta gerotxoago
ere. Ibili ginen denbora lu-
zez Sakabik bi duro eta nik
duro bat, eta geroago hark
hiru eta nik bi. Lehenago
bajuago, hark duroa eta nik
hiru pezeta edo. Hor non-
bait edukiko dut dena apun-
tatuta, koaderno batean.

Soinuaz aparte, Sakabi
abarkak konpontzen aritzen
zen aurrena eta gero tailer

«Zumarragan gogoan ditut arkupean korro batean Sakabi eta Elgeta, bestean Auntxa eta Arbe...».
(Arg.: G. Garaialde).

batean sartu zen. Ni ere hala
ibiltzen nintzen, zerbait ba-
zen baimena eskatu eta gero
orduak sartu behar. Baserría
ere eduki nuen, Arroan. Ka-
lean, panderoa jotzen eta
baserrian, denetan fuego.

**Orain dela gutxi arte ari-
tu zara joka.**

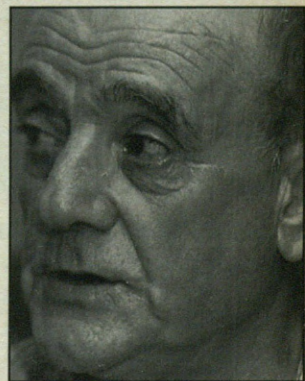
Sakabik 60 urterekin laga
zion, Zarautzen sentitu on-
doeza eta ezin. Beste heme-
zortzi urtean jardun nintzen

ni, hura 78 urterekin hil zen.
Behin batekin, bestean bes-
te batekin, segi. Sakabirekin
neukan tratua zen beste
edozeinek deituta ere au-
rrera bera zela. Ez duzu be-
rehalakoan horrelako el-
karterik aurkituko: orain
nahiko panderojole badago.

Duela bi urte laga nion
jotzeari. Zendoiarekin jo
genuen Zumarragan. Be-
hean ondo ibiltzen da baina

goian ez. Igoera autobusean
ondo egiten da baina jaitsie-
ra hura zaharrarentzako
txarra da. Eta hala utzi nuen.

**Non ikasi zenuen kan-
tuan, elizan kantore edo?**

NORTASUN AGIRIA

Joxe Mari Urbietta Aizarnako «Egañazpi»
baserrian sortu zen, 1920an ● Emaztea

Aiako Iturriotz ondokoa du eta hiru

seme-alaba ditu ● Karlistekin beti gaizki konpondu omen ziren

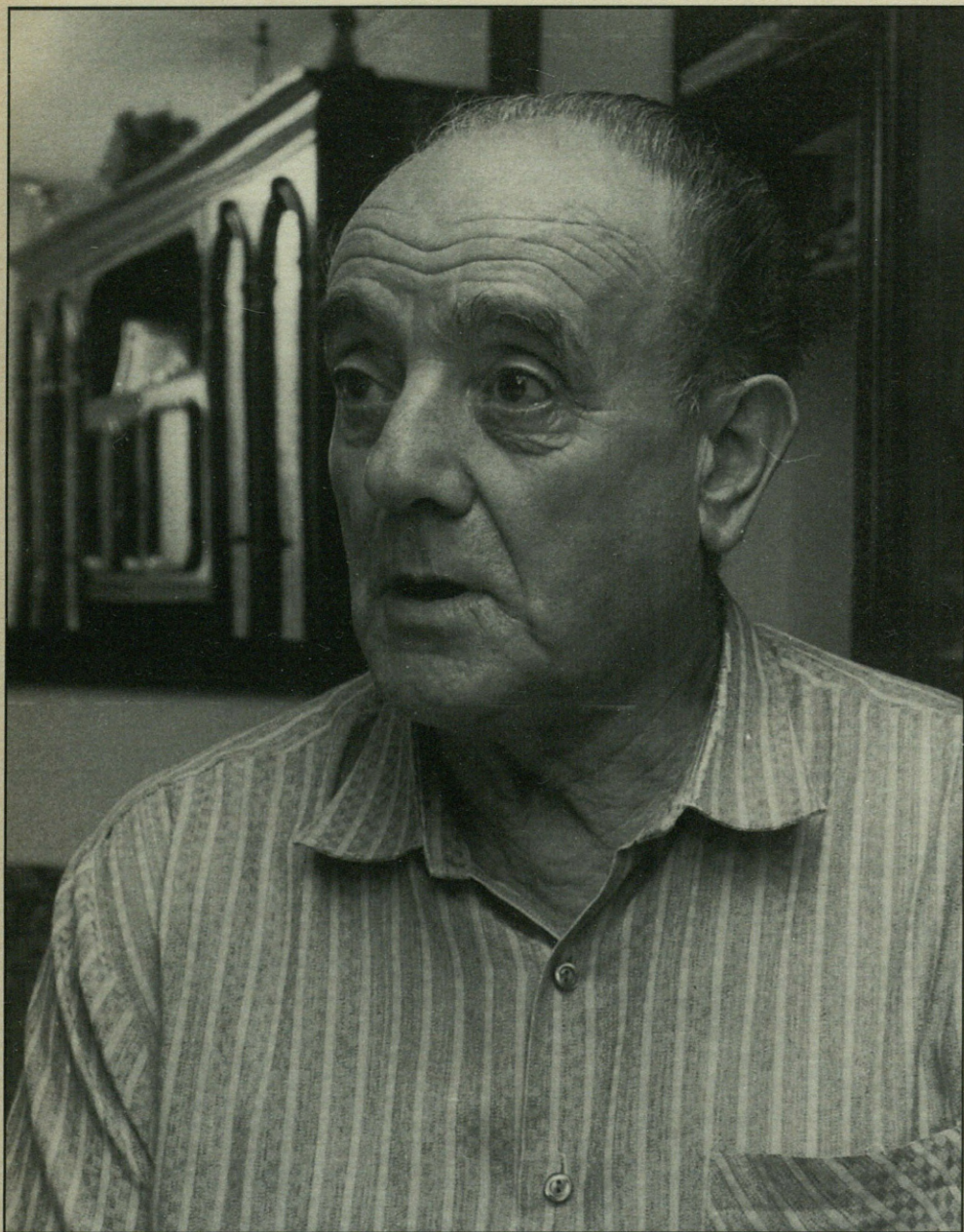
Egañazpiren aurrekoak ● Zenbait fandangotan fandangoari

ahotsaz laguntzen zalea izan da ● Euskal Herriko lehen trikitilari

txapelketa irabazi zuen Sakabirekin 1970ean ● Beste bi aldiz

Martin Aginagalderekin irabazi du txapela ● Ez da Sakabiren

omenaldira joango, bere sinesmenak hala aginduta

■ «Soinu tikiari zukua Elgetak atera zion, goiko sostenidoak eta». (Argazkia: G. Garaialde).

Kantore egon nintzen ni soldaduzkan, Jakan egon ginenean. Alfereza apaiza zen eta organista, eta behin kantuan gu entzunda sargentuari kantariak apartatu eta meza erakusteko agindua eman zion, Perossiren 12. meza ikasi behar genuela. Eta hiru bozetara kantatu genuen. Baloreak, arnasa noiz hartu behar zen... hori guztia han ikasi genuen.

Pare bat disko grabatu zenituzten Sakabi eta biok.

Lehenbizikoa Columbia etxearekin, Donostiako Antiguako etxe batean. Bigarrena Herri Gogoarekin. Disko honekin ez nintzen gustora gelditu: pulmoniarekin egonda nengoen, baina eguna jarrita zegoen eta derrigorrean grabatuarazi ziguten. Grabatzerakoan,

asteen bi-hiru entsaio egiten genituen. Azpeitiara joan Sakabirengana, eta «Puccini» deitzen zioten musikari bat bazen han eta hark sartzen gintuen arrastoan, okerrak zuzendu eta kantuak hobetuz.

Sasoi betean zinetela, urtean zenbat irtenaldi egiten zenuten?

Jairik ez genuen hutsik izaten, eta askotan larunbate-

tan ezteiak, aste barruan ere bai festibalak... Francoren denboran beldur galantarekin. Bat gogoratzen dudana Mairulegorretakoa. Gogoandut Lazkaomendikoa ere, goardia zibilak denetan, eta gu «Aupa gizonak» jotzen. Baina hasiera-hasieratik asko ibiltzen ginen, soinu-jolerik ez zen eta. Dirurik ez zen, baina festarako sortzen zen.

Dantza lotua galerazila zegoen leku askotan...

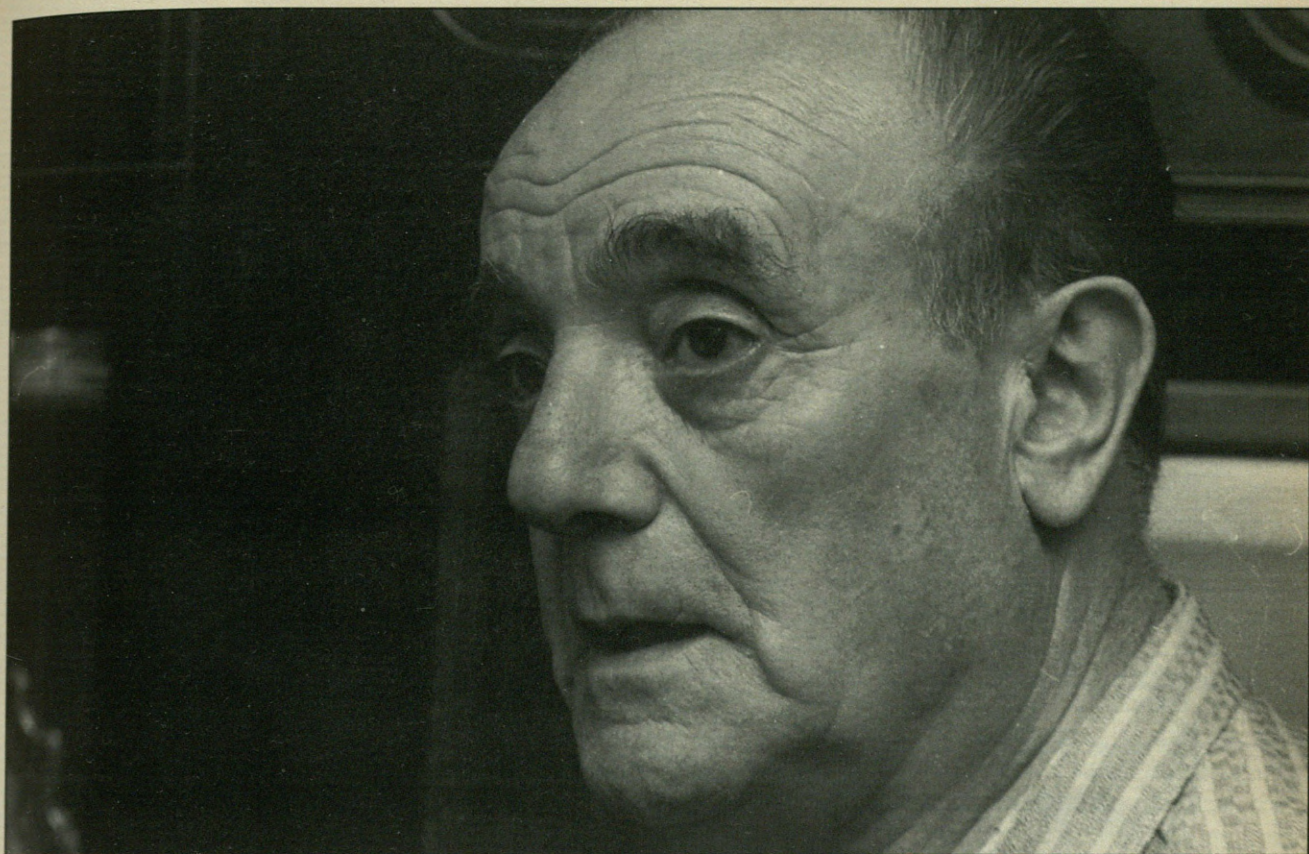
Hemen bertan, Izarraitzen, Aittolako gain horretan, Debako partean libre zen eta hemendik galerazila. Apaizen kontuak. Aizarnan bertan ikusi genuen. Zestoako alkateari eskatu genion baimena, Aizarnan Txankartak agarraoa jo zezan. Agoazila eta apaiza etorri ziren kexu, eta alkatearen papera erakutsi behar izan nien goardia zibilei. Guk aurreneko maila hautsi eta handik aurrerakoan libre.

Zuen etxean ondo ikusten al zuten zure afizioa?

Ikusiko ez zuten, bada? Gure aitona ere jende horien kontrako amorratua zen, hark bazekien gauzak nola ziren. Neskei ere aureskua egiteko eskutik heltzea debekatu eta painueloa hartuarazi eta...

Aitona hori ingeniari ikasten ibilia zen, eta bazterren batetik soinu zahar bat ekarri eta saiatzen zen hura jotzen. Osaba bat ere bai. Beste osaba batek, berriz, soldadutzatik pianoko soinua ekarri zuen. Baserrian musikarako afizio handia zen. Hamaika seme-alaba, bi guraso aldi, osaba bat... bazkaritarako hamasei lagun biltzen ginen.

Gaur eguneko trikitilarietan gustokoa zein duzu?

«Gure trikitixa dantzarako zen, eta oraingoa aditzeko», dio Egañazpik. (Argazkia: Garaialde).

Denekin ondo moldatzen naiz beti, baina bat aipatzekotan, Astiazaran gustokoa dut, gozoa soinu-jolea. Laja ere oso gogokoa dut. Gazteagoetan, Zabale garbia eta ederra da. Gainerantzean ere badaude gaur, neskak ere badabiltza, Maixa eta Ixiar.

Soinu eta pandero butsez kantatu duzu beti?

Mikroak atera zirenean haren oinean jotzen nuen «pum-pum-pum», ikaragarriko ohitura nuen, horrek asko janzten du.

Erritmo-kaxa zuk erabiltzen zenuen beraz, bankarekin!

«Mikroak atera zirenean haren oinean jotzen nuen 'pum-pum-pum', horrek asko janzten du; xuabe jo behar»

Mikroak ederki hartzen zuen boza eta altabozak erantzuten zuen. Baina xuabe jo behar: indarrean jo ezker «kua-kua» egiten du beleak bezala. Gitarrak-eta ez didate minik egiten, musika zenbat eta beteagoa gehiago gustatzen zait. Saxofoia ere bai. Gaztetan jakin izan banu, saxofoia ikasten ahaleginduko nintzen.

Soinua altuegi ez al da jartzen sarritan?

Hori bai, ez dute neurririk ibiltzen. Eta zatarra geratzen da, erritmo-kaxaren hotsa entzuten baduzu eta soinua ez. Azpitik geratu behar baitu.

Iruditzen zait altabozik gabe jendeak hobeto entzuten zuela orain baino, ezin da hitz egin ere. Baina altaboza ondo dago, eta jendeak bestela txistu joko lizuke. Eztarriarentzat ere beste lasaitasun bat da. Dena dela, eztarria ez zait sekula hondatuta gelditu. Eztarria izan dut burdinazkoa. Sekula karrankatuta ez. Gero, erreparatu ere bai, e? Sekula ardo hotzik ez. Garagardorik edan gabe urte piloa pasa dut, ikaragarri gustatu arren: epela edanagatik ere eztarria derrepente harrapatzen dizu garagardoak.

Zu eta Sakabiren diskoa entzutera doan gazteari zer nabarmenduko zenioke?

Sakabik soinu bizia jotzen zuen, eta konpas ederra,

dantzarako soinu ederra. Dantzarako zatia bukatu eta askok ez dute buelta nabarmentzen, eta dantzaria salduta gelditzen da. Gurea dantzarako zen, eta oraingoa aditzeko. Orain estimazio handia dauka soinu tikiak, baina erromeriarako lehengoa, konparaziorik gabe.

Gure kontrariorik handienak asko txistulariak ziren. «Txapuzeroak» esaten ziguten. Askotan jendeak haiek baino gu nahiago dantzarako. Jakina, haiek paperetik joatzen zuten eta guk berriz sasi-soinua. Txistulariek esaten zuten guk azkarregi jotzen genuela, baina jendeak hala nahi zuen.

**MIEL ANJEL ARANA
PELLO ZUBIRIA**

HABEko ipuin harrigarria

MARTIN Etxeberría, filosofiako klaseak utzi eta, heldu zen HABEra, Joxe Juan Gonzalez Txabarri ordezkatzera, 1989an. Sei urte egin ditu beraz, zuzendari orokorraren karguan. Ardura hartu berrian egin genion elkarrizketa, Donostiako Kontxara begira zuen bere bulegoan, euskalduntze-alfabetatzearen itsaso nahasia baretzeko formularik ba ote zuen jakin asmoz. Gaur egun ere pil-pilean dauden gai berak aipatu genituen orduan: AEK eta Eusko Jaurlaritzaren arteko akordioaren beharra, euskalduntze-alfabetatzearen demandaren jaitiera, HABEren ebazpen berria... Sei urte pasa diren arren, «Euskal ipuin harrigarriak» liburuaren egileak ez du konponbiderik ekarri, eta ate txikitik joan zaigu, edota bidali dute, ez lore, ez laudoriorik jaso gabe. Izan ere, «izendatzen gaituzten bezala, kendu egiten gai-

tuzte. *Probisionalak gara*» esanez agurtu berri du Jose Mari Zeberio. Markatua zegoen zarautzarra, pasa den urte haseran Joseba Arregik Jose Antonio Ardanazari zuzendutako gutun bat komunikabideetara filtratu ondoren, jakin genuenez. Arregik HPINEkiko hainbat desadostasun agertzen zituen, eta tartean, Joxe Juan Gonzalez Txabarri HABEko zuzendaritzatik «sakrifikatu» zuela aipatzen, Mari Karmen Garmendiak Erakundea begi onez hartzeko modua zitekeelakoan, «nahiz eta alferrikakoa gertatu den». *Consumatum est*, beraz, HABEko 'ipuin' harrigarri honen trama. Joseba Arregiren piezari ez dio tarterik egin Mari Karmen Garmendiak, eta «taldea egokitzeko» kendu du. Beste irakasle batek hartu dio lekua, Josune Aristondok, pedagogo; harrigarriki luzatzen ari diren aferak aurkituko zituen mahai

gainean, duela sei urteko koplak, eta zaharragoak. Nola bideratuko dituen ikusi behar, bai akordioaren aldarrikapena, bai HABEren ebazpena. Eta Etxeberria 'sakrifikatu' izanak zertan aldatuko duen, ezer aldatzekotan egin bada, euskalduntze-alfabetatzearen politika. Berehala jakingo dugu honen guztiaren berri.

Markatua zegoen zarautzarra, pasa den urte haseran Joseba Arregik Jose Antonio Ardanazari bidalitako gutun bat komunikabideetan agertu ondoren, jakin zenez

Lemak zioenari eutsiz, inoiz baino jende gehiago bildu zen Tuteran, 90.000 pertsona gutira, antolatzaileek zabaldutako datuen arabera. Otano ere tartean zen, lehendakari karguan Allik hasitako bideari jarraikiz. Ez zuen irtenbiderik aipatu ordea, Erriberako legez kanpoko ikastolentzat. Horri buruz mintzatu zitzaion Fermin Alzugarai, Nafarroako ikastoletako lehendakaria, Tuteraren gorpuztu zen Euskararen Legearen aldaketaren beharra gogoratuz. (Argazkia: Blanca Aldanondo).

Seamus Heaney

URTERO kale egiten nuen baina aurten, lehenbizikoz, asmatu dut: egunkarietan azaltzen ziren izenen artean Heaney zen aurtengo irabazletzat neukana eta hala izan da. Literaturako Nobel Saria eman diote poeta irlandarrari. Ez du horrek esan nahi ordea berarentzat nahi nuenik saria, ezta ere nahi ez nuenik. Zera esan nahi dut: bera baino lehen bazeudela beste asko sari hori jasotzeko moduan. Arrazoi extraliterarioak eta, bereziki, politikoak kontuan izan dituztela suediarrek begi bistakoa da, bai aurten nola aurreko urtetan ere. Dena dela, Seamus Heaney oso poeta ona da (aurten hil den Stephen Spender poeta ingelesa ere oso ona zen eta ez zioten Nobel saria eman, arrazoi politikoagatik seguruenik). Heaneyk ba omen daki gaelieraz baina bere obra ingelesez argitaratzen du; euskertua ez dagoenez gero, ez nahiz hemen beste inolako zehastasunekin hasiko. Antologietan ordea, ez du nahi izaten bere burua poeta ingelesekin batera nahastuta ikustea, irlandeseekin baizik.

IPAR Irlandakoa izanik Hegoaldeko Dublinen bizi da eta suediarrek, antza denez, katoliko eta protestanteen arteko gatazkaren gainetik zubiak eraikitzeagatik eman omen diote (arrazoi gehiagoren artean) saria. Irlanda eta Euskalerrria konparatuz ohartzen gara badagoela parekotasunik ugari bien artean, nahiz eta hemengo zenbait politikarik ez ikusi halakorik pakeaz hitzegiten hastekoan (dena dela horietaz zera esango nuke, berehala antzematen zaiela ez dutela inoiz poesia izpirik ere irakurri).

SEAMUS Heaneyren lehen olerki liburuan badu poema bat, «Aitzurrean», non kontatzen duen berak luma potoloa esku artean deskantsuan, arma bezala etzanda, daukan bitartean leihotik aita ikusten duela aitzurraz lurran zulo handia egiten. Lehen ere aitona aritu zen aitzurrarekin lurra zulatzen. Orain berak ez dauka ordea aitzurrik haien atzetik lanean hasteko. Berak, esku artean, luma dauka deskantsuan. Horrekin hasiko naiz aitzur lanean, dio azkenik.

JOXEMARI ITURRALDE

ZERA proposatzen du, umoretsu beti ere, aste honetan elkarrizketatu dugun Jon Alonsok, «Idiaren eraman handia» liburuan: «Pentsa dezagun, bemen, Euskal Herrian, informatika egoki batez baliatuz, inork elikatzen duela ordenagailu erraldoi bat, bertan bertsolaritzaren historian botatako puntu guztiak sartzen dituelarik. Bertsozaleak puntu bat proposatzen dio ordenagailuari eta, programa egoki baten bitartez, tekla bat sakatuz, ordenadoreak milaka bertsoak, ebun milaka bertsoak, milioika bertsoak itzultzen dizkiola arrapostu gisa. Lizaso eta Egaña guztiak soberan leudeke». Ordenagailuarekin bertsotan basteko tentazioak alde batera utzita, Lizaso eta Egañaren beharrik izango du noski, aurrerantzean ere, ezein bertsozalek, nahiz eta Gipuzkoako txapelketan parte hartzen ikusi ez.

Zerbait aldatzen hasia da bertsolarien artean. Tikitixarekin alderatzen zuen egoera lagun batek, hots, Tapia, Junkera eta entzutetsuenek parte hartzen ez duten arren, txapelketak egiten direla, eta antzeko zerbait gerta daitekeela bertso munduarekin ere, batik bat gazteentzat lebiaketa-gune izatea. Zer gertatzen da ordea, arraposten zuen hirugarren batek, kanpoan geratzen direnekin? Parte ez hartzea joko kanpo geratzea al da? Egaña, Lizaso, Peñagarikano eta Sarasuaren kasuan ez dirudi honela izango denik, plazaz-plaza aritzeko arazorik izango dutenik. Baina, eta galdezka jarraitzen zuen, zer egin behar duite txapelketan parte hartzeko «zabartu» eta gero?...

Txapelketaren eltzean egosi dira, orain artean, bertsolaritzaren saltsa gebientsuenak, eta bertatik atera, gero, herri-herri dastatu izan diren jaki gustagarrienak. Batzuen onerako, eta askoren kalterako, menu beretsuarekin funtzionatu baita han eta bemen. Gipuzkoako txapelketarekin egoerak beste dimentsio bat har dezake, sei bertsolarion erabakiaren onditik.

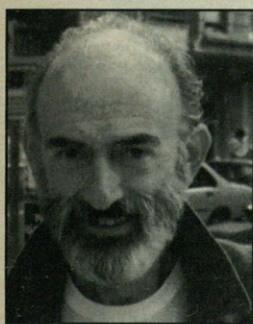
J.J. PETRIKORENA

TXUTXU - MUTXUKA

ALBERDANIAK BI SAIL BERRI

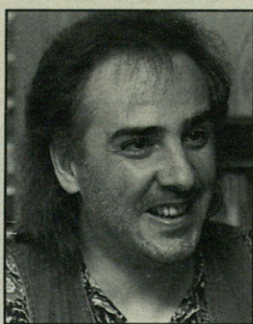
ALBERDANIA argitaletxeak bi sail berriri egin die lekua. «Ifrentzuak» izena du lehenak eta Anjel Lertxundiren lau liburuk osatuko dute. Urria bukaeran kaleratuko da lehenak, «Piztiaren izena», deabruaren inguruko bost ipuin eta hiztegi batez osatua. «Klasikoak Alberdania» saila berriz, hainbat idazle klasikoren alderdi literarioa gogorarazi asmoz zabaldu dute, eta lehen eskaintza «Ez direlako aketsak» liburua izango da, Juan Ignazio Iztueta testuak bilduz Inazio Mujika Iraolak prestatu duena. Azaroaren hasieran izango da kalean.

NOR - NORI - NOR K

SABIN IRIZAR

idazlea abuztuaren 12an hil zen -nahiz eta oraintsu jakin den-, 72 urte zituela, hezurreta-ko minbizi baten ondorioz. Deban jaioa, erresistentziako brigadista izan zen, eta Venezuelara jo zuen gero, hainbat ofiziotan arituz. Irratigintzan ere jardun zuen, «Eusko Deia»-n, esatari eta emisio arduradun. Liburu bakarra kaleratu zuen, «Txingo», Venezuelara joan aurrekoak bilduz. Bigarren bat ere osatua zuen, Ameriketant bizitako kontuez ●

NIKO ETXARTI

disco berria ezagutuko diogu berehala, «Gili gilikatzen zait» izenburukoak. Zuzeneko emanaldietan ondoan izaten dituen sei musikariek grabatu du, bere etxeko estudioan, rocka eta bluesari helduz, eta azaroan kaleratuko da. Bosgarrenez antolatutako diren Festaroa 95 emanaldien barruan aurkeztuko du, Donostiako Victoria Eugenia antzokian, abenduaren 2an, Marie Helene Estekandi kantari zuberotar lagun duela ●

JOSUNE ARISTONDOK

HABEko zuzendari nagusi kargua beteko du aurrerantzean, Martin Etxeberria ordezkatuz. Ondarrutarra da, Derioko Irakasletza eskolan aritutakoa eta Lauro ikastolako pedagogia taldeko buru izana. Azken zazpi hilabeteak Eusko Jaurlaritzako Kultura Saileko Euskara Sustatzeko zuzendari lanetan egin ditu. Mari Karmen Garmendia Kultura kontseilariak adierazi duenez, «taldea egokitzeko» kendu du Etxeberria kargutik ●

TEILAK

■ GIPUZKOAKO BERTSOLARI TXAPELKETA

URRIAREN 20an hasiko da, Usurbilen, Jon Eizmendi, Inaki Murua, Joxe Anjel Salegi «Lizarreta», Jose Munduate, Juan Mari Narbaiza eta Aitor Sarriegiren parte hartzeaz, Gipuzkoako Bertsolari Txapelketaren bigarren fasea. Guztira bost final-laurden jokatu dira, seina bertsolari-rekin. Hamabost zuzenean sailkatu dira, 1993ko Txapelketa Nagusian parte hartu ondoren, eta gainontzekoek lehen fasean lehiatuta. Guztiotarik zortzik berdinduko dute, Donostiako Gaska kiroldegian, abenduaren 17an, jokatu den finalerako bidea.

Aurpegi berri eta gazte ugari izango ditugu tartean, batik bat Tolosa eta Hernaniko bertso eskoletatik pasatakoak, azpimarratzekoa denez, eta txapelaren arrastoa berriz, inoiz baino galduagoa. Izan ere, bigarren fasean zuzenean jarduteko aukera zuten Anjel Mari Peñagarikano (aurreko txapelduna), Andoni Egaña, Sebastian Lizaso, Euzkitze, Jon Sarasua, Aitor Sarasua eta Joxe Mari Lertxundik ezezkotzat eman diote txapelketari, eta gauzak honela, asko zabaldu dira ezustekoren baten aukerak.

Usurbilgo final-laurdenaren ondotik, Arrasate (urriak 22), Zumaiak (urriak 29), Alegia (azaroak 1) eta Ataunen (azaroak 5) beteko dira jarraieko saioak. Finalerdia berriz, Azpeitian (azaroak 19), Errenteria (azaroak 26) eta Ordizian (abenduak 3) egingo dira. Ordurako, argituko ahal da, zerbait behintzat, txapelaren arrastoaren berri.

Hilaren 26tik azaroaren 5a bitarte mundu osoko abesbatzak izango dira Tolosan

Ahotsik gorenaren lehiaketa

Tolosako lehiaketak 27. edizioa beteko du aurten. Hamasei herritako 32 abesbatza ekartzeko eta behar bezala zaintzeko antolakuntza konplexuaren zirrikituak ezagutzera eman nahi ditugu.

BOLUMEN honetako lehiaketa bat antolatzeko urte askotako lana behar da, ez da zerotik hasten. Urte osoan, eta urteetan zehar, abesbatza eta jaialdi askorekin harremanetan daude Tolosako Ekinbide Etxeko (TEE) antolatzaileak. «Hainbeste bologndresez -gazteak gehienak- osatutako hainbat batzordetako koordinazioa ere ezinbestekoa da ekitaldi bahu aurrera atera abal izateko», esan digu Patxi Oñatibia TEEko lehendakariak.

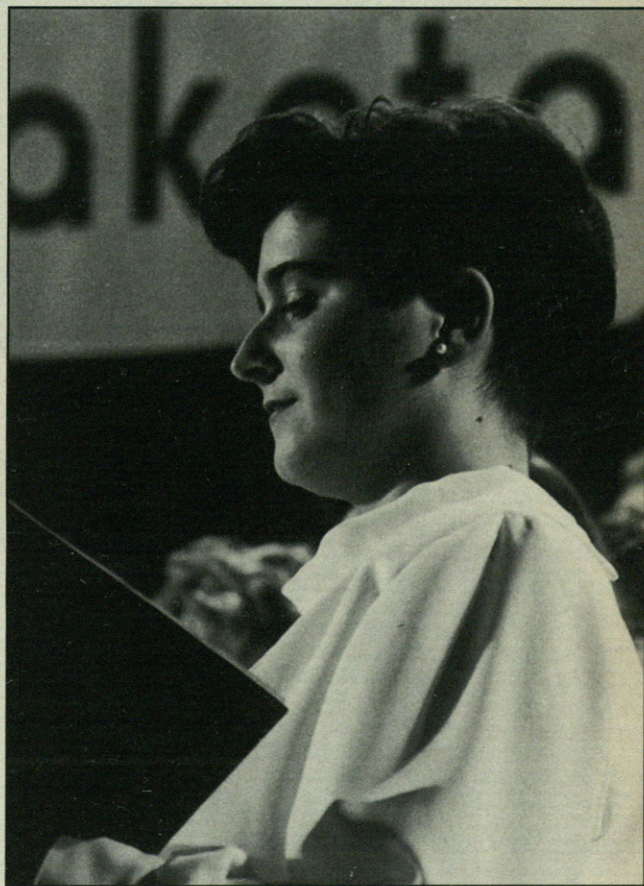
Aspiegitura hau aztertuko dugu. Batzorde jendetsuena abesbatza bakoitzarekin ibiltzen diren laguntzaileek osatzen dute. Beraiek dute harreman zuzena abeslariarekin. Talde bakoitzaren entseiuak, kontzertuak, otordua, autobusak, alojamendua eta beste mila gauza behar bezala eramateaz arduratzen dira. Gehienak atzerriko hizkuntzaren bat dakiten ikasleak dira. Honen erlazionatuta daude

otordu eta alojamenduaz arduratzen diren batzordeak. Catering enpresa batek prestatutako bazkari eta afariak jaten dituzte abeslariak ferialekuan. Epaimahaiak, kazetariak eta gonbidatuak herriko elkarteetan egiten dituzte otorduak.

Mila abeslariaren beharrak nola ase?

HAINBESTE jenderentzako lotokia bilatzea ere ez da lan erraza. Etxeetan sartzea ezinezkoa litzateke, abesbatzak batera lan egin behar duten taldeak direlako. Gainera, etxe mordera beharko litzateke mila abeslariatik gora jasotzeko. Tolosatik gertu dauden hotel, aterbe eta eskolak bilatzen dira horretarako. Zerbitzu arean, otordu eta alojamenduekin batera, dendaren (discoak, partiturak, kamisetak saltzeko) eta eszenatokien muntaia ere sartzen dira.

Batzorde teknikoak berriz, abesbatzen kontratazioaz,

Saio bakoitzaren grabaketa, saioa bukatu eta ordu batera salgai jartzen da, abesbatza bakoitzak berea jasotzen duela.

epaimahaiaren osaketaz eta diskoaren argitalpenaz arduratzen da batez ere. Epaimahaiak osatzeko eskola eta jatorri desberdinetako prestigiozko pertsonalitateak biltzen saiatzen dira antola-

tzaileak. Aurten adibidez, Alemania, Estonia, Frantzia, EEBB eta Ingalaterrako ordezkariak izango dira epaimahaiaren, Migel Amantegi lehendakariarekin batera. Partaideak aldatzen joaten

abesbatz lehiaketa

Guztira 32 abesbatza bilduko dira aurren Tolosan. (Argazkiak: Ander Gillenea).

Oso aukeraketa konplexua

TEEko artxiboetan 3.000 abesbatzaren erreferentzia dute. Jaialdi, lehiaketa eta ezagunen bidez horien jarraipena egiten da ahal diren talde onenak ekartzeko. Lehiaketa jaialdi bat baino konpromezu handiagoa da abesbatza barentzat: errepertorio zehatza prestatu behar du (euskal kantuak tartean), konpetitu, abeslari afizionatuak dirua eta oporrak galtzen dituzte... Hala ere, Tolosakoak ospea lortu du, eta aurren, adibidez, 70 abesbatzak eman dute izena. Guztien grabaketak entzun eta aukeraketa egin da.

Horietako batzuk aspalidanik ekarri nahi ziren. Danimarkatik datorrena adibidez, 1988an egin zen Europako Elkarteko lehiaketara ez zen etorri, bere herrialdeko beste bat zegoelako aurretik (azken orduan ez zen etorri gainera). Alemaniako Hallenser Madrigalisten 1987tik ekarri nahian ibili dira, baina orain arte ez dute lortu. Lituaniako Azuoliukas-ek badu bereizitasun bat: helduek eta haurrek batera abesten dute, garai bateko eliza koroek bezalaxe. Helduen lehiaketan Europako abesbatza eskola nagusi-

sienak ordezkatuta egongo direla esan daiteke. Azken urteetan suediarrek izan badira ordezkatuek, aurren alemaniarrek izango dira, guztira bost, eta modalitate guztietan. Europarrak alde batera utzita, Filipinetako abesbatza ere izango da, Folklore sailean.

Haur lehiaketan Hego Afrikako ordezkaria izango da nobedadea. Lehiaketan parte hartuko duen lehen talde afrikarra izango da (aurreko edizioetan lehiaketaz kanpo etorri izan dira). Bere sailean gainera, gaztetxoek izango dira.

dira, beti ere prestigioa eta independentzia mantenduz, antolakuntza ez baita sartzen epaimahaiaren erabakian.

Edizio bakoitzeko abesti onenekin 'disko konpaktoa' argitaratzen da hurrengo urtean. Baina saio bakoitzaren grabaketa, saioa bukatu eta handik ordu batera salgai jartzen da eta abesbatza bakoitzak emanaldi guztiak jasotzen dituen CD bat eramaten du etxera.

Gonbidatuak gozatzen direnean

GONBIDATUEN atala ere oso ondo zaintzen dute TEEkoek. Musika munduko pertsonalitateak, abesbatza federazioetako ordezkariak, abesbatza zuzendariak, beste lehiaketa eta jaialdie-

■ Lehiaketaren publizitaterik onena herriko elkarteetan gonbidatuei eskainitako giro goxoa izaten da

tako antolatzaileak eta Estatu espainiarreko eta atzerriko prentsa espezialdua bilduko da egunotan Tolosan. Gonbidatu horiekin guztiekin, urtean zehar, informazio sare zabala osatzen da mundu osoan. Abesbatza aipagarri guztien berri izatea posibilitatzen du sare horrek. Tolosako elkarteetan (sukaldaritza eskolaren laguntzarekin) eskaintako bazkari eta afari giroa asko eskertzen omen dute gonbidatu horiek. Lehiaketaren publizitaterik onena da. Lehiaketak prentsan duen isla handiaz harrituta gelditzen dira atzerriko gonbidatu eta kazetariak. Entzule kopurua, gaztetasuna, zaletasuna eta jakinduriak (lehiaketarekin batera hazitzen joan dena) antzeko sentsazioa sortzen du kanpotarrengan.

Herri osoaren laguntza

NOLA lortzen da hau guztia? Lehen aipatu ditugun bolondresez osatutako batzordearen partehartzeaz, baina herri osoaren inplikazioa ere beharrezkoa da. Aurrekontuak urtero estutu egin behar dira eta Administrazioak eta Kutxak emandako diru-laguntzekin lortzen ez dena, gastuak handik eta hemendik murriztuz osatu behar da.

Tolosako enpresa eta dendariek aurkezleentzako jantziak, abeslarietarako edariak, txapelak eta beste hainbat gauza ematen dituzte. Eskoletako ikasleen, elizen eta dantzari taldearen

kolaborazioa ere behar izaten da. Alojamentuekin, autobusekin eta hegazkin konpainiekin prezio bereziak negoziatzen dira. Azafata eta sukaldari eskolako ikasleak behar dira lehiaketan. Saiotetan prezio herrikoiak jartzen dira eta abonoak urtero agortzen dira, baina hortik ez da diru asko ateratzen. Lehiaketatik kanpora eskaintako kontzertuak eta diskoen salmenta beste diru iturri bat da. Hori guztia erakunde ofizial baten ezingo luke egin hain diru gutxiarekin, antolatzaileak bolondresak izateak egiten du posible hainbeste gauza lortzea.

Lehiaketa eta topaketak

GUZTIRA 32 abesbatza bilduko dira aurten Tolosan: 17 helduen lehiaketan (Polifonia eta Folklore sailetan), 8 ahots taldeetan (16 abeslari bitarteko taldeak, iaz sortutako modalitatea, Musika Profanoa eta Eliza Musikan parte hartuko dute) eta beste 7 abesbatza Haur Lehiaketan. Lehiaketa desberdinetako emanaldiez gain, elkarren arteko topaketak izango dituzte abesbatzek eta Euskal Herrian zehar zenbait kontzertu eskainiko dituzte. Jose Maria Aycart Euskal Herriaren Adiskideen Elkarteko lehendakariaren hasiera-hitzaldiak eta Balore Gazteen kontzertuak osatzen dute egitaraua, urteotako gorengo mailari heldu nahi diona. On egin!

JOXEMI SAIZAR

La Casa del Café

— Juan Irujo S.A. —
D O N O S T I A

Urte bukaera honetan hainbat antzezlan estreinatzeko prest daude

Antzerkia abenduaren zain

Azpeitiko Antzerki Topaketak eraberriturik datozkigu aurtego abenduan ere. Hainbat obra berri estreinatuko dira, Azpeitiko Udalak jarritako koprodukzio sistemari esker. Bederen 1, In Fraganti eta Markeliñe antzetzaldeak izango dira beren lanak taularatuko dituztenak, Goaz eta Antxieta talde amateurrekin batera. Topaketatik at, Agerre Teatroa ere antzezlan berria aurkeztekotan da abenduan.

EUSKARAZKO antzerkia indarrez datorkigu urte bukaera honetan. Sarritan esan ohi da euskarazko antzerki-gintza estu eta larri ibili ohi dela, baina antzezlanen ga-beziagatik behintzat ez da izango. Izan ere, datorren abenduan sei antzetzaldeek

obra berriak taularatuko baitituzte.

Abenduko arratsalde batean, Agerre teatroak, Arantxa Urretabizkaiaren «Zergatik Panpox» eleberrian oinarrituriko obra estreinatuko du Donostian, Maite Agirreren zuzendari-

tzapean. Artelekun emango dute lehen saioa, hortik aurrera Euskal Herriko txoko ezberdinetan aritu nahi lukekela. Maite Agirre zuzendariaren esanetan, «*emakume baten gora-beberak agertuko ditugu, emakume batek egun arrunt batean*

bere semearekiko, berekiko eta munduarekiko dauzkan harremanak. Duela urtebete hasi ginen bonetan eta lan asko egin ondoren eleberritik oso hurbil gaude orain».

Urolako estreinaldiak

AZPEITIAN martxan jarritan koprodukzio sistemak animaturik, Bederen 1, Markeliñe eta In Fraganti taldeek beren lanak aurkeztuko dituzte, Goaz eta Antxieta talde amateurrekin batera.

Hainbeste estreinaldiren arrazoiak Azpeitiko Udalak ematen duen laguntza dugu. Idoia Sagartzazu In Fragantiko kideak iritzi ona du honetaz guztiaz: «*Beraiek diru bat aurreratzen dizute emanaldien truke, eta hau antzezpenaren produkzio-rako nabiko garrantzitsua da. Honelako laguntza jasoko ez bagenu, gobernuak emandako laguntzarekin bakarrik, agian ezingo genuke obra hau aurrera eramán».* In Fragantik aurkeztuko duen «Ze erremedio» hauetako produkzioa dugu. Eugene Labichek idatzitako XIX. mendeko endredu komedia bat antzezteko as-

ESTREINALDIK

TALDEA	OBRA	NOIZ
Bederen 1	«Ezkongabeak»	Urriak 20-21
In Fraganti	«Zu gabe»	Azpeitiko Antzerki Topaketak
Markeliñe	«Ze erremedio»	Azpeitiko Antzerki Topaketak
Antxieta	«Kale gorrian»	Azpeitiko Antzerki Topaketak
Goaz	«Agian gertatu zena»	Azpeitiko Antzerki Topaketak
Agerre Teatroa	«Larrialdiak»	Azpeitiko Antzerki Topaketak
	«Zergatik Panpox»	Abenduan

Agerre Teatroak Arantxa Urretabizkaiaren «Zergatik Panpox» antzeztuko du abenduan. (Argazkia: Ricardo Iriarte).

motan dira Idoia Sagartzazu, Ane Gabarain, Isidoro Fernandez, Joseba Apaolaza eta Juan Luis Mendiara. Foiletok itxura duen antzerki honetan, aurreko mendeko abokatu ezkondu batek maitale batekin izan nahi duen hitzordu baten abentura eta desbenturak aurkeztuko zaizkigu.

Bederen 1 antzeztaldea ere lan eta lan dabil azkenaldi honetan. Urriaren 20-21ean «Ezkongabeak»

obra estreinatuko dute Getxon eta abendurako beste lan bat prestatua dute, Azpeitirako. 1995eko Donostia Saria irabazi zuen Aitzpea Goenagaren «Zu(t) Gabe» lana aukeratua dute Urolan jokatzeko, eta antzezleak Pilar Rodriguez eta Felipe Barandiaran izango dira. Xabier Agirre taldekideak esan digunez, «*sentimenduzko obra bat da. Emakume bati gizona hil zaio, eta beti bizi izan diren*

etxetik badoanean, bere gizona zena aurkeztzen zaio itzal moduan. Momentu bonetatik aurrera elkarriketa bati ekingo diote etxeko sukaldean, zirenak eta izan zitezkeenak gogoratuz.

Azpeitian ere, Markeliñe talde bizkaitarreko kideak izango ditugu, «Kale Gorrian» antzerki lan berriarekin. Urtarrilean lanean hasi eta jadanik azken ukituetan dihardute. Antzezleak Iñaki Eguiluz eta Javier Anovales izango dira. Lan hau ez da besteak bezalakoa izango Markeliñe taldekoen ustez: «*Antzezlan mutua egingo dugu, elementu dramatikoek garrantzi handia*

izango dutela. Ikuskizun honetan antzezlearen lanean oinarrituko gara, kale gorrian dauden bi kale-garbitzaile izango dira protagonista bakarrak.

Amateurrak lanean

AZKENIK, talde amateurren artean Antxieta eta Goaz antzeztaldea izango dira beraien ikuskizun berriak taularatuko dituztenak. Antxieta John Oliver katalandarrak idatzitako «Agian gertatu zena» estreinatuko du eta Debako Goazek Xabier Mendiguren Elizegik idatzitako «Larrialdiak».

JOSU ARANBERRI

Sentimenduak, korapiloak, mimoak, egoera xelebreak eta kontu zaharrak ikusgai dira abendu honetan

Jon Alonsok, «Idiaren eraman handia» saiakeraren egileak, eleberria prest

«Egun alferrik da eleberri batekin bazterrak nahasi nahi izatea»

Iruindar honen saiakera dugu Euskaltzaindia eta BBK erakundeek antolatutako iazko Mikel Zarate sariaren irabazlea. Idaztearen ofizioaz ari da liburuan, ironia ukitu batez beti ere, gure egoerari buruz barre egitea komenigarria dela baiteritzo. Honetaz mintzatu gara, aurki Susa argitaletxearen eskutik karrikaratuko duen bere lehen eleberriari buruz ere hainbat kontu atera diogula.

«Idiaren eraman handia» literaturaz egindako saiakera baino gebiago al da?

Liburua idaztearen ofizioari buruzko saiakera da. Gaiak ez dira euskal literaturazkoak bakarrik, betidanik literaturak tratatu dituenak baizik. Euskal Herrian azken urteotan gai horiek hobekien tratatu dituen Bernardo Atxaga da. Hori eta Euskal Herrikoak ez diren beste erreferentzia batzuk hartuta literaturaren inguruko go-goeta bat egin dut.

Kritikariek liburuan egiten duzun ironiaren erabilpena asko azpimarratu dute.

Ironia liburuak duen beste elementuetako bat da, ez inportanteena. Gauzak esateko lagungarria egin zaidana, zilegi da hori erabil-

tzea, saiakeran bada ironia bat, euskalgintzaren alor asko harrapatzen dituen, hain zuzen ere euskalgintzan gabiltzan guztiok bizi ditugunak. Gure egoerari buruz barre egitea komenigarria baita.

Zeintzuek dira barregurea ematen duten gerta-kizun horiek?

Agian, liburuaren gauzarik ironikoena plagio hitza esateko euskararen hitz zahar bat hartzean egiten den arrazonamendua da. Hori neurri batean gure egoerari buruz barre egitea da, euskal kulturgintzan dauzkagun hutsuneak buruz eta horiek

sortzen duten giroari buruz barre egitea. Bi euskal entziklopediek adibiderako balio dute, plagio hitza bi ortografia desberdinetan aurkezten baitute, ez dute hori bera ere, bateratu.

Ezinbestekoa al da plagioa edo «babitüra»rik egitea?

Liburuan plagio kasu batzuk ikusten dira, eta plagioa egin behar den ala ez esatea baino, orijinaltasunaren kontzeptua erlatibizatzea da egiten dena. Idazle bati ezin zaio uneoro orijinaltasuna eskatu. Hori da gaur egungo arte merkatuak eskatzen duena eta horren aurrean

orijinaltasuna egon badela azpimarratzen dut, baina, aldi berean orijinaltasunak dakartzan aldaketak belau-naldiz belaualdi eta tradizioarekin batera gertatzen dira. Gauza kolektiboa, talde lana da, eta ez da bakar bati eta unero eskatzen ahal zaion zerbait.

Euskal saiakera aztertzen delarik ez al dirudi etengabe gure zilborbesteari eta iraganari begira gaudela?

Pentsamenduan bai, normalean euskaraz egiten diren saiakerak euskal gaietara iraganaz ariko dira. Hori ongi dago, baina horretaz aparte gaurko gaiak behar dira, eta ez hori bakarrik, mundu zabalekoak direnak euskaraz egin ahal izatea.

Txema Larreak saiakera mailan Nafarroa dela gebien aportatzen duen lurraldea azpimarratu zuen ARGIAk egindako elkarrizketa batean. Zer deritzozu horri?

Txema Larreak dioena gehiegikeria iruditzen zait, horrek ezer islatzen badu Nafarroan idazten dela da,

«Orijinaltasuna gauza kolektiboa, talde lana da, ez da bakar bati eta unero eskatzen ahal zaion zerbait»

■ Aipatu digunez, boterearen harremanen gaineko erretratoa egin du eleberrian. (Argazkia: Joxe Lacalle).

Gipuzkoan edo Bizkaian uste dutena baino gehiago, beharbada guk ere uste duguna baino gehiago.

Euskal literaturaren makrozefaliaz mintzatu izan da.

Egia da, azken batean literatura industria bat da, eta euskal literaturan industria oso ahula eta kaskarra da. Hori horrela izanda, dinamizarik handiena non dagoen aintzat hartu behar da.

Gipuzkoak darama dinamikaren pisurik handiena, gertakizun naturala da. Askoz ere hobe izanzen litzateke oreka handiagoa izatea, eta euskal literaturak Euskal Herrian zehar beste garapen bat izatea. Baina hori aldatzeko, lurraldez lurraldeko euskaldunen kopurua ere aldatu beharko litzateke.

Susaren eskutik eleberria duzu argitaratzear, Durangoko Azokari begira. Saiakeraren ondorioa al da berau?

Saiakeran defenditzen dutan ideietako bat literatura ofizio bat dela da, eta ofizio bat denez, beste ofizioak bezala ikasi eta landu daitekeena; beraz, bestearen ondorioz eleberria egin dudala esan daiteke.

“**Saiakeran bada ironia bat, euskaigintzan alor asko harrapatzen dituen, hain zuzen ere euskaigintzan gabiltzanok bizi ditugunak**”

Aurreratu abal diezagukezu eleberriaren bari nagusia?

Boterearen harremanen gaineko erretratoa egin nahi izan dut, botereak denok ukitzen baikaitu. Erretrato hori ironia edo umorearen bidez egina da, era filosofikoagoan egiteko boterea ezagutzen duen batek egin dezake, eta hori ez da nire kasua.

Fikzio gertagarria dugu liburuarena, bazterrak aztoratuko al ditu?

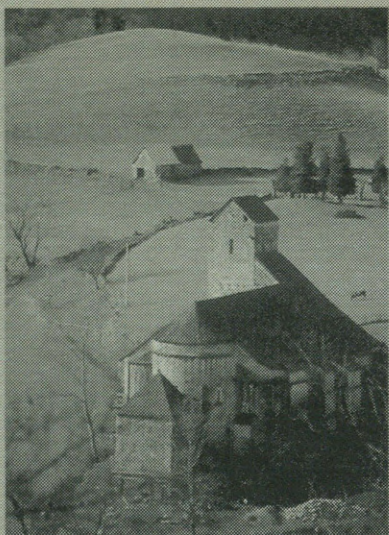
Liburuarekin nahiko nukkeen bakarra irakurle saldo batek gustura leitzea da, une atsegin bat pasatzea. Gaur egun eleberri batekin bazterrak nahasi nahi izatea alferrik da, askoz ere gehiago nahasten du egunkari baten azalak. Eleberriak bizi du-

gun egoeraz barre egiteko balio nahi izan du, eta beharbada, bigarren maila batean, inork horrekin gogoeta piska bat eginen balu askoz hobe, noski.

Asmoa lehenagokoa izanda ere, eleberria gaurkotasuna duten zenbait gertakizunekin harremanetan jar daiteke. Gaurkotasunarekin jokatzek lagunduko al dio obrari?

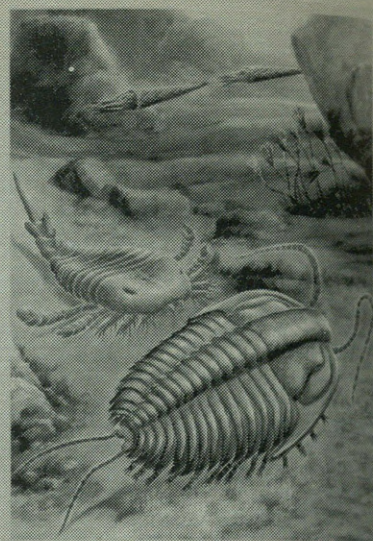
Ezetz uste dut, batez ere ikusi baitut denbora pasatu ahala egunkarietako azalek eleberriaren puska batzuk jan egiten zizkidatela. Gaurkotasuna du, eta nahi du izan, eta neurri batean gertakizun horiek ez diote batiere lagundu.

PATXI LARRION

ZUBEROAKO HISTORIA

Pierre Bidart eta beste

EBOLUZIOARI BURUZKO GOGOETAK

(PANDA HARTZAREN ERPURUA)

Stephen J. Gould

EUSKAL HERRIKO HISTORIA. (Zuberoa 8 artikulutan, Pierre Bidart, Txomin Peillen, Beñat Oihartzabal eta beste zenbait idazleren eskutik).

EBOLUZIOA. (18 artikulua ernegarritan, darwinismoa, eboluzioa, zientzia eta politika, bizi primitiboa eta naturaren historiak, egun dibulgazio mailan dugun paleontologo ospetsuenaren eskutik).

EUSKARA. (Euskara idazten ikasteko metodo berria *Legazpi 6* euskaltegiko irakasleek burutua. EGA eta IRALE programetarako oso egokia).

KALEAN DITUZU JADANIK, ESKATU ZURE LIBURUDENDAN!!

GAIAK ARGITALDARIA

GAIAK TESTUAK

ESALDITIK TESTURA

(EUSKARAZ TREBATZEN ****)

Joseba Ezeiza / Maite Lekuona / Eli Altuna

LIBURUAK

«CHARLIE ETA
TXOKOLATE
LANTEGIA»

ROALD DAHL
ITZULPENA: AGURTZANE
ORTIZ DE LANDALUZE
IRUDIAK: FAITH JACQUES
ALFAGUARA, ZUBIA.
Wonka txokolate-lantegia-
ren jabeak urrezko bost
txartel ezkutatu ditu bere
txokolatinetan. Txartel ho-
riek lantegi zoragarria bisit-
tatzeko aukera ematen dute.
Charlie, zorionez, txartel
horietako bat aurkitzen du.
Bisitaldia egin eta, bere bi-
zitza zeharo aldatuko da, eta
gauza bera gertatuko zaie
bere guraso, aitona eta amo-
nei. Hau guztia, umore ukitu
batez dastatu ahal izango du
irakurle gaztetxoak ●

«BAM»

BAIONA, ANGELU ETA
MIARRITZEKO BI
HILABETEKARIA
5. ZENBAKIA

«Berotu behar ditugu lehe-

nik gure arteko euskaldu-
nak: etxean eta familian
euskara ikasia dutenak.
Gure inguruan hauek dira
gehienak. Behar diegu
'BAM' pollita, hizki argitan
inprimatua eskaini, alabaina
ez dute kasik euskararik ira-
kurtzen», diote editorialean.
Helburu honekin beraz, to-
lestu dituzte aldizkariako lau
orriak, Euskal Konfedera-
zioa eta Euskaltzaindiaren
berri, euskal irakaskuntza
zertan den, ETBko berri-
kuntzak, Baionako Komer-
tzianteen Elkarteari elka-
rrizketa, eta hainbat kontu
labur tartekatuz. Bi hilean
behin kaleratzen da ●

RITXI LIZARTZAREN BEGIETAN

Ditxotik ditxora, ditxosozko ditxolaria!

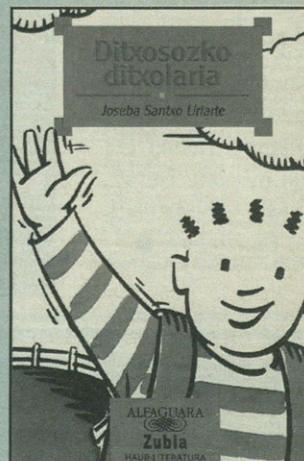
Hitzarekin jolastea ikaragarri maite
duen 12 urteko mutikoa da Mikel, ele-
berri labur honen protagonista nagusia.
Hitzak errimatzen izugarri iaioa da, eta
hortaz, gelako lagun guztiek 'ditxolari'
deitzen diote. Bertsolarien modura, ho-
rrelako ditxoetarako ideiak barra-barra
bururatu ohi zaizkio, eta lagunak behin
eta birritan harritzeko grina eta afizioa
berezkoak ditu. Tarteka ere iseka egitea
atsegin ohi zaio, ustekaberik ekarri ohi
dion arren. Hori bai, beti umore oneko!

Liburua pasarte andana batek osa-
tzen du, narrazio laburretan antolatua.
Denetan, Mikelen bakarrizketak eta
lagunekin dituen elkarrizketak ederki
lotuta daude, eta abentura giroa lehen-
lehenean izaten da beti. Aldi berean
bihurri eta gizatasunez beteak ageri ohi
zaigu protagonista, 10-12 urteko gaz-
teek berezkoa dutena. Hori gantxoak
hori!

Hizkuntza ere ederki baino ederkia-
go jorratzen du bere pasadizoetan ze-
har; aberatsa eta bizia da, arina eta
zuzena. Gaiak, alai baino alaiagoak,
umorez beteak datoz. Maitasunak ere
bere lekutxo du -trantzea samurra
gertatzen ez bazaio ere-. Olgarekin
kobazuloan 'galdu' eta gero, Arantza
andereñoa ez zegoen txantxetarako ez!

Idazleari, bestalde, bertsotarako sena
nabari zaio liburuan zehar. Izan ere,
irakurle gazte askori Mikelekin batera
kopletarako gogoia biztuko zaio derre-
pentean, eta alferrenari ere, tarteka ba-
da ere, errima batzuekin barre egiteko
tentazioa etorriko zaio.

Ongi etorri berrian, Alfaguara argi-
taletxeak emandako aurrerapausua
ezin utziko dugu bazterrean; baina Jo-
seba Santxorenak segidari izan ahal
dezake? Horixe «Ditxosozko
ditxolaria»-ren arrastotik!

«TXOSOZKO
DITXOLARIA»

JOSEBA SANTXO
URIASTE. ALFAGURA,
ZUBIA

«BERTSO INTSUMITUAK»

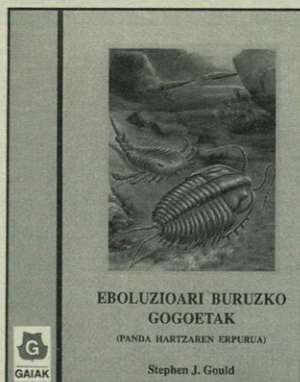
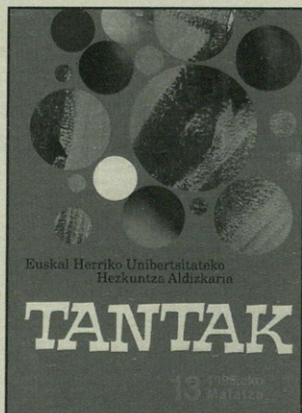
BERTSOAK: M. GOMEZ
IRUDIAK: MATTIN
KAKITZAT, 29 or.

Aurten Bermeon egin zen Intsumisioaren Egunean plazaratu zen liburuska, soldadutzaren aurkako bertso txorrotada luzea eskaintzen duena, espetxeko zulo beltza abiapuntu hartuta: «Azken unean epaile jauna/mintzatu zitzaidan hara:/-Altzatu zaite aulkitik eta/entzun patxada patxada,/zazpi egunez ikertzeaz gain/hausnartuz aritu gara,/aldeko danak ta kontrakoak/aztertuz sententzia da:/ 'Bi urte eta lau hilabete/ ta egun bat kartzelara'. Bertso eta irudi intsumituak beraz, Manu Gomez eta Mattinek aldarrikatu dituztenak ●

«TANTAK»

EUSKAL HERRIKO
UNIBERTSITATEKO
HEZKUNTZA ALDIZKARIA
13. ZENBAKIA

Hezkuntza munduko hainbat tantaren arrastoari jarraitu dio argitalpen honek: irakurketaren garrantzia giza garapenean (Paulo Iztueta); Ikaste-estrategiak: Kontzeptualizazioa (Carlos M. Santiago); Hezkuntza-Erreforma Ingalaterran: Ebaluazioaren Zentzua (Charly Ryan); Oharpen Orokorreko Jarraibideak. 4-5 urtekoen haur-hezkuntza (T. Huguet). Saiakera modukoak dira guztiak, datu ugariez ornituak. Honezaz gain, unibertsitatearen alorrean interesgarriak gerta daitezkeen liburuen berri ere ematen da, aipamen luze batez lagundurik ●

«EBOLUZIOARI BURUZKO GOGOETAK»

STEPHEN J. GOULD
GAIK, 289 or.

Stephen Jay Goulden Columbiako unibertsitatean egin zuen doktoradutza, eta egun Harvarden ari da, biologia, geologia eta zientziaren historia irakasten. Ospe handiko paleontologo eta eboluzionista dugu. Bost ataletan banatu du lana. Lehen Panda hartzari buruzkoa da. Hartz berezi honetaz autoreak idatzitako triologiak arrakasta handia lortu du. Bigarren partean darwinismoaren inguruko eztabaidak ukitzen ditu; eboluzioaren mekanismoak hirugarrenean; arrazismoaren oinarri zientifikoak eztabaidatzen du laugarrenean; eta historia naturalaz mintzo da azken ataletan ●

«ENEKOREN SOINEKO ARROSA»

ANNE FINE
ITZULPENA: AGURTZANE
ORTIZ DE LANDALUZE
IRUDIAK: PHILIPPE
DUPASQUIER
ALFAGUARA, ZUBIA,
90 or.

Ingalaterran jaioa, Anne Finek historia eta zientzia politikoak ikasi ondoren, idazteari heldu zion, eta nagusien literaturari begira hiru liburu idatzi baditu ere, haurren alorrean aritu da jori, hogeitik gora lan argitaratuz. Eskuen artean duguna honen adibide. Goiz batean, Enekoren amak soineko arrosa bat jantziarazi eta eskolara bidaliko du. Eskolan irakasle eta lagunen txantxak jasan beharko ditu ●

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

ANTZA
Maisuen Eskutik

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 ☎ 37 15 45 - Faxe 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

**«UNIBERTSITATEKO
GIDA, 95/96»
DEUSTUKO
UNIBERTSITATEKO**

Ikasturte berriarekin batera, Deustuko fakultate eta institutueta ikasketei buruzko informazioa, eta graduondo, master eta doktoregoei buruzkoa dakar liburuak ●

«NAPARTHEID»

16. ALEA
1995EKO UDAZKENA

Dagoeneko hamar hilabete pasatu dira Napartheidek bere azken alea kaleratu zuenetik, Kubari buruz, eta erabat isildu zirela zirudienean, «eta etsaia gure desa-

HENRIETTE AIRE-REN BELARRIZ

Barne-kanta barnetik barnera

Lehenbizikotz entzun nuen, halako harridura arraro batek jo ninduen, nere ohiko mila gauzetarik zerbait egin beharren egitean eta denbora berean buruan pasatzen zaizkidan mila pentsaketen artean, nere aditasuna bereganatu baitzautan deblauki. Eta huna nun ixtanteko ixiltzen zautan! Kantuaren erran-nahia eta musikaren azken nota, hor zintzilik gelditzen bailira bezala! Barne-kanta horren barnera sarrazteko gomita bat izan nahian edo...

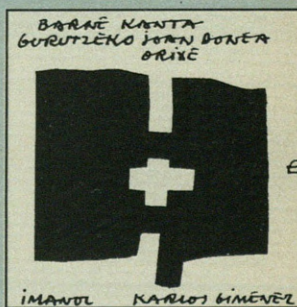
Eta laster, halako indar mistriozko errabiatu batek igo ninduen mendi gainera, ixiltasuna bilatuz, bakartasunean barne-kanta horren berriz entzuteri. Erreka baten ondora. Harrietan punpeka zebilen ur gardenaren musikak gidaturik. Haize ezti batek hostoak ferekatzen zizkion pagondo baten azpian jarri nintzen. Behi zuri

multzo baten zintzarrotsen artean, inoiz ikusiak ez nituen ximeletak ere han zebiltzan, dantzan, inguruan.

Bakartasuna? Barne-kanta hura barneratuz gero, ez dago bakartasunik. Halako lilura ero eta gozo batek barne guzia betetzen dizu, gorputzeko zain eta mami guziak iratzarrit. Erotismo kutsu bat utziz. Harrigarria, zeren fraile baten ganik baidatorkigu holako zoramen mozkorgarrien iturria.

Delako «Cantiko espiritual» hori, bere arimaren eta Jainkoaren arteko elkarrizketa bat zela diote. Sinetsezina! Jainkoaren aitzakia ederra zukeen, Doña Teresa baten edo Doña Ana baten txinpartekin piztu suaz gogo bihotzak beroturik holako olerki zoragarrien idazteko, Toledako kartzela zilotik!

Dena den, Fray Juanen olerki liluragarria, Orixek hoin miresgarriki euskarara itzulirik,

**«BARNE KANTA,
GURUTZEKO JOAN
DONEA, ORIXE»
IMANOL, KARLOS
GIMENEZ,
LARRAZABAL.**

Karlosen konponketari esker eta Imanolen abots sensual eta sarkorraren bidez datorkigu, dena magia batez osoki josirik bezala, barnetik barnera.

Bihotzez, nere eskerrik berroenak talde guziari.

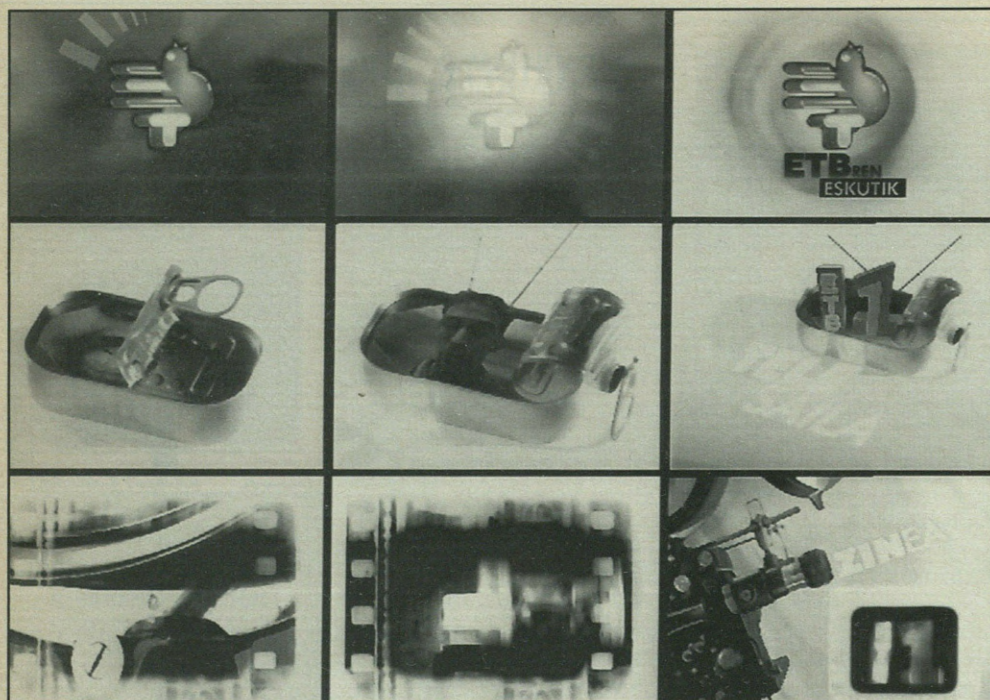
gerpena ospatzear zegoelarik, hemen gaude berriz ere, irriz. Haurrak zaratarik egiten ez dutenean dira arriskutsuen. Bihurrikieriarik maltzurrenak makinatzen hamar hilabete hauetan isil-isilik belaunaldi aldaketa burutu eta ttipi-ttapa lantal-

de berri, gazte eta indartsua osatu dugu. Orain berriz, gure bihurrikieriak datoz, diotenez. Gaztetxeen inguruan osatu dute alea, txuribeltzez, eta ohizko marrazkilariez gain, berri batzuk eta azken aleetan ekindako sekzioei segida eman die ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxa: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

ETB-1-ekoek irudi modernoagoa eman nahi izan diote kateari.

Irudi berria sortzen

Euskal Telebistako lehenengo katea piztu eta arratoi bat ordenagailuan kuskusean ikusten baduzu ez zaude zientzia fikziozko filme bat edo dokumental arraro baten aurrean. ETBk udazken honetan aurkeztu duen aurpegi berria da, eta irudi horiei kontinuitate-estiloa deitzen zaie. Programa bakoitzaren aurretik azaltzen diren tartetxoak dira, gai desberdinak banatu eta bereizteko erabiltzen direnak.

ETB-1 irudi berriarekin iritsi zaigu udazken honetan, programazioa aldatzeaz gain kontinuitate-estilo al daketa egin baitute. Baina zer da kontinuitate-estiloa? Publizitatea eta programaren artean tartekatzen diren irudi tematiko horiek. Umorea, dokumentalak edo telesailak jarraian datozela esaten digute.

Duela urtebete inguru jendeak Euskal Telebistako

bi katei buruzko nolako iritzia zuen jakin nahi zutela eta, inkesta bat egin zuten. Emaizak argi geratu ziren: ETB-1eko irudia ez zen gustokoa, jendeari apala, berdina eta pertsonalitate gabea iruditzen zitzaion. Alderantziz, ETB-2ko irudia jendeari atsegin zitzaion. Beraz, hutsune hori betetzeko telebista kate honi bestelako itxura ematea erabaki zuten, eta bestetan ez bezala proiektu

osoa ETB bertan egitea erabaki zen. Orain arte ideia aurkeztu eta gero kanpoko enpresa bati ematen zitzaion proiektua gauzatzeko, baina honek beti enpresa horren gainean eta menpekotasunean egotea esan nahi zuen. Horregatik, nahiago izan dute bertan dituzten baliabideekin moldatu eta lana etxean egitea. Erosotasunaz gain gastuak merkatu eta jendea gustorago egoteko

arrazoiak izan dira erabaki hau hartzera bultzatu dutenak. Errealizadorea den Roberto Ardanzak dioenez *«jendea gustorago dago, lan guztia bertan egin delako»*.

Lan hau aurrera ateratzen ETBko jendea izan da, errealizazioan Roberto Ardanza, eta errealizazio laguntzaile lanetan Isabel Solaguren, Niko Vazquezenak grafismo arloko lanak eta argiztapena Juan Luis Olaetaren kontua izan da. ETBn lan egiten ez duen bakarra Juan Carlos Perez musikari eta kantari ezaguna da. *«Juan Carlos Perez da etxe bonetakoa ez den bakarra. Bera arduratu da musikaz, baina guretzat ez da arrotza, beste lan batzuk ere egin ditu bemen»*, dio Roberto Ardanzak.

Pasa den ekainean hasi ziren itxura aldaketa hau aurrera eramaten eta jadanik irailaren erdialdean emaitzak ikusi ahal izan ditugu; errekor handia honelako proiektu batek normalean behar izaten duen denborekin konparatuz gero.

Umore atala bereizteko ordenagailu baten gainean arratoi bat ikustea edo pertsona baten buruan dokumental hitza irakurtzea ditugu lan honek izan dituen emaitzetako batzuk. *«Prozesu oso bat jarraitu behar da irudi hauek lortzeko. Historia osotu, planoz plano burutuz joan, estudioan grabatu eta grafismoko tratamenduak egin behar dira bateratasun kutsua lortzeko»*-dio Roberto Ardanzak-, *irudi berri honek izango duen eragina ezin dugu oraindik neurtu. Lortu nahi duguna kate baten irudia ematea da»*.

IDOIA TORREGARAI

Marian Etxeberria: «Herri honen ispilu izaten saiatzen gara»

Orainarte Pausokaren esku zegoen «Iparra»n aldaketak izan dira. «Iparra»ko kazetari ziren Nora Askargorta eta Marian Etxeberria dira orain saioaren arduradun berriak. Hauek eta beste bi kazetari eta errealizadore batek osatzen duten taldearen eskutik datorkigu asteroko kultura tarteak.

Produktorako langile izatetik, produktore izatera zer alde dago?

Askoz ere lan handiagoa da, lehen gutxi gora-behera zure erreportaiak egin eta hori amaitzearekin nahikoa zenuen. Orain ardura gehiago ditugu, erreportaiak egiteari gehitu behar zaio gaiak erabakitzea, kontaktuak egitea... eta horrek dakarren guztia. Bi urtetan egon garenez programa honekin, dinamika nahiko hartua dugu, hasieran guk deitu behar izaten genuen lekuetara, orain jende askok deitzen digu programan azaldu nahi duela eta.

Produktoratik zuen es-

kuetara pasatzean zer-baitetan aldatu al da?

Aldaketa irudien arloan egin dugu, irudiari garrantzi handiagoa eman diogu. Saiatu gara programaren irudi bisuala gehiago zaintzen, eta era berean erreportaiak guztiek irudi aldetik tratamendu zaindua izan dezaten.

ETBn kultur saioen butsunea «Iparra»k betetzen al du?

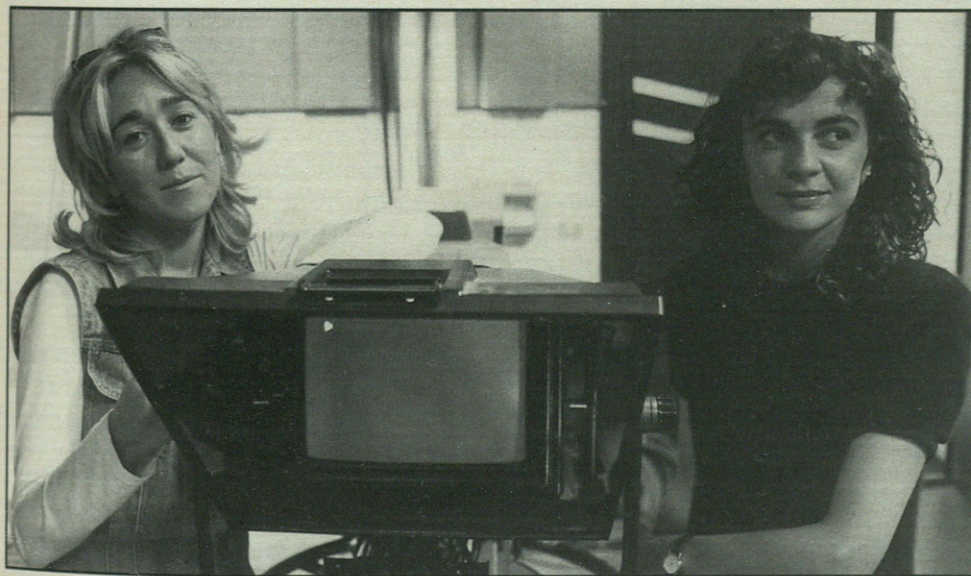
Iaz ia bakarrak ginen, baina badaude beste saio batzuk. Aurten sortu den «Euskadi Gaztea»n, musika, zinema eta antzerkia ere ematen dute, beste ikuspuntu bat ematen dute hauek, egunero-kotasunarena. Irudi, testu

eta erreportaien luzeraren aldetik gauzak sakonago egiten ditugu.

Baliagarria al da produktu bera bietarako?

Nik uste baietz, Euskal Herria leku txikia da eta produktio kulturala nahiz eta garrantzitsua izan ez da oso handia. Gu saiatzen gara euskal gaiak eta erdarazkoak orekatzen, bai publiko bati bai besteari interesatzen zaizkion gaiak sartzen. Nahasketa horretan uste dut ondo funtzionatzen dugula. Herrialde hau oso zabala da, eta gu herri honen ispilu izaten saiatzen gara.

ARRITXU ZELAIA

Marian Etxeberria eta Nora Askargorta. (Arg: Mikel Martinez).

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Errepikapenak errepikatuz Euskal Telebistako lehen katean

Errepikapenez josita dago ETB-1. Programazioari begiratu gero errepikatzen diren programen kopuruak ia programazioaren herena osatzen duela jabetu gaitezke. Asteburuetan piska bat jaisten da kirol emanaldiak direla eta. Kopuru hau ateratzekoan errepikatu gabeko saioen artean informatibo eta kirol emanaldiak sartu direla kontuan izanez gero, ETB-1eko errepikapenen batez besteko portzentaia oso handia dela baieztatu dezakegu.

Gero eta ezkutuko publizitate gehiago

Estatu mailan eginiko ikerketaren arabera, gero eta publizitate ezkutu gehiago ageri da. Publizitate mota hau hau saio barnean eginiko iruzkin, aipamen, edo saioan behin eta berriro produktu bera agertuz egin ohi da. Nahikoa da «Goenkale» ikustea, bertakoek beti irakurtzen duten egunkaria, edo erosketak non egiten dituzten, hartzen duten kafea... Egun indarrean dagoen Publizitate Lege Orokorren arabera, publizitate mota hau legez kanpokoa da, ez baitu publizitatea behar bezala bereizten, eta ikusleei ez die publizitatea ikusi edo ez ikusi aukeratzeko batarik ematen.

■ Munduari bira emateko aukera asteazkenero «Elkanotarrak» lehiaketan

Anne Igaritiburu eta Jon Anduezak aurkezten duten lehiaketa dugu «Elkanotarrak» saioa. Bertan bi familia aurrez aurre aritzen dira munduari bira ematea den sari nagusia eskuratu nahian. Hainbat frogaz ezberdin egin beharko dituzte desiratutako kilometroak eskuratu eta txapeldun bilakatzeko. Fa-

milia hauek, gainera, laguntzaile lanerako pare bat eramaten dituzte apustu xeblereenak egiteko. Ordu-bete entretenigarria pasatzeko aukera ederra asteazkenetan. (Azteazkena 25, gaueko 22.25etan)

■ «Dragoi Bola Z» marrazki bizidunen atal berriak

Haur eta gazteen artean aurreko denboraldian arra-

kasta handia lortu zuen «Dragoi Bola Z»ren atal berria ematen hasi dira dagoneko. Orain arte aurreko denboraldiko saioen errepikapenak ikusi baditugu ere, Gohan eta bere lagunen abentura berriak izango dira hemendik aurrera. (Astelehenetik ostiralera 21.35tan)

■ Giuseppe Verdiren antologia igande gauean

Aurreko urteetan eman izan duten «Ikuskaria» saioko atalen errepikapenak ikus ditzakegu igande gauetan. Oraingo honetan operagile italiar famatuari eskainiko zaio tarte saioan. Jose Mari Argoitiak aurkezten duen musika saio honetan, Verdiren antologia eskainiko digute. Musika zale direnek aukera aparta dute igande gaueko «Ikuskaria»-n. (Igandea 22, 23.40tan)

■ Larunbatean 2. mailan euskal derbya.

Larunbatero ETBko lehen katean 2. mailako ligako futbol partiduei eskaintzen dien tarteetan, oraingoan euskal derbya izango dugu. Bilbao Athletic eta Alavesen norgehiagoka izango da larunbat arratsaldean. Gauean ere futbola ikusi nahi izanez gero, Espainiako ligako Valladolid eta Athletic Madrid-en arteko futbol partidua ikusteko aukera izango da. (Larunbata 21, arratsaldeko 18.00etan eta gaueko 20.55etan)

■ «Addams familia»-ren marrazki bizidunak

Hasiera batean telesail baterako, geroago filme bat egiteko eta orain marrazki bizidun sailerako gaia eman dute Addams familiaren gorabeherak. Familia berezi honek bizi dituen abenturak asteartero ikusi ahal izango ditugu ETB-1ean. (Asteartea 24, iluntzeko 20.00etan)

Z A P P I N G

«Euskaraz onena!», gazte saio berria ikusgai izango da Bilbo Telebistan

«Euskaraz onena!» gazteen saioa oraintxe jaio berria da. Bilbo Telebistak egin duen euskararen aldeko lehen apustua dugu berau. Bidea, ordea, ez da samurra izan. Duela hiru bat urte hasi ziren proiektu hau martxan jarri nahian, baina diru faltak jaiotzea atzeratu egin du. Argi zuten jende gaztea erakartzeko bideo-klipak ezinbestekoak zizutela, baina emateak disketxeek eskatzen zituzten eskubideak ordaintzea esan nahi zuen. Eskaera asko egin zituzten eta azkenean Eusko Jaularitzak baiezkota eman eta programa irten da.

Saio honen helburua haur eta gazteen artean euskara zabaltzea eta nor-

malizazio linguistikoa lortzea da. Horretarako bideo-klipen gain kirolaren inguruko gaiak eta lehiaketak dituzte, nahiz oraingo saririk ez egon. Dokumental batzuk ere erosi dituzte aurrerantzean emititzeko, eta honek gain kamerak kalera atera eta ikastola eta ikastetxeetara hurbiltzeko intentzioa dute gazteenekin hitz egiteko. Argi ikusten da gogor ari direla euskararen apustu honetan; hala esan digu programako partaide den Antonio Morak: «Gazteek euskara bereagoa dute, eta nahiz eta etxean beharbada ez hitz egin, gauza naturalizat hartzen dute. Hori indartu nahiko genuke».

Programa oso berria denez, oraindik egunetik egunera ari dira osatzen, baina erantzun ona duela dirudi. Gazteek deitu eta aurkezlearekin hitz egin, jolastu eta beste hainbat gauza egin dezakete, eta oraingo behintzat jendea parte hartzen ari da. Hala ere, Antoniok eskaera luzatu nahi izan du saioan parte hartu nahi duen edozeinentzat. Kontakizun interesgarriak baduzu edo bitxikerriaren bat Bilbo Telebistarekin kontaktuan jartzea besterik ez duzu.

Bukatzeko, euskararen inguruan zer proiektu dituzten galdetu diogun, Antoniok «oraingo gazte jendera mugatuko gara. Inguruko errealitatea nolakoa den ikusita, oraindik zaila ikusten dugu euskarari denbora gehiago ematea», esan digu.

Irribarreak telefono dei itxura duenean

Pertsonaia famatuei adarra jotzea edo ziria sartzea ez da telebistaren eskusiba soilik. Irulegiko Irratiak bizpahiru urteko esperientzia du gai honetan, eta hori «Petzero» saioan larunbatero garbi geratzen den gauza da.

DUELA bi aste, «Txiskola» saioan Sebastian Lizasoren puruaren erraustak gure irribarra piztea lortu zuen. Barre hauek ordea ez dira dohainekoak, Irulegiko Irratikoak baitira pertsonaia ezagun bat baino gehiago urduri jartzen dituztenak. Bertako langile den Mari Aines-ekin hitz egiteko aukera galtzerik ez dugu nahi izan,

eta bide batez programaren sekretutxo batzuk kontatu dizkigu.

Badira bizpahiru urte programa hau hainbat pertsonaiari adarra jotzen dabilera, eta badirudi beste horrenbeste egiten jarraituko duela. Hala ere, Mariren ustetan, «gero eta zailagoa da jendea zepoan sartzea, ezagutu egiten gaituzte eta».

Irulegiko Irratiko telefono deiak Euskal Herriko hainbat pertsonaia ezagunei ziria sartu die. (A: A. Elozegi).

«Pika» saioaren barnean, larunbat eguerdiak alaia-goak bihurtzen dira «Petzero» tartearekin. Bertsolari, kirolari, abeslari eta politikariak ezin izan diete telefono dei 'berezi' hauei ihes egin. Murua, Lisazo, Euzkitze, Txomin Artola, edota Natxo de Felipe izan dira azkenetariko biktimak. Hu-

rrenkoa, nork daki?

Bukatzeke, Marik oso ezagunak izatearen ondorioak azaldu dizkigu: «*Behin Bizkaitik Erramun Martirikorenak abestu zezan deitu zioten, baina berak gu ginelakoan ez zuen sinetsi*». Ez da gutxiagorako.

IDOIA TORREGARAI

B A G A K

■ Bertso ugari asteartero Arrate irratian

Asteartero bezala, bertsolaritza protagonista izango da Arrate Irratiko «Euskal Jaia» izeneko saioan. Oraingoan gainera inoiz baino mardulagoa etorriko da, Gipuzkoako Txapelketa jadanik martxan jarri baita. Bertan aurreko asteburuko bertso saio eta jaialdietako bertsorik onenak aurkezteaz gain, mundu honen inguruko gertakariak ere jasotzen dira. Bertsolaritza atsegin zaionak badu ordu eta laurden entretenigarria pasatzeko aukera. Asteartero, arratsaldeko 20.00etatik aurrera.

■ Haurrentzako txokoa Euskadi irratian

Goiz esnatzen diren haurrak badute beren saioa Euskadi irratian. Goizeko 9.05etan «Mari-txu Berritsurekin» asteburua ondo hasteko aitziakirik ez baitute izango, ez eta joko eta beste hainbat entretenigarri faltako ere. Ordu batzuk beranduago berriz, arratsaldeko 16.00etan, Olatz Zugasti atzerriko folka Euskal Herriratzen saiatuko da bi orduz. Musika atsegin zaionarentzat galdu ezineko hitzordua da hauxe. Asteazken zehar programa hau gaueko 22.00etatik aurrera eskaintzen da.

A U R P E G I A

Xabier Onaindia (Bizkaia irratia)

Kazetaritzako ikasketak Leioan eginikoa dugu aulestiar hau. Bi urte pasatxo dira amaitu zituenetik, eta zortea bere alde eduki duela ezin ukatu. Azken mailako asignatura bat irailerako gelditu

zitzaiola, Bizkaia Irratian beka eskuratzea lortu zuen. Geroztik ez da bertatik mugitu.

Bere lehenengo lanak kalean egin zituen batez ere; prentsaurrekoak, festetako giroa azaltzea eta kaleko elkarrizketak egitea zen bere eguneroko eginbeharra. Orain ordea irratian bertan geratzen da «Aupa Bizkaia» saioa aurrera eramaten.

Magazin zale amorratua, saltsa eta berriketa atsegin zaiola aitortzen du, kirola ez du ordea gustoko. Irratian sentitzen da eroso, baina beste gauzak egiteko asmoa ere ez du baztertzen.

URRIAK
20
ostirala**XI. GAZTE
ANTZERKI-
ERAKUSTALDIA
IRUNEN**

Irungo Udalak eta Katamivts Gazte Antzerki Taldearen elkarlanaz sortutako Gazte Antzerki-Erakustaldiak bere hamaikagarren edizioa du aurten-goia. Erakustaldiaren aurkezpena gaur izango da, Amaia Kultur Zentruko aretoan, goizeko 11etan. Erakustaldiari hila- ren 27an ekingo zaio.

**KULTUR ASTEA
EREÑOZUN**

Pasa den urriaren 16tik Hernaniko **Ere- ñozu auzoan kultur astea** burutzen ari da. Gaur txotxongilo eta antzerki emal- naldia izango da, eta ondotik, gaueko 23.00etan, Xaximikuren kantaldia eli- zan. Bihar herri afaria, bertsolariak eta Seguroa txiste kontalariaren saioa. Etzi, azken eguna, mendi irteera.

**HITANOAK IKASGAI
LASARTE-ORIAN**

Lasarte-Oriako Ttakun Kultur Elkar- teak antolatuta, **hitano (hikaz hitz egitea) ikastaroa** atzo jarri zen mar- txan. Ikastaro hau azaroaren 16ra arte luzatuko da, ostegunero kultur etxean, arratsaldeko 18.30etatik 21.00etara.

**AUTOIKASKETA
EUSKARAREN
IKASKUNTZAN**

Tandem Fundazioak antolatuta aza- roaren 3an eta 4an euskararen ikas- kuntzan autoikasketa zikloa egingo da Donostiako Alde Zaharreko Le- gazpi-6 euskaltegian. **Ikasleak bere ikasprozesuari buruz gehiago ja- kin dezan**, ikuspuntua mnemo- eta ikas-tekniketara zuzendu dute anto- latzaileek. Izena emateko azken egu- na gaurkoa da.

Urriaren 22an AEK Eguna egingo da Zumaian. Urtero legez, jai alaitsu hau ospatzeko antolatzaileek makina bat ekitaldi antolatu dituzte, guztien gustuak asetzeko modukoak. Eguerdian **AEKren ekitaldi nagusia izango da. Horrezaz gain, bertsolariak, antzerkia, estropada, bazkari herrikoia, kantaldiak, erromeria... Animazioa, beraz, soberan. Eta, jakina, eguna ondo baino hobeto amaitu eta oinak dantzan jartzeko Ama Say eta EH Sukarraren kontzertua lehenik, eta Drindotsekin dantzaldia jarraian.**

I H E S I

Domiko lakuari itzulia

Oiartzun eta Lesaka batzen dituen errepidean, bi portu daude: Aritxulegi eta Agiña. Agiñako portua igo eta ton- torrean eskuinaldeko pista hartuko dugu, zeinak Do- mikoko lakuaren ugategan utziko gaituen.

Lerro hauetatik proposa- tzen dizuegun bizikleta ibi- laldiak 26 kilometro luze di- tu, 500 metroko gain-behe- rarekin. Urtegiaren ugatega abiapuntutzat hartuz, bide- zidor bat hartu eta oinez ka- nale txiki batera arte metro batzuk igoko ditugu.

Jada bizikleta gainean, kanale hau jarraituko dugu. Bide-zidorrak eta kanaleak kilometro inguru segitzen dute parez-pare, eta bide-zi-

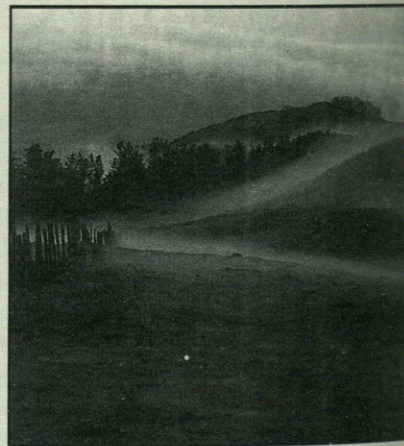
dorraren amaieran pista ba- tekin egingo dugu topo.

Pista eskuinera hartu eta sei kilometroren buruan, goranzko bidean, Aritxule- giko portuan izango gara. Hona iritsi baino lehenxea- go ezkerrean doan pista aur- kituko dugu. Beronek Bian- ditzeko mendi-hegaletan gora eramango gaitu; zati hau oinez egin beharko du- gu, aldatsak gogorrek baiti- ra. Hala helduko gara ehi- za-postu batzuk dauden or- deka batera. Pistan gora ja- rraituko dugu eta laster Bianditz mendiaren (840 metro) tontorraren azpian dagoen gainara iritsiko gara.

Bizikleta sorbalda gai- nean dugula egin beharko

dugu tontorrerako bidea. Behin ton- torrean, ekialde- ranzko jaitsiera aukeratuko dugu. Hala, Exkaxetik (Artikutzako zain- dariaren etxea) Izu mendira (829 me- tro) doan bidexka topatuko dugu. Ekialderantz segi- tuko dugu, basoan barrena, argigune batera arte. Bides- kak ezkerrean egiten du eta beherantz jotzen du Pago- lletako gainera arte.

Gaina Gipuzkoa eta Na- farroaren arteko mugan da- go. Burdina-sare bat pasa eta iparralderantz jarraituko

dugu txapazko etxola baten eta iturri baten aldamenean dagoen pista bati segituz. Ezkerraldeko pistari heldu eta jaitsiera gogorrean berri- ro ere Domiko lakuan izan- go gara ■

OPERA BILBON

Operaren Lagunak Elkarre bilbotarrak antolatutako Bilboko Operako XLIV. denboraldiaren barruan, gaur, hilaren 23an, eta 26an, **Mozarten «El Rapto del Serrallo»** opera taularatuko da. Mariella Devia eta Herbert Lippert izango dira paper protagonistetan, eta Wolfgang Rennert maisuak zuzenduko du Bilboko Orkestra Sinfonikoa.

GETXOKO XIII. ANTZERKI JARDUNALDIAK

Getxoko XIII. Antzerki Jardunaldien barruan, gaur arratsaldeko 19.00etan **Ten Pinpilipauxa taldeak «El bailecito»** antzezlaia eskainiko du San Nikolas Plazan. Ondoren **Bederen 1-ek «Eztei gaua»** eskainiko du Getxo antzokian. Bihar, aldiz, guztira hiru saio: Kukurukiloren **«Jaiotza»**, Trokoloren **«¿¿A bombo y platillo!!»** eta Bederen 1-en **«Noche de bodas»**. Hilaren 22a, Marin-

ba taldearen **«Jotxopin makina»**, Txotxongiloren **«Herensugea»** eta Simulacroren **«Solo»** ikusi ahal ditugu.

URRIAK 21 ROCK KONTZERTUA HAZPARNEN

Gaur iluntze aldera rock kontzertua izango da Hazparneko ezker paretan gaueko 23.00etatik aurrera **Mister Saguak, Ama Say** eta **Lin Ton Taun** taldeekin. Kontzertua presoen aldeko ekitaldia izango da.

ZALDI-MANDO PROBAK

Hilaren 15ean hasi zen **Ispasterreko X. Zaldi-mando Proben** Sariketarako gaurkoa eta biharkoa izango ditu azken egunak. Aurreko saioetako emaitzak kontuan izanik, gaur eta

Gipuzkoako Goi Mendi Eskolak Haitz Eskalada eta Mendiko Orientazio ikastaroak antolatu ditu hilaren 21/22 eta 28/29 asteburuetarako. Lehenengoa Amezketan, Txindoki eta Eginon egingo da, eta bigarrena Artikutzak aterbean. Lehenengoan guztira 20 ikasle arituko dira, eta bigarrengoan 25. Ikastaro bakoitzeko 16.000 pezeta (640 libera) pagatu behar dira. Eskalada ikastarorako ezinbestekoa da aurtengo Mendi federatu Txartela izatea.

M O K O F I N A

Zergatik arraio jaten dugu? (eta II)

Bizidunok elkarri lotuta gauden katea trofiko izenekoan: bata bestea jango du, orain, bihar edo etzi. Landareak lurreko materia inorganikoaz (edo organikoaz: intsektuak) eta eguzkiagandiko energiaz baliatzen dira bizitzeko, animalia landarejaleak landareez, haragijaleak animaliez. Hauek hil eta puska batera inorganiko bihurtuko dira.

Katea orekan dagoenean zoragarri. Desoreka sortzean, maila sozialean goseteak dagoz, desnutrizioak, gaixotasunak, defizitak, janaren truke zor ikaragarritan sartu eta buroa aberatsei hipotekatzea... Maila indibidualean, berriro, osasunetik eta zorientasunetik galtzea.

Beharbada, hementxe hasi beharko genuke azaltzen zer

diren printzipioak, gluzido eta lipidoak, bitaminak, gatz mineralak, kaloriak... baina honetan oinarritutako teoriak aspaldian plaza ugari irabazi zuen arren, azken garaiotan beste korrante batzuk ari zaizkio nagusitzen. Izan ere, denok dakigu Viet Nam-en, gerratean, jendea 300-400 kaloriarekin bizi zela, kontzentrazio esparruetan dauden preso politikoek egundoko lanak egin behar izaten dituztela jan amini baten truk, berdin-berdin jaten duten bi pertsonen pisuan aldeak egon daitezkeela, eta abar.

Gaur beste mito bat txikitu behar dugu: dietarik hobere-na ez da zabalena, nahitaez. Amanita verna perretxikoa, azukre zuria, alkohola... eta honelako beste elikagai ba-

tzuk hartzea ez dugu mesederako, sendagileek —inertziak bultzatuta— askotan hala aholkatzen duten arren.

Askotan kontua ez da zergatik jaten dugun, zergatik jaten dugun honenbeste baizik. Eta bat-batean erantzun

soila bururatzen zaigu, beste askoren artean: agian, sistemari komeni zaiolako elikagai gehiago erostea, gerora, argaltzeko produktua ere saldu ahal izateko ■

EDORTA AGIRRE

biharko saioek erabakiko dituzte garaileak. Partehartzaileek **850 kiloko Ispasterreko harriarekin** egingo dute proba.

URRIAK 22 SAKABIRI OMENALDIA

Gaur arratsaldeko 17.00etan **Faustino Sakabi trikitilaria zenari omenaldia** egingo diote Azpeitiko polikiroldegian. Omenaldi hunkigarri honetara bere garaiko trikitilariak hurbilduko dira: **Mal-tzeta, Auntxa, Zialtzeta, Iturbide, Primi Erostarbe, Astiazaran...** zenbait pieza eskainiko dituztela. Amaiera emateko, Sakabiren emazteari oparia egingo zaio.

IV. ZARZUELA TOPAKETAK

Urria osoan Barakaldoko Antzokian egiten ari diren IV. Zarzuela Topaketen barruan, gaur **Madriko Nieves Fer-**

nandez de Sevilla Konpainiak «Los claveles» eta «Agua, azucarillo y aguardiente» lanak eskainiko ditu.

URRIAK 24 IRUÑEKO BERTSOAROKO EKITALDIAK

Iruñean burutzen ari den V. Bertsaroaren barruan, gaur eguerdian NUP-eko aretoan **Unai Iturriagak eta Jesus Mari Irazuk hitzaldia** eskainiko dute. Gaia, «Bertsolaritzaren autopistak». 19.30etan **bertso saioa** Unai Iturriaga, J.M. Irazu, Ainhoa Agirreazaldegia, Estitxu Fernandez, Inigo Olaetxea eta Xabier Legorretarekin. Etzi **Andoni Egañak kantaldia** eskainiko du.

ARGONAUTEN PATUA URRETXUN

Urriaren 3az geroztik Urretxun Argonauten Patua ikus-entzuteko zikloa

Baionako Franko-Iberiar eta Latinoamerikar Antzerkiaren XV. Jaialdiaren azken egunak izango dira gaurkoa eta biharkoa. Gaur, arratsaldeko 18.30etan Reprise taldeak «Ene ondotik, inor» antzezlan eskainiko du; ondoren, La Fura dels Baus-i helduko zaio txanda «M.T.M» lanarekin. Bihar berriro ere azkenok antzezlana bera taularatuko dute, Els Comediantes taldearen «El liebre de les besties» ikuskariaren aurretik.

E T X E Z U L O A N

Izotz edo jelate garaia

Hauxe da, puri-purian, udazkeneko lehen jelateek landareak jipoitzen dituzten garaia. Urria amaia edo azaroan, epel antzerako egun gozo baten ondoren puztutzen ari den gau horietako batean, arrats oskarbia, ilargi amandrea eta izar zelarien eskupeko laguntzarekin, landareen bizkarrean ihintza lehen aldiz izotzuko da.

Barrukaldeko errekazulo bailaretan, itsasaldekoetan baino dezente lehenago, eta bailara berean beheko lurretan, malkar eta goietan baino errezago ikusiko duzu izotza.

Landare bakoitzak izotzari aurre egiteko berezko gaitasun partikularra du,

bainan iraupenaren ikuspegitik soil-soilik. Landareak bizitza-klimaxaren adierazgarri dituen loreak, fruituak eta, hotzikaratienean, hostoak zapuztuko ditu, lehen izotzarekin.

Beraz, azti ibili (azti izan bazaitezke, askoz hobe) eta atari aurrean, balkonan, lorategian eta abar dituzun landare pinpirinenak, ahulenak, ahalik eta laisterren babestu beharko dituzu. Aterpe batetara eraman edo mugitu ezin bada, estalkiberoki bat jartzea izan ohi da irtenbidea.

Fruituekin ere argi ibili beharra dago. Berandu heldu edo umatzen diren barietateetako sagarrak, kiwiak, udareak eta abar arbolean

zintzilik izoztu daitezke, urte osoko uzta alperrik galduaz. Erabat heldu gabe badaude ere, fruitu hauek bildu eta haizea aise eta airoso

dabilen toki ilun eta lehor batean xabal-xabal jartzea komeni da ■

JAKOBA ERREKONDO

egiten ari da. Gaur eta etzi Mar-Pol-en bi lan eskainiko dira: gaur «**Exphonia Sevillana**» eta etzi «**Ultreya: una experiencia en la ruta jacobea**». Biak Pagoeta Udal Antzokian, 20.00etatik aurrera.

URRIAK 26 osteguna **TOLOSAKO XXVII. ABESBATZEN LEHIAKETA**

Tolosako Nazioarteko Abesbatzen Lehiaketak bere XXVII. edizioa betetzen du aurten, eta gaurtik azaroaren 5a artean burutuko da. Gaur pregoia izango da. Guztira 15 herrialdeetako abesbatzek hartuko dute parte. **Lehiaketa fasea bihartik urriaren 30era** artean luzatuko da, eta 31n Gipuzkoako abesbatza gaztearen kontzertua izango da. Azaroaren 1ean izango da azken ekitaldia, eta azaroaren 5ean bi laukotek balore gazteen kontzertua eskainiko dute.

IPUIN LEHIAKETA AZKOITIN

Bizenta Mogel XIV. Ipuin Lehiaketa antolatu du Azkotiko kultur elkar-teak. Parte hartzeko baldintzak: 18 urtetik gora izatea, lanak euskaraz idaztea eta gutxienez lau orrialde eta gehienez hamar izatea. Lanak Uda-letxean aurkeztu behar dira, **urria-ren 31 baino lehen**.

ARGAZKI LEHIAKETA GASTEIZEN

Arabako Foru Aldundiak **Natur Araba III. Argazki Lehiaketa** antolatu du. Gaia: Arabako kultur ingurunearekin lotutako edozein. **Diapositibak** aurkeztu behar dira, 24x36 neurrikoak, 5x5eko markoetan jarriak. Partehartzaile bakoitzak gehienez bost diapositiba aurkez ditzake. **Aurkezteko azken eguna, hilaren 31.**

Arrasate eta bere eskualdeko komikigintza, argazkigintza eta diapositiba sustatu asmoz batetik, bideogintza bestetik, eta euskal idazleen ekimena azkenik, AED Elkarrekin Komikia, Argazkia eta Diapositiba, Bideoa, eta Ipuina, Poesia eta Bertso-paper lehiaketak antolatu ditu. Hiru lehiaketetarako aurkeztutako lanak euskarazkoak behar dute izan, eta gai librean landuak. Lehiaketa bakoitzeko lan guztiak urriaren 31 baino lehen aurkeztu behar dira. Argibide gehiagorako deitu 771228 telefonora.

O S A S U N A

Inpotentzia kasu ia guztiak sendagarriak dira

Inpotentzi kasuen % 98, eta ez da ahaztu behar dis-funtzio sexual honek Estatu Espainolean milioi t'erdi gizon-nezko baino gehiago afektatzen dituela eta ia hamar gizonetik bat mundu osoan zehar, sendatu egiten dira, Mariano Rossell urologoak adierazi duenez. Baleareta-ko Urologia, Sexologia eta Andrologia Zentroko zu-zendariak azaldu duenaren arabera, inpotentzia edo zutitzeko disfuntzioa egoera oso larria da, ikuspegi psikologikotik batez ere, gizon-nezkoa bezala baita bere bikotea ere afektatuz, eta kasurik larrienetan suizidioraino eraman dezake gaixoa.

Espezialista horrek esan-dakoari jarraituz, kasu guz-tien % 25ean inpotentzia gaixotasun kardiobaskula-rraren sintoma bezala ager-tzen da, diabeteari lotua beste % 25ean eta % 15ean interbentzio kirurgikoei zor zaie. Pazienteen % 35 inguru dira inpotentzia arrazoi psi-kologikoak medio jasaten dutenak, esate baterako emakumezkoak gehiago parte hartu eta exijitzeagatik ekingiza sexualean, edo baita ere lehendabiziko harreman edo erlazio sexualak batere atseginak gertatu ez zirela-ko.

Inpotentzia harreman se-xual gogobetekoa (bai gi-zonezkoarentzat eta baita

bere bikotearentzat ere) hasi, mantendu eta buka-tzeko ezintasuna bezala definitu daiteke. Eta gizo-nezkoak harreman sexual bat edukitzen saiatzen den kasu guztietatik % 30etik gora huts egiten duenean komeni da espezialista ba-tengana jotzea. Inpotentzia sendatzeko metodoak oso desberdinak dira, kasu ba-koitza diferentea baita, bai-na aukera asko dauzka gaur egun terapeutikak: hasi neurri higieniko eta dieteti-koetatik (tabako eta alko-holaren kontsumoa gutxi-tu), substantzia basoakti-boak edo hutsetako aparatuak erabiltzeraino, eta az-ken erremedio bezala kirur-

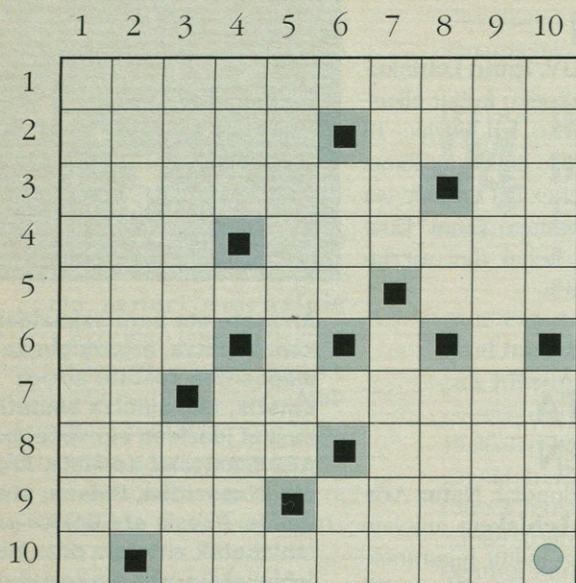

gia aipatuko genuke, pro-tesiak ezarritik ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Mendizerra. 2.- Bizi. Atzo gauean. 3.- Eskutokia. Tantalioa. 4.- Ate, hitz elkarketan. Larreak. 5.- Mehatxua. Sortu zintuena. 6.- Txalo hasieran. Boroa. Iodoa. Bokala. 7.- Autonomia Elkarte. Arrosarioa. 8.- Soldata. Labore hauts. 9.- Izan. (Infin.) barkatu. 10.- Nitrogenoa. Leloa.

GOITIK BEHERA: 1.- Mingostasun. 2.- Gaisoak egon ohi diren egoitzak. 3.- Astero eramaten nau eta orain ... Norat atzizkia. 4.- Daukat. Lehenengoa. Iparraldean, usain. 5.- Deklinabide kasua. Fosforoa. 6.- Potasioa. Joaki naiz. Kontsonantea. Lehen bikoitia. 7.- Adar. Zezen zikiratuak. 8.- Herri hizkeran, eta. Joan aditzaren erroa. Sustrai. 9.- Amerikako erdialdea. 10.- Mendiko atea. Emakume izena.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Garizuma
Izoztegi
Omenaldi
Zorionak

7 letra

Amerika
Idunekoa
Ostopoa
Udaleku

4 letra

Abel
Akta
Atzo
Beno
Bira
Buda
Data
Egin
Emea
Ezik
Gaia
Goiz

Gora
Gozo
Koka
Lazo
Leka
Lema
Neke
Noka
Odon
Otua
Poza
Soro

3 letra

AIT
Ear
Ibi
Uko

2 letra

Ai
At
Eg
Ez
Me
Ro
Zo
Zu

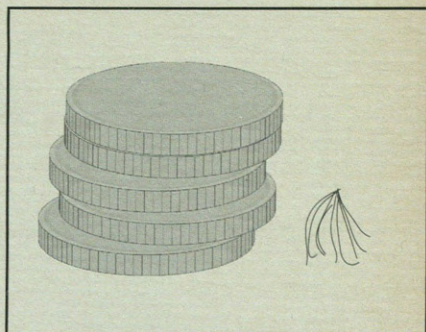
ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den herriaren izena, Lapurdiko herri baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

par-orratz	Pl. zuhaitz mota	Bular punta	Larruak
Amatatua	Nafarroako herria	Zuberoako herria	
		5	
Maisua	Diruzko zigot	Asko	
Kartzela	Mozkorra	Zakur	
Zori		Izen arabiarra	50
Izan		Da	Sufrea
	6		
		Esaten du	Euskal atzizkia
		Boroa	Eako
Aluminioa	Barruko		Potasioa
Betea	Arazo		Gizon izena
		Gida-liburuak	Euskaraz eta kitto!
		Euskal atzizkia	
Lau		Nahastura trinkoa	
Egile atzizkia		Kontso-nantea	
	Errep. txori	Musika nota	Hizki bat
	kontso-nantea	Bat	Bokala
Idatz mota		Pl. suari dariona	

—Hieroglifikoa—

Edurne elkarteko ... da.

Aurreko asteko soluzioak

GETXO									
	N	A	A	A					
	G	A	L	D	E	R	A		
I	L	G	A	I	N	A			
A	S	T	A	K	I	R	T	E	N
O	I	N	A	K	U	K	A	N	
A	L	K	A	T	E	A	O	K	A
A	I	E	R	R	A	I	K		
U	T	S	A	I	A	T	X	O	
U	S	O	A	B	I	Z	E	N	
A	T	E	R	I	A	T	D	D	
A	N	O	A	K	O	R	E	A	

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Etorkizuna. 2. Manu. Adei. 3. Ama. Rona. T. 4. Ka. Et. G. Iz. 5. Ultzamarra. 6. Meatzariak. 7. Ez. Ia. Ro. I. 8. Z. Bales. La. 9. Krakak. AEK. 10. Olu. Kiri. GOITIK BEHERA: 1. Emakumezko. 2. Tamalez. RH. 3. Ona. Ta. Bai. 4. Ru. Eziak. 5. Kartazalak. 6. I. O. Ma. Eki. 7. Zangarra. 8. Uda. Rio. Af. 9. Ne. Ira. Leo. 10. Aitzakia.

Hieroglifikoa:

Aurki

Bosteko ttipiak

A 1. Iholdi. 2. Ohiak. 3. Ilini.

4. Dator. 5. Zikiri.

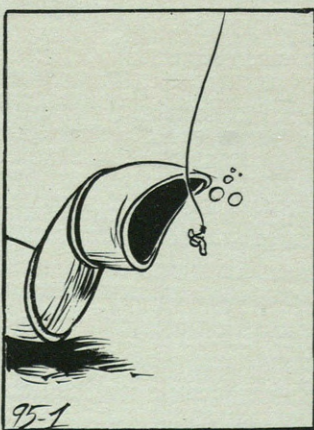
B 1. Luhsu. 2. Heren. 3. Gurina.

4. Senak. 5. Honako.

Kate hitzak

M	I	L	A	G	A	B	E
B	I	R	A	I	G	E	L
E	R	A	G	I	N	A	T
T	U	U	H	O	L	D	E
I	O	N	I	N	A	L	U
E	N	D	A	A	T	A	I
A	A	I	I	Z	A	N	A
L	I	R	A	I	N	A	K
A	R	T	Z	E	K	E	N
I	R	U	N	S	T	O	R
I	A	I	O	G	A	R	I

ERROBIKO PIRAIKAK Komikia

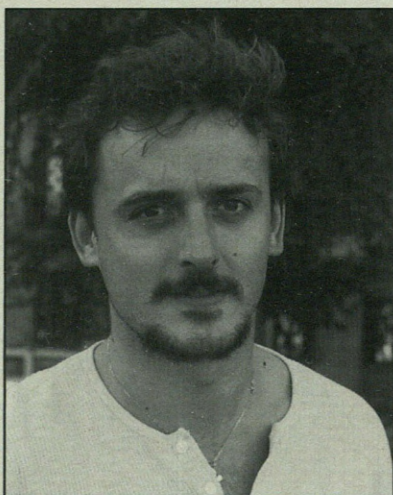
Gezurra barne (?)

KOMUNIKABIDEAK «(Anabel Seguraren) familiarekin bat kooperatzeko egin zezaketen guztia egin dute komunikabideak. Gezurra barne». Horrela zioen duela egun gutxi estatu mailako egunkari batek Anabel neska gaztearen gorpuzkinak aurkitu ondoren. Kasu makabro hori alde batera utziz, egunkari horren artikularen aurreneko esaldiak esan nahi ezinbestekoa du lerro artean, komunikabideak egungo gizarte mediatizatu honetan izan dezaketen —eta duten— eraginari eta betetzen duten paperari heltzen badiogu; are gehiago Euskal Herrian komunikabideak gatazka bera baldintzatzeko eta gidatzeko duten ahalmena kontutan hartzen badugu.

«Gezurra barne» (!) aitorpena azkenaldi honetan komunikabideengandik jaso dugun adierazpen esanguratsuenetarikoa izan daiteke. Izan ere ados egon gaitezke egungo egoera soziopolitikoan —gehitu genezake ere ekonomiko zein kulturean— ematen diren urratsetatik bat bakarra ere ez dela egiten komunikabideen eskaparatea kontutan izan gabe. Eta hori baino gehiago, komunikabide beraiek dira egun pautu gehienak —guztiak ez badira— finkatzen dituztenak.

AITORPENERA itzuliz, burura datorkit azkenaldi honetan pertsona anitzen ahotan nabarmena den zalantza, hots, komunikabideak euskal gatazkan duten eragina eta errealitate ezberdinak sortarazteko gero eta gehiago duten ahalmena, behin eta berriro.

Neskatxa honen bahiketaren inguruan komunikabideak azaldutako jarriera —adierazitakoa egia baldin bada— agente aktibo batean bihurtzen ditu kasu konkretu honetan, izan ere beraien esku dauzkaten tresnaz baliatuz jasanezinezko egoera batekin

IÑAKI GOROSTIDI

Kazetaria

amaitzeko benetazko inplikazioa azaltzen dute neurri handi batean. Familia, poliziak eta beste aktoreek ere gauza berbera egingo zuketena —nola ez!— beraien tresnak erabiliz.

ETA guzti honek galdera bat baino gehiago dakarkigu burura, zein izan beharko luke oro har ideen inplikazio maila bizi dugun testuinguru honetan Euskal Herrian? Zein izan beharko luke bere papera bake prozesuaren barnean? Non dago diskrezioa eta sekretuaren arteko muga. Makina bat galdera airean, noraezean.

Orain aste gutxi «guztiak fitxak mugituko dituzte», zioen Antonio Petit Caro kazetariak —«guztiak» hori talde politiko, agente sozial, gizarte eta, nahiz eta ez esan, komunikabideak lirakeela pentsatu nahi nuke— bake prozesuaren inguruan; Zarzalejos jaunak, bestalde, «komunikabideak ez lukete

frustratuko operazio bakarra ere politika informatibo zorrotza ezarri ez gero», aitortzen zuen bestalde.

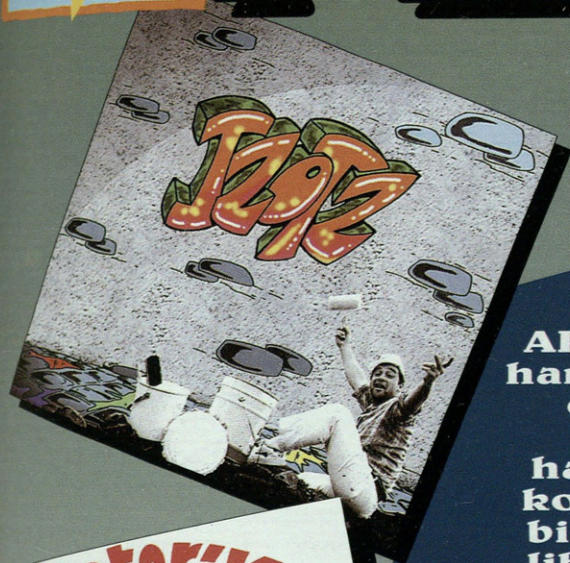
GOGOETA sakon batetarako unea iritsi dela somatzen da, begibistakoa. Badirudi pixkanaka «fitxak mugitzen» hasi direla zenbaitzuk eta kazetarigoak etenalditxo bat egin beharko luke azterketa sakona egin ahal izateko. Ez da une hau arestian aipaturiko terminoaren —gezurrena— eztabaina sartzeko momentua, baina bai geure kontzientziarekin elkarriketa intimo bat mantentzeko garaia. Egiaz mintzatu, etikaz, gertakizunen interpretazioaz, hau da bake bidean egin dezakegun guztia egiten ote dugun —kazetariok—, sotilasunez uztartzen ote dugun ekimen hori, elkarriketaren kultura garatzen gugun, edo distensio keinuak sorrarazten ditugun geure eguneroko eginkizunetan. Azken finean norberaren kontzientziarekin akordio batetara iristea behin behineko, nahiz eta xamurra izan.

GEZURRA (!) ez dator bat inoren kontzientziarekin —neurearekin behinik behin— baina prest al nengoke ni neu, nahiz eta neure kontzientziak uko egin, gezurra esan, edo egi erdia, Euskal Herriko bake prozesuan ematen diren urratsak ez baldintzatzeko, ez oztopatzeko, atentzioa desbideratzeko eta, azken finean, guztiontzako mesedegarria izango den bidea uztartu ahal izateko? Ez dakit norbaitek galdera honi zalantzak ikusiko dizkion, baina komunikabideak, iritzi publikoaren eztabaida agenda «aztoratzeko» makina bat informazio «asmatu» beharrean daudela edo leudekeela uste dut bizi dugun gatazkak konponbiderik izatea nahi badugu.

Eta, gezurra ere? ba, beno...

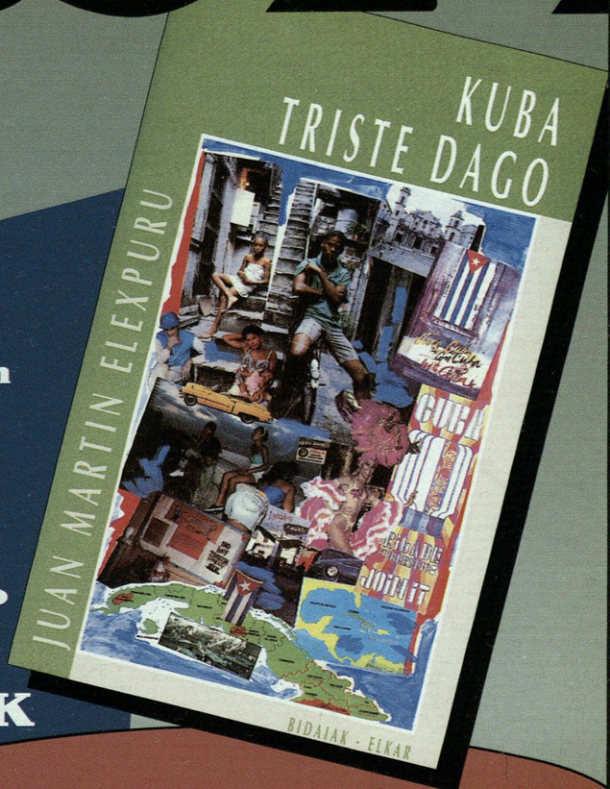

ARGIA

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez
gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

Telefonoz ere
egin dezakezu
harpidetza
zenbaki
honetara
deituz

943 - 37 15 45

Goizeko 9etatik
1era eta 3etatik
7etara

ARGIAren harpidedun izan zaite

IZOTZen
KONPAKTOA ☐

"KUBA TRISTE DAGO"
JUAN MARTIN ELEXPURU ☐

"MENHIRKADA"
BIDEOA ☐

KIOSKOAN BAIN

%20a
MERKEAGO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____ 1. DEITURA _____
2. DEITURA _____ HELBIDEA _____
TFNOA _____ HERRIA _____
POSTA KODEA _____ HERRIALDEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____ SUKURTSAL ZKIA. _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____

Entitatea

Sukurtsala

K.D

Kontu zenbakia

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
11.600 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzta
Beste Atzerriak
15.100 pzta
Airez 23.850 pzta

Euskal Kulturaren
URTEKARIA ere
etxean jasoko du

- Segurutik zuregandik hurbilago gaude, zu hobeto zerbitzatzeko
- Segurutik noranahi joanda ere, Laguntzarako Telefonoa izango duzu
- Segurutik Bidaietarako Laguntzan Estaldurarik Hoberenak izango dituzu
- Segurutik Peritazioa Azkar baino azkarragoa izango da
- Segurutik zure Hobariak kontuan hartuko ditugu
- Segurutik gure prezioen truke ez duzu estaldura hoberik aurkituko

